BUDAPEST, 1939 LXI. ÉVFOLYAM, 62. (19.792) SZÁM CSÜTÖRTÖK, MÁRCIUS 16

Előfizetés a Képes Vasárnappal és a Képes Pesti Hirlappal együtt egy hóra 4.— pengő, negyedévre 10 pengő 80 fillér. Egyes példányszám ára 8 fillér, vasárnap 12 fillér (a mellékletek nélkül)

PESTI HIRLAP

Szerkesztőség: Vilmos császár-ut 78. Telefon 112-295. Főkiadók: Vilmos császár-ut 78. Tel. 112-295. Erzsébet-körut 1. Tel. 135-296. A fiókok jegyzékét vasárnaponként az apróhirdetések élén közöljük

Hitler bevonult Prágába

Izgalom Londonban és Párisban

Száznál több községet szabaditott fel Ruszinszkóban előnyomuló honvédségünk

Rendkivül nehéz időjárási és közlekedési viszonyok között haladnak előre csapataink — Az elfoglalt községek lakossága kitörő lelkesedéssel fogadja a terrorbandákat elüző honvédeket

Ultimátum Volosinhoz: Azonnal adja át a vérontás elkerülése céljából a hatalmat

Volosin a hadmüveletek beszüntetését kéri és küldöttséget küld Budapestre

Egy állam tünt le Európa szinpadáról drámai gyorsasággal, szinte órák alatt. Alig egy félévvel a müncheni és bécsi döntés után a Cseh-Szlovákiaként meghagyott szövetséges állam máról-holnapra megszünt és három részre szakadva, a tagállamok mindenikének jövő sorsa más és más utra indult. A Benes—Masaryk államtákolmányának főrésze: a történeti Cseh-Morvaország — husz évi fennhéjázó imperialista hivalkodás és más nemzeteket elnyomó uralom után — a Hitler vezérrel és kancellárral való berlini rövid éjszakai tanácskozás után feladta független állami létét és önként beolvadt a Harmadik Birodalomba. Visszatért tehát oda, ahová a középkoron át évszázadokon keresztül, mint Németország választó fejedelemsége, mindig tartozott: a német nép hatalmi szférájába.

Szlovákia, amelynek területét a párisi béketárgyalásokon a cseh imperialista politika intrikái és szemfényvesztő igéretei husz év előtt önkényesen, a lakosság megkérdezése nélkül kiszakitották Szent István birodalmának ezeréves kötelékéből és elnyomó cseh uralom alá juttatták, a népek önrendelkezési jogának alapján még előzőleg, a keddi napon teljesen elszakadt a cseh-szlovák államtól és mint független, önálló ország kivánja jövő boldogulásának utját megtalálni. A magyar közvéleménynek és hivatalos köreinknek álláspontja mindig az volt, hogy az igazságos és tartós ujjárendezésnek érdekében a két és félmilliónyi szlovák népnek meg kell adni az önrendelkezési jogot és rá kell bizni, hogy jövő sorsa, állami és nemzeti léte felett önmaga szabadon döntsön. Épp ezért a müncheni döntés értelmében háromtagu szövetséges államként továbbra is megmaradt cseh-szlovák-ruthén alakulatot csak átmeneti megoldásnak tekintettük és rokonérzéssel kisértük a szlovák nép szivós küzdelmét az ujraéledő cseh központositó törekvésekkel szemben önálló nemzeti létének biztositása érdekében. Az uj és független szlovák államot mindhárom szomszédjának: Német-, Lengyel- és Magyarország őszinte barátsága és jóindulata fogja támogatni és segiteni a kezdet nehézségeinek leküzdésében. A magyar és szlovák népet ezeréves sorsközösség és érzelmi, földrajzi, gazdasági, nemkülönben az életérdekek közösségén nyugvó politikai kapcsolatok füzik össze. Mindez biztositéka annak, hogy a két nép és ország a jövőben is meg fogja találni a szoros és benső együttműködésnek mindkettőjük javát szolgáló utját.

A független Szlovákiának jelentékeny német, magyar és ruszin kisebbsége lesz. A német népcsoport sorsát és fejlődésének szabadságát a német birodalmi és a szlovák kormány között létrejött megegyezés máris kellőképpen biztositja. Nem lehet kétség afelől, hogy a 150.000 főnyi magyar népcsoporttal szemben is az azonos és egyenlő elbánás elve fog érvényesülni.

A cseh-szlovák szövetséges állam felbomlásával és teljes megszünésével ütött végre órája annak is, hogy a minket legközvetlenebbül érdeklő ruszin kérdés végleges, igazságos és általánosan megnyugtató megoldást nyerjen. Tudvalevő, hogy Prága a müncheni egyezmény és a bécsi döntés szellemét a legbrutálisabban megsértette azzal a példátlanul álló eljárással, amellyel a Ruténföld sorsát éppen a legutolsó hónapokban el nem viselhetővé és teljesen türhetetlenné tette.

Amióta Kárpátalját a cseh-szlovák szövetséges állam harmadik egyenjogu tagjaként állitólag szinte állami jellegü önkormányzat illette meg, az önálló lét, az önrendelkezési és önkormányzati jog gyakorolhatása helyett az őslakosságnak könyörtelen elnyomásban, sanyargatásban és véget nem érő nyomorgatásban volt része. A cseh karhatalom: katonaság és csendőrség, valamint az országba behivott és felfegyverzett ukrán bandák korlátlan uralma és fékevesztett garázdálkodása tombolt ezen a területen és az őslakosság: ruszinok, magyarok és németek életét valósággal pokollá változtatta. Emellett az ideiglenesen megállapitott demarkácionális vonalon cseh csapatok és ukrán bandák ismételten betörni próbáltak a visszacsatolt magyar területre. Szakadatlan tüzharc tette bizonytalanná egyrészt az ideiglenesen kijelölt elválasztó vonalat és másrészt az őslakosság egyre fokozódó forrongása, folytonos véres összeütközései a cseh és ukrán fegyveres alakulatokkal valósággal tüzfészekké változtatták a csöndes és békés lakosságu Ruténföldet.

Az utóbbi napokban tetőpontját érte el a Ruténföld őslakóinak kinzása, gyötrése és kirablása. Szlovenszkó önállóságának kikiáltása és a cseh állam megszünése immár számunkra halaszthatatlanná tette, hogy erélyesen közbelépjünk és mint a legközvetlenebbül érdekelt hatalom, akitől az elnyomott és üldözött őslakosság a panaszok ezreivel kért segitséget, rendet teremtsünk ezen a feldúlt vidéken és az erőszak garázdálkodásának és elnyomó uralmának véget vetve, meghozzuk a szabadulást e sokat szenvedett népnek és elháritsunk minden akadályt az elől, hogy az őslakosság törhetetlen akaratát és elfojtott vágyát szabadon nyilvánitva, ez a jogtalanul elszakitott terület végre ujra egyesüljön az anyaországgal.

Minthogy határőreink még az utolsó napokban is támadásoknak voltak kitéve és ultimátumunkra ki nem elégitő választ kaptunk, csapataink kedden délután átlépték az ideiglenes határvonalat és megkezdték az előnyomulást a csehek és ukránok által megszállt ruszin területen. Felszabaditó csapatainkat az őslakosság mindenütt kitörő örömmel és határtalan lelkesedéssel, valóságos megváltóként fogadja. A csekély számu magyar haderő a magas hóval boritott utakon és hegyek között, zimankós időben az ukrán terroristák és részben cseh csapatok kétségbeesett ellenállási próbálkozásait rendkivüli támadó készséggel gyorsan megtöri, fel nem tartóztathatóan, szinte menetrendszerü pontossággal nyomulnak előre az ezeréves magyar határ felé, ahol őket a lengyel csapatok testvéri kézfogása várja. A községekbe bevonuló felszabaditó csapataink mindenütt elsősorban a teljesen felbomlott rend helyreállitását és az élet- és vagyonbiztonságnak szigoru védelmét tekintik feladatuknak.

A Ruténföld visszatérése az anyaország kebelére már csak igen rövid idő kérdése. A nagyhatalmak kivétel nélkül helyesléssel kisérik a zavarokkal fenyegető és egyre jobban elfajuló ruszin kérdésnek ilyetén való természetes megoldását. Hiszen ez a terület a legszorosabban összefügg földrajzilag és gazdaságilag egyaránt a magyar Alfölddel. Minden völgye, minden folyója errefelé tart. Ez volt éléskamrája századokon át a Ruténföld lakosságának, amely állandó éhezésre volt kárhoztatva, mihelyt ezt a területet elszakitották Magyarországtól és lehetetlenné tették, hogy a hegylakó ruszinok munkát és kenyeret találjanak a buzatermő magyar síkságon. A Ruténföld visszacsatolásával helyreáll az ezeréves magyar-lengyel közös határ, amely a két nemzetet az életérdekek közössége révén mindig szorosan egybekapcsolta.

Három helyen lépték át honvédeink a ruszin határt

Az első hivatalos jelentés a ruszinföldi előnyomulásról

A Magyar Távirati Iroda jelenti szerdán délelőtt 10 óra 55 perckor:

Azoknak a sorozatos határincidenseknek a megtorlásaképpen, amelyek tegnap folytak le a magyar-ruszin határ mentén, *a m. kir. honvédség csapatai három körzetben lépték át a határt a tegnap esti és az éjszakai órákban.*

Sulyos határsértést követtek el, mint már jelentettük, a csehek tegnap este a nagyszőllős—tiszaujlaki ut mentén fekvő Fancsika községnél, ahol megállapitottan polgári ruhás terroristák támadták meg határőrségünket. Határvédő csapataink a támadást visszautasitva, megszállották Fancsika községet, majd miután a csehek és a velük együtt küzdő terroristák tovább sem hagytak abba a lövöldözést, csapataink *Nagyszőllős irányában tovább nyomultak előre.*

Ugyanebben a körzetben Verbőcznél is támadást kiséreltek meg az ukrán-cseh bandák az ottani magyar térképhelyesbitő állomás ellen. *A térképészek fegyvert ragadva, visszaverték őket és a határon át több kilométer mélységben üldözve szétverték a támadókat.*

A munkácsi körzetben a munkácsi helyőrség parancsnoka a város biztonságának érdekében tovább folytatta előnyomulását és *Szolyva irányában előrehaladva, birtokába vette az ut mentén emelkedő katonailag legfontosabb magaslatokat. A közbeeső községek lakossága ujjongó lelkesedéssel fogadta a magyarok bevonulását.*

Az *ungvári körzetben* a tegnapi határsértés visszaverése után ugyancsak átlépték a határt a m. kir honvédség csapatai és az ellenség üldözése közben reggel 8 óráig birtokbavéve a város biztonságát szolgáló magaslatokat, *több kilométer mélységben hatoltak be a Ruszinföld területére.*

Azonnali fegyverletételt követelt a honvédvezérkar főnöke Prchalától

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A magyar királyi honvédvezérkar főnöke március 15-én délben a következő hivatalos jelentést adta ki:

A magyar csapatok előrenyomulása a ruszin területen március 15-én tovább haladt. Prchala tábornok hadikövetet küldött a magyar lovasdandár parancsnokához és a cseh erők elvonulására öt napi haladékot kért.

A magyar királyi honvédvezérkar főnöke azonnali fegyverletételt követelt. Az ezirányu tárgyalások folyamatban vannak.

Csáky külügyminiszter felszólitása Volosinhoz

Szerdán délben egy órakor a következő jelentést adta ki a Magyar Távirati Iroda:

Gróf Csáky István magyar királyi külügyminiszter felszólitást intézett Volosinhoz, felhiva őt arra, hogy vérontás elkerülése végett az általa eddig de facto gyakorolt hatalmat adja át a bevonuló magyar hadsereg parancsnokának és erre a felszólitásra a magyar külügyminiszter ma este nyolc óráig vár választ.

Volosinnak a már megindult hadműveletek felfüggesztésére irányuló kérelmét Csáky külügyminiszter elutasitotta

A Magyar Távirati Iroda jelenti este 7 óra 35 perckor:

Gróf *Csáky István* külügyminiszter dr. *Volosinhoz* intézett táviratára *Volosin azonnal válaszolt.* A magyar kormány tudomására hozza, hogy háromtagu küldöttséget inditott el Budapestre és *kéri a hadműveletek megszüntetését. Gróf Csáky* külügyminiszter értesitette *Volosint*, hogy küldöttségét *közismert magyar vendégszeretettel várja*, a hadműveletek felfüggesztése azonban, — miután már megindultak —, technikai okokból *lehetetlen.* Annak a reményének ad kifejezést, hogy *Volosin* ugy is, mint egyházi férfiu, mindent el fog követni a felesleges vérontás megakadályozására.

Este 8 óráig száznál több községet foglaltak el a magyar csapatok

Nagyszőllős, Királyháza, Szolyva, Szentmiklós, Nevicke magyar kézen

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A magyar királyi honvédvezérkar főnöke 1939 március 15-én 20 órakor az alábbi hivatalos jelentést adta ki:

A Ruszinszkóban elhelyezett cseh erők parancsnokával a tárgyalások folyamatban vannak.

A magyar királyi honvédség csapatai igen nehéz időjárási és közlekedési viszonyok között folytatják előnyomulásukat.

Március 15-én 20 óráig a csapatok elérték:
a Tisza völgyében Verécе, a Borsava völgyében Cserhalom,
a Latorca völgyében Szolyva és
az Ung völgyében Ökemence általános vonalát.

A mai napon több mint 100 község jutott a honvédség birtokába, közöttük Nagyszőllős, Királyháza, Szolyva, Szentmiklós, Nevicke.

A lakosság a bevonuló csapatokat mindenütt nagy lelkesedéssel fogadta.

Leirhatatlan lelkesedéssel fogadja a felszabaduló községek lakossága az igen nehéz időjárási viszonyok között előnyomuló honvédeket

A Magyar Távirati Iroda jelenti:

Az Erdős-Kárpátok területének a magyar királyi honvédség csapatai részéről történő megszállása az eddigi jelentések szerint *komoly ellenállás nélkül megy végbe.* A csapatok éle a Latorca völgyében jutott legmesszebbre előre. Itt a honvédcsapatok *elérték Szolyvát* és ezzel birtokukba került a ruszinföld mai uthálózatának legfontosabb közlekedési csomópontja.

Leirhatatlan az az öröm, amellyel a felszabaduló községek lakossága a magyar csapatokat mindenütt fogadja. A Latorca mentén Kölcsény, Szentmiklós, Alsógereben, Bányafalu, Kishidvég, Ujtóvisfalu és Szolyva lakosságát teljesen váratlanul érte a bevonulás, és az esti órákban mégis már a magasan fekvő hegyi falvakban is elterjedt a felszabadulás hire.

A *Prchala* tábornok által kért kiüritési tárgyalások folyamatban vannak. A magyar csapatok előnyomulása természetesen a tárgyalásokra való tekintet nélkül, *szakadatlanul tovább tart* — mert, mint ismeretes —, a magyar királyi honvédvezérkar főnöke *az azonnali fegyverletétel álláspontjára helyezkedett* és igy a tárgyalások eredménye semmiesetre sem befolyásolhatja a honvédség térfoglalását. Rendkivül megnehezíti egyébként a csapatok előrehaladását az utak csaknem járhatatlan állapota, valamint az a tény, hogy a Szics-szervezet — amelynek tulnyomó zöme Lengyelországból szivárgott be és most oda visszatérni nem mer — kétségbeesésében sok helyen megrongálja a közlekedési vonalak műtárgyait és igy a hidak nagyrésze használhatatlan. Emiatt gyakran órákra megszakad a menetoszlopok előrehaladása. Csapataink hangulata a nehéz hegyi terep és a reggel óta tartó hófuvás ellenére is kiváló.

Az eddigi határ közelében lévő és a mai napon felszabadult falvak lakossága seregestül tódul a november óta tőlük elválasztott szomszéd községekbe. Kisalmás, Bárdháza, Makarja, Fogaras, Zsófiafalva, Beregleányfalva, Nyirhalom, Felsőkerepec, Kendereske, Kustánfalva, Kölcsény, Gorond, Mezőterebes, Ujdávidháza, valamint még számtalan község lakossága együtt örvendeik a már régebben felszabadult vidékek népével.

Ulést tartott a legfelső honvédelmi tanács

A Magyar Távirati Iroda jelenti:

A legfelső honvédelmi tanács gróf *Teleki Pál* miniszterelnök elnöklésével ma délelőtt tiz órakor ülést tartott.

„Az Erdős Kárpátok területe tiz millió magyar életének biztositékát jelenti"

Berlin, márc. 15. A Német Távirati Iroda tudósitójának *illetékes magyar helyen* nyilatkozatot adtak a kárpátorosz kérdés megoldásáról. A nyilatkozat többek között a következőket mondja:

„A müncheni megegyezés határozatai a prágai kormány késlekedése miatt nem mentek teljesedésbe. Szlovákia önállóságának kikiáltásával Kárpát-Oroszország kérdése azonnali megoldást sürget. Magyarország mindig a népek önrendelkezési jogának alapján állott. Ezen az alapon kivánta mindig a kárpátorosz területeket. E terület lakói ma is a Magyarországhoz való visszatérést kivánják. A magyar kormány előtt ezerszámra fekszenek ilyen kérvények. Magyarország is áhitva tekint a kárpátorosz területre, mert az ország biztonságának utja nagyrészt ott található. Ezen nemcsak a katonai-földrajzi szempontokat értik, hanem elsősorban azt a védelmet, amelyet a kárpátoroszországi erdők, a magyar vizszabályozásnak és a síkság mélyenfekvő vidékeinek biztositanak. Az Erdős-Kárpátok területe 10 millió magyar életének biztositékát jelenti. Magyarország nem téveszti szem elől, hogy ez a biztosíték kezébe kerüljön."

A ruszinföldi nemzeti szervezetek határozata

Ungvár, márc. 15. (Magyar Távirati Iroda.) Ungvárra érkezett hirek szerint a ruszinföldi nemzeti szervezetek szerdán délelőtt ülést tartottak, amelyen egyhangulag elhatározták: *felszólitják a Volosin-kormányt, kezdje meg haladéktalanul a tárgyalásokat a magyar kormánnyal Ruszinszkó területének békés átadására az esetleges vérontás elkerülésére.*

A határozatban a ruszinföldi szervezetek hangoztatják, hogy Ruszinszkó népe mindig a terület teljes oszthatatlanságának alapján állott és *már a bécsi döntés idején is sulyos mulasztást követett el a kormány, amikor nem érvényesitette ezt az elvet.* A Volosin-kormány felelős azért, hogy az elmult hónapok során a ruszin nép alapvető érdekeinek meghamisitásán alapuló politikát folytatott és az ország lakosságára olyan politikai irányzatot erőszakoltak, amely tőle teljesen idegen volt és *a 600.000 lelket számláló ruszin népet idegen csőcselék erőszakos uralmának vetették alá.* Sulyosan elitéli a határozat *Nyárády* huszti apostoli adminisztrátor vallási politikáját, amelynek célja tulajdonképpen egyenetlenség szitása volt. A ruszinföldi nemzeti szervezetek a ruszin nép érdekében azt tartják a leghelyesebbnek, hogy *a Volosin-kormány mondjon le*, annál is inkább, mert az utóbbi időben ténylegesen nem gyakorolta a hatalmat és nem tudta megakadályozni a védtelen magyar és ruszin lakosság ellen a cseh katonaság és az ukrán Szics-gárdisták által elkövetett sorozatos merényleteket és támadásokat.

Ugyanekkor *felkérik a magyar kormányt*, hogy a ruszin nép hő kivánságának tegyen eleget és *mielőbb szállja meg az utóbbi időben annyi megpróbáltatáson keresztülment Ruszinföldet. A ruszin nép szent kivánságát teljesiti a magyar kormány, ha visszavezeti Rákóczinépét, a Gens fidelissimat Szent István államába, amelytől csak gyászos mesterkedések szakitották el husz esztendővel ezelőtt.*

Megérkeztek Munkácsra az első fogolyszállitmányok

Munkács, márc. 15. Szerdán délelőtt hatvan főből álló fogolyszállitmányt hoztak a városba, főként csehеket és ukránokat. A délutáni órákban ujabb foglyok érkeztek, ezeket minden valószinüség szerint az ország belsejébe viszik tovább.

Sztojka Sándor munkácsi görögkatolikus püspök rádiószózata a ruszin néphez

Sztojka Sándor, a munkácsi görögkatolikus egyházmegye püspöke szerdán este a magyar rádióban ruszin és magyar nyelven szózatot intézett a ruszin néphez. Szózatában többek között ezeket mondotta:

Kedves ruszin testvéreim!

— Vizkereszt nagy és szent ünnepén azt üzentem nektek, hogy a legközelebbi husvét ünnepe után már mindannyian együtt fogunk zarándokolni Máriapócsra, hogy hódoljunk az előtt a Boldogságos Szüz Anya előtt, aki a mi kedves szülőföldünknek és az egész ruszin népnek védőangyala. Amióta megtörtént az ismert bécsi döntés, sem mi itt Magyarországon meg nem szüntünk, sem ti ott a Kárpátok és Beszkidek alatt ostromolni az Eget, kérve, hogy *ne engedjen minket, ruszinokat szétdarabolni, hanem a kölcsönös szeretetben egyesitsen mindnyájunkat abban a magyar hazában, amely ezer éven át édes hazája volt a mi elődeinknek és apáinknak* s ahol szent hitünk, egyházunk megbecsülésben részesült, tisztelték a mi tradicióinkat és biztositották a mi népünk megélhetését.

— Akadtak azonban olyanok is, akik nem véve figyelembe egyházunk érdekeit s népünk szociális és gazdasági szükségleteit, *más irányban* próbálkoztak, *pedig napnál is világosabb, hogy a ruszin nép helye csak abban a Magyarországban lehet, ahol ezer évig élt jó- és balsorsban a testvér magyar néppel.* Én, mint vér a ti véretekből, naponkint esdve kértem a jó Istent, hogy mutassa meg nekünk az utat, amelyen haladunk kell. S amikor *ezekben az órákban a Kárpátok bércei felé vonul a szentistváni Magyarország vitéz honvédsége, hogy kiszabaditson bennünket, ruszinokat a kétségbeejtő pokolból,* — ebben a népek és nemzetek sorsát intéző jóságos gondviselő Istennek szent akaratát látjuk. Ezek a vitéz honvédek a legfőbb hadur, *Horthy Miklós* kormányzó úr őfőméltósága parancsából testvéri szeretettel fognak egyesülni a mi ruszin katonáinkkal, hogy vállvetve és örökre elválaszthatatlanul biztositsák a ruszin nép hitének, egyházának megbecsülését, megszentelt tradicióinak védelmét és a mindennapi, emberhez méltó megélhetés eszközeit.

— *Kedves magyar testvérek!* Titeket pedig arra kérlek, fogadjátok a Verhovina ruszinjait is olyan szeretettel, mint amilyennel minket fogadtatok. Hiszen tudjátok, hogy a mi apáink együtt harcoltak a ti apáitokkal *Rákóczi* fejedelem zászlói alatt és a 48-as időkben is. Azt is jegyezzétek meg, hogy a mi jó népünk, a ruszin nép az ezeréves Magyarorzságtól tulajdonképpen sohasem szakadt el, mert a huszéves babiloni fogság alatt is visszavágyott a szive és lelke az ezeréves Magyorországhoz.

— *Éljen a mi ezeréves édes hazánk, Magyarország, éljen a mi szeretett kormányzó urunk és éljen a mi drága jó ruszin népünk!*

Sirva panaszolták a felszabaditott községek lakói, milyen barbár módon bántak velük a terrorista bandák és a cseh csapatok

Munkács, márc. 15. A hétfőről keddre virradó éjszaka cseh csapatok és ukrán Szics-gárdisták *támadást kiséreltek meg a város ellen.* A honvédség csapatai felvették a harcot és a támadókat visszavetették, majd a határon tul is üldözték, hogy megsemmisitsék őket. A városban elterjedt hirek szerint a honvédség csapatai Szolyváig haladtak előre. A lakosság leirhatatlan örömrivalgással fogadta őket. Sirva panaszolták, milyen barbár módon bántak velük a terrorista bandák és nemkülönben a cseh csapatok. Elelmiszereiket elrekvirálták, állataikat elhajtották. *Különösen azok szenvedtek sokat, akik nem tagadták meg azt a felfogásukat, hogy a Ruszinföldnek boldogulása csak Magyarországhoz való csatolása esetén lehet eredményes. A házakra és középületekre kitüzték a gondosan rejtegetett magyar lobogót és előkerültek a kokárdák, melyeket boldog örömmel és öntudattal tüztek ki ruhájukra.*

A felszabaduló falvak lakossága *Örhegyalján* és *Szélestón örömmámorban letérdepelve fogadta a bevonuló magyar felszabaditó csapatokat*, amelyek kiüzték az idegen terroristákat. Szerdán reggel félkilenc órakor az 1848-as emlékoszlopra kitüzték előrenyomuló csapataink *Horthy Miklós* kormányzó képét és a magyar nemzeti lobogót. Délután négy órakor a klastromaljai hirhedt ukrán kolostorra is *felkerült a magyar nemzeti zászló.* Az ukránok és csehek ellentámadással próbálkoztak és a védtelen falvak lakosságát megtámadták. *Mindenütt irtózatos terrort fejtettek ki.* Számos magyar és ruszin embert letartóztattak és ismeretlen helyre vittek. Ezeknek a sorsa egyelőre bizonytalan. A csehek és ukránok minden eszközt felhasználnak, hogy hatalmukat megtartsák és az utolsó pillanatban összefogtak az őslakosság és a magyarok ellen. *A harc minden ponton tart.* A lakosság fegyvereket keritett és védekezik. Mindenütt azt hirdetik, hogy a magyar csapatok bevonulásától várják sorsuknak jobbrafordulását.

A román határ menti *Nagybocskó* községben az ukrán terroristák elviselhetetlen rémuralma miatt *a lakosság fellázadt.* Az ukrán terroristák golyószórókkal és kézigránátokkal verték le a felkelést. *Sok ruszin és magyar lakost elhurcoltak.* Ezeknek sorsa teljesen ismeretlen. *Attól tartanak, hogy felkoncolták őket.*

Mezőterebesen géppuskával és kézigránátokkal akartak a csehek megtámadni egy magyar személyvonatot

Munkácsról jelentik: Kedden a délelőtti órákban a Munkács alatti *Mezőterebes* vasutállomáson cseh *csapatok tüzeltek a Munkácsról jövő magyar személyvonatra,* veszélyeztetve a vasut forgalmát és az utasok biztonságát. A munkácsi állomásfőnök az esetet bejelentette a rendőrkapitányság vonatellenőrző tisztjének, utasitást kérve, hogy a vonatot elindithatja-e. Az ellenőrző rendőrtiszt — hogy az utasok személybiztonságát megóvja — a vonat elinditása előtt egy mozdonyon háromtagu rendőrjárőrrel és egy detektivvel elindult, hogy *a pályát felderitse.* A demarkációs vonalon tul a mezőterebesi állomás bejáratáig jutottak el, ahol *beásott és leplezett cseh csoportok orvul géppuska- és puskatüz alá vették a szerelvényt. A mozdony elé több kézigránátot dobtak.* A rendőrtiszt a járőr tagjaival együtt *viszonozta a tüzelést* és sikerült sérülés nélkül a szerelvénnyel visszatérnie. A mozdony puskalövések és gránátszilánkok következtében megsérült. Az utasokkal telt vonatot ezekután a rendőrség *nem engedte elinditani* és igy a személyvonat utasait megkimélték egy izgalmas támadástól. Később a magyar határőrség az ismételten orvul támadó cseh csapatokat megfutamitotta.

Volosin távirata

Varsó, márc. 15. Dr. Volosin ma a lengyel kormányhoz táviratot intézett, amelyben tudomására hozza Ruszinszkó függetlenségi nyilatkozatát és kéri a lengyel kormány együttműködését ezzel az állammal. A lengyel kormány semmiféle választ sem szándékozik adni erre a táviratra.

Kárpátoroszország megszállásának előrehaladásával több cseh katonai egység átkelt a lengyel határon. A nemzetközi jogszabályok értelmében ezeket az egységeket lefegyverezték.

Fenczik István a lengyel-magyar testvérnép közös határát ünnepelte

Az Emericana Diákszövetség meghivására *Fenczik István* orsz. képviselő, volt kárpátorosz miniszter, szerdán ünnepi beszédet mondott a szövetség Sycambria csoportjának. Azt fejtegette, hogy az önálló magyar életet követelő szellem tulajdonképpen 1848-ban bontakozott ki és most, 91 év után, hozta meg gyümölcsét, amikor a csehszlovák állam széthullott. Pár nappal ezelőtt talán még senki sem gondolta, hogy március 15-ike az idén uj szabadságnak lesz az ünnepe. Magyarország mostani feltámadását Krisztus feltámadásához hasonlitotta. *Magyarország most tanuságot tesz erejéről az elszakitott testvérei előtt,* akik, erejét látva, ismét vissza kivánnak térni hozzánk. Ugy érzem, hogy a mai nap véglegesen, örökre hozzácsatolta Magyarországhoz a védelmező Kárpátokat. Ma ünnepelhetjük a lengyel-magyar testvérnép találkozását a közös határon és ehhez a találkozáshoz minden erejével hozzájárult a kárpátorosz nép is. A mai ünnep egyaránt jelenti a magyar és a kárpátorosz nép szabadságának felvirradását. A magyar csapatok bebizonyitják, hogy *Magyarország méltó tagja a Berlin-Róma-Tokió közösségnek.* Magyarországnak kinyiltak a kapui s olyan gazdasági fellendülés előtt áll, amely méltán megilleti. A *mai bevonulásunk*, amelynek során a talán magyarul sem tudó ruszinok kitörő lelkesedéssel fogadják katonáinkat, szerintem *nagyobb jelentőségü, mint a kassai, rozsnyói vagy ungvári bevonulás volt. Ma két nemzet kapcsolódik össze,* igazolva Szent István elgondolását, amely szerint csak több nyelven beszélő, de egy szivvel élő ország lehet erős. Ám *minden ünnep áldozatokkal jár.* Meg kell emlékeznünk azokról a magyar és kárpátorosz hősökről, akik egy kehelybe öntik habzó piros vérüket, hogy *örökre megkössük azt a vérszerződést, amely örök életet ad a két nemzetnek.* A kárpátorosz nép üdvözli magyar testvéreit.

Az Orosz Központi Nemzeti Tanács Podkarpatszkó Rusz felszabaditására kérte a magyar kormányt

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Az Orosz Központi Nemzeti Tanács ma tartott ülésében foglalkozott azzal a helyzettel, amely a ruszin nemzet és Podkarpatszká Rusz számára előállott az ismert események folytán.

Az Orosz Központi Nemzeti Tanács megállapitotta, hogy a ruszin népnek Podkarpatszká Ruszban élő része, amely a nemzet nagy többségét teszi, a legszörnyübb politikai elnyomás alatt, gazdasági bázis nélkül, vad terror és üldöztetés alatt sinylődik. Még az emberi szabadság elemi jogai sincsenek meg. Politikusai, papjai, leghübb fiai börtönben, koncentrációs táborban.

Visszaemlékezve arra az időre, amikor a ruszin nemzet a magyar nemzettel testvéries egyetértésben élt fejlődő életet, élvezett szabadságot, biztos gazdasági egzisztenciát, azzal a kéréssel fordul a magyar kormányhoz, szabaditsa meg Podkarpatszká Rusz rabságban sinylődő ruszin nemzetét a biztos pusztulást jelentő elnyomatástól. Kérjük a magyar kormányt, szabaditsa meg a ruszin nemzetet az alkotmány- és jogellenesen ráerőszakolt Volosin-kormánytól, amely elvakultságában magyar területeket mert megtámadni és a ruszin nemzet nemzeti mivoltának, szabad fejlődésének, önkormányzatának, valamint gazdasági megélhetésének biztositása céljából haladéktalanul szállja meg csapataival Podkarpatszká Ruszt.

Budapest, 1939 március 15.

Dr. *Kaminszky József* elnök, *Földesi Gyula*, dr. *Marina Gyula, Demkó Mihály, Hajovics Péter, Spák Iván.*

Ruszinszko részletes térképe

A magyar királyi honvédség csapatai Ruszinszkóban diadalmasan nyomulnak előre és — mint a hivatalos jelentésből kitünik — már az előnyomulás első napján száznál több községet szabaditottak fel. A *Képes Pesti Hirlap* mai számában részletes térképvázlatot közlünk a Magyarországhoz husz évi rabság után most visszacsatlakozó területről, hogy a *Pesti Hirlap* olvasói nyomon követhessék a magyar honvédek utját. Igyekeztünk minél áttenkinthetőbb és részletesebb térképet nyujtani és éppen az áttekinthetőség kedvéért hagytuk el a hegyek gerincét, amelyek helyett a főbb hegycsúcsokat adtuk a csúcsok magasságának a megjelölésével. Kérjük a *Pesti Hirlap* olvasóit, őrizzék meg ezt a térképet, hogy a következő napok eseményeinél is figyelemmel kisérhessék a katonai előnyomulást, Ruszinszkó visszafoglalásának történelmi részleteit.

A lakosság határtalan lelkesedéssel fogadja csapatainkat a visszacsatolt községekben

(Felvételeink a Képes Pesti Hirlapban.)

Rimaszombatból jelentik: A honvédség csapatai a lakosság határtalan lelkesedése mellett vonultak be kedden a határkiigazitás során visszacsatolt szinmagyar *Alsópokorágy* és *Balogpádár* községekbe, valamint a Rimaszombat városhoz tartozó Szabadpusztára. Alsópokorágy határánál lovasbandérium fogadta a honvédséget és *Péter István* községi biró mondott lelkes beszédet. *Balogpádár* községben *Dudás Andor* biró üdvözölte a csapatokat, majd *Bándy György* evangélikus lelkész bejelentette, hogy a község felszabaditása érdekében érdemeket szerzett *Szent-Ivány József* képviselőt, *Baróth László* ügyvédet és *Székely Ferenc* párttitkárt a község diszpolgárává választotta. Mindhárom felszabaduló község felszabadulási ünnepélyén megjelentek *Hevessy László* föispán és *Horváth Árpád* főjegyző.

A szovjet emlékei

(Egy olvasóm, amint azt itt közöltem is, levelet írt a hétköznap politikai tréfáiról. Azt ajánlotta, hogy gyüjtsem őket, s mivel az ilyen tréfák alig birják az azonnali nyilvánosságot, tegyem félre az anyagot s majd hosszu évek mulva csináljak könyvet belőle. Ezt a gyüjtést ugyan még nem kezdtem el, de elkezdte egy másik olvasóm, aki jókora paksamétával kedveskedett. A ma közszájon forgó tréfákat szedte össze, főként az idegen államfőkről szólókat. Ez a florilégium természetesen a fiókomban marad. De van gyüjteményének egy másik része is, amelynek az „Elvtárs" cimet adta. Kiszedek belőle néhányat a többi olvasó számára. Ezek most már minden baj nélkül állhatják a nyilvánosságot.)

1. Valaki beállit Kun Béla lakására. Kun Béla mamáját találja ott, amint a konyhán szorgoskodik. Libát foszt éppen. A látogató illedelmesen köszön, aztán nyájasan kezdi meginditani a beszélgetést:

— Fosztogatunk, fosztogatunk?

2. A grófi birtokot át kell adni a termelési biztosnak. Ennélfogva a gróf, az ispán és az elvtárs az egész birtokot bejárják. Munkaközben olyan tanyán esteledik rájuk az idő, ahol a kis házban csak két személy számára van alvóhely.

— Nem baj, — mondja a gróf, — ugyis meg kell tanulnom most már a lemondást, kimegyek aludni a disznóhoz az ólba.

Kimegy, ezek lefekszenek. De öt perc mulva már vissza is jön.

— Uraim, tehetetlenül szégyenkezve megvallom, hogy nem birom tovább. Tartsunk inspekciót. Most egy darabig menjen ki más.

Jól van, kimegy az ispán. Ő ugyis jobban megszokta az istállószagot. De negyedóra mulva ő is beállit:

— Eddig ment, tovább nem megy. Most menjen ki a termelési biztos úr.

Helyes, kimegy az elvtárs. De nem telik bele egy perc sem, berohan a disznó.

— Uraim, — kiáltja a disznó kétségbeesve, — engedjenek itt maradni, nem birom tovább.

3. — Hallottad Kun Béla utolsó beszédét?

— Utolsó beszédét? Azt csak szeretném hallani.

4. — Mi a különbség a millénium emlékmű oszlopai és Szamuelly politikája között?

— Nem tudom. Halljuk.

— Azok az oszlopok „emlékoszlopok". A Szamuelly politikája: „elmék, oszt lopok".

5. A fogházban két jóbarát találkozik. Az ujonnan érkezettet életfogytiglan itélték el. Aki már régebben ott ül, megkérdi:

— Nini, te is itt vagy? Én itt ülök már egy hónapja, és még egy hónapom van. Téged mennyire itéltek?

— Ó, az én itéletem sokkal enyhébb. Szovjetfogytiglan.

6. A „Lili bárónő" cimű Huszka-operett egyik jelenetében az álruhás komornyik kijelölte, hogy ki melyik szobában fog lakni.

— Méltóztassék a zöldbe, — mondja az egyik vendégnek.

Egyelőre semmi hatás. A komornyik a másik vendéghez fordul:

— Be a vörösbe.

Gyér taps. Néhányan nem mernek nem tapsolni. A komornyik a harmadikhoz fordul és aláhúzva mondja:

— Maga pedig menjen a sárgába!

Egyszere dörgő taps keletkezett.

7. Bokányi Dezső népgyülésen szónokolt a tömeghez:

— És ezentúl nincs kegyelmes úr, nincs méltóságos úr, nincs nagyságos úr! Mind testvérek vagyunk, elvtársak vagyunk és tegezzük egymást!

Egy suszterinas vékony hangja nagyot rikkant a hallgatók között:

— Szervusz, Bokányi!

A szónok nagyot néz, nagyot nyel, aztán kicsit csendesebben felel:

— Szervusz.

8. Böhm elvtárs lóhátról nézte, hogyan gyakorlatoznak a vörös katonák. A vezénylő tiszt szünetet parancsolt.

— Füh, de meleg van, — szólt Böhm hadügyminiszter, — már majd belehaltam...

A tiszt hirtelen visszafordul a legényekhez:

— Folytatni, folytatni, ha Istenetek van!

9. Mondja, Grün ur, vajjon miért tartja két ujját az égnek ez a Petőfi-szobor?

— Azért, Braun úr, mert azt mondja: „Még két nap".

(Valóban eljött az idő, mikor már csak két nap volt hátra. És micsoda két nap a történelemben? Semmi.)

Harsányi Zsolt.

EURÓPAI VISSZHANG

BERLIN

Az esti lapok feltünően hangsulyozzák, hogy Hitler vezér és kancellár jelen van a német csapatok csehországi bevonulásánál.

Az elszakitott országrészek ismét találkoznak — irja a Berliner Börsenzeitung. Husz évi cseh interregnum nem tudta eltörölni Csehországnak és Morvaországnak a német élethez és hatalmi köréhez való ezeréves hozzátartozását. A belső szétbomlás folytán eltünt országnak megalkotói gondolhattak volna arra, amikor Versaillesben nemcsak a német nemzetet, hanem Közép-Európa történelmét, földrajzát és gazdasági rendszerét is provokálták.

Németország hajlandó megfelejtkezni azokról a sebekről — irja a Lokalanzeiger —, amelyeket a csehek az utóbbi években a német népen ejtettek. Nem várja Németország, hogy a csehek örömujjongással fogadják a német katonaságot, de a birodalom elvárhatja, hogy alkotóerejével nem fognak szembeszállni.

A Deutsche Allgemeine Zeitung igy ir: Ki biztosithatja az olyan határokat, amelyeket belülről robbantanak szét. Ki akarna vagy tudna egy olyan államot fenntartani, amely magától összeomlik? Ezzel meg is feleltünk egyes angol lapoknak, amelyek szemrehányásokat tesznek a német kormánynak. Hacha köztársasági elnök elismerte azt a történelmi törvényt, amely a németeket és a cseheket több mint ezer éven keresztül összetartotta, bár ezt a tényt külföldön keserüséggel fogadják. Ez azonban semmit sem változtat a helyzeten, a birodalom ma mint központi hatalom áll Európa közepén.

— Nem kell attól tartaniok a cseheknek, hogy felszivják őket, zavartalanul élhetik a maguk különleges nemzeti életét, biztositva vannak minden külső veszedelemmel szemben és belekapcsolódtak a német módra megszervezett Közép-Európa hatalmas organizmusába — irja a Lokalanzeiger. — Uj jövő vár a csehekre és ha akarják, jobb jövő.

— Németország most végre abban a helyzetben lesz — mondja a Nachtausgabe —, hogy megmutathatja a világnak, milyen is tulajdonképpen a népi kisebbségekkel szemben folytatandó becsületes politika.

LONDON

Hudson külkereskedelmi államtitkár szerdán délután az alsóház folyosóin azt a kijelentést tette az ujságirók előtt, hogy nagyon fájlalja tervbevett berlini utja elmaradását, annál is inkább, minthogy az angol és a német gyáripar képviselőinek berlini tárgyalásai sikeresen haladnak előre s remény volt arra, hogy messzemenő kereskedelmi megállapodás jön létre. Hudson ezután a következőket mondotta:

— A konzervativ pártszervezetek jelentéseiből megállapitható, hogy a csehországi események igen nagy reakciót váltottak ki széles néprétegekben. A közvélemény elkerülhetetlennek tartja, hogy az angol kormány határozott gesztussal válaszoljon. A közvélemény reakciója későn jött ugyan, de annál nagyobb nyomatékkal.

Lord Winterton főtárnokmester egy konzervativpárti gyülésen tartott beszédében kijelentette, hogy egyaránt hamis és veszedelmes a tulságos bizakodás, amely azt látja, hogy nem lesz háboru. Az angol demokrácia nem gyermekekből áll és meg kell mondani a népnek a leplezetlen igazságot, hogy veszedelmes időket élünk. Ha lehet becsülettel elkerülni a háborut, el fogjuk kerülni — ugymond a szónok —, de ha ránk kényszeritik a háborut, jobban fel leszünk készülve, mint 1914-ben voltunk.

PÁRIS

A német hadsereg megszállta Prágát! — ez a cim uralja valamennyi szerda esti párisi lap első oldalát. Cseh-Szlovákia meghalt! — hirdetik az utolsó tizenkét óra eseményeiről beszámoló tudósitások alcimei. Valamennyi tudósitás megállapitja, hogy a cseh lakosság rendkivül fegyelmezetten viselkedik és nem veszitette el nyugalmát. A legtöbb lap hosszu cikkben foglalkozik a cseh-morva tartomány német megszállásának jogi oldalával is és élesen elitéli Németország eljárását. Az Intransigeant azt irja: Most történt meg először, hogy Hitler Adolf nem törődött azzal, van-e törvényes jellege az annexiónak. Ezuttal kizárólag saját hatalmára támaszkodott cselekedeteiben. Negyvennyolc óra alatt eltünt a föld szinéről egy ország, anélkül, hogy egy ágyulövés, vagy akár egy puskalövés is eldördült volna. Európa ujra válságba jutott és nem lehet tudni, hogyan kerül ki belőle. Franciaország és Anglia számára csak egy lehetőség van, még jobban fokozni a fegyverkezést és még jobban összetartani.

A szélsőbaloldali Ce Soir is azon a véleményen van, hogy Németország nem védnöksége alá vette a cseh-morva tartományt, hanem egyszerüen annektálta.

A Quai d'Orsay szócsöve, a Temps, főleg azzal a kérdéssel foglalkozik szerda esti vezércikkében, mi lesz ezek után a müncheni politikával.

RÓMA

Versailles nem kisért többé. A husz éve tartó cseh dráma utolsó felvonásához érkezett. A történelem feltartóztathatatlanul megy a maga utján, — ilyen és ehhez hasonló cimekkel közlik a szerda esti római lapok a csehországi eseményekről beszámoló tudósitásaikat. A Lavoro Fascista vezércikke rámutat arra, hogy Csehszlovákia területén a különböző népcsoportokhoz tartozó töredékek teljesen összekeveredtek egymással, ugyhogy nem lehetett külön-külön nemzeti államokat alkotni, másrészt viszont a népcsoportok olyan ellenségesen álltak szemben egymással, hogy szövetségi állam keretében sem lehetett összefogni őket. Az az egyesités, amelyet Berlin most végrehajtott, a mult nagy történelmi konstrukcióján épül fel. Ilyen volt a XVI. századtól a XVIII. századik a Habsburg-monarchia s ugyanezt a szerepet vette most át a nagynémet birodalom, amikor ismét magához vonta a cseh, morva és szlovák népcsoportokat, amelyek egykor már a német történelem keretében éltek.

A Giornale d'Italia Varsóból a következőket jelenti: Varsóban nagy helyesléssel fogadták Magyarország közbelépését a Ruszinföld kérdésében. Bár Varsót és Budapestet nem fűzi egybe semmiféle különleges szerződés, a két országot összekapcsoló hagyományos barátság több alkalommal már gyakorlatilag is megnyilvánult. Lengyelország nagy örömmel várja határán a magyar csapatokat. Krakóból a polgári hatóságok már a határra vonultak, ahová igen sok ujságiró és fényképész is megérkezett.

BUKAREST

A külügyminisztériumhoz közelálló *Timpul* a következőkben ismerteti a félhivatalos román álláspontot a csehországi eseményekkel kapcsolatban:

— Remélni kell, hogy a román határok szomszédságában lejátszódott rendkivüli események olyan végleges és igazságos rendezéshez vezetnek, amely egyszersmindenkorra véget vet minden veszedelmes nyugtalanságnak ezen a területen. A bécsi döntőbirói itélet egészen uj irányba terelte az egykori cseh-szlovák állam fejlődését. Románia már az elmult évben is teljes nyugalommal és az érdekelt népcsoportok akaratának tiszteletbentartásával figyelte a szomszédos cseh-szlovák köztársaság átalakulását. A román kormány most is figyelmesen vár, de teljes nyugalommal kiséri az események alakulását. Az uj helyzettel szemben a román kormány továbbra is csak arra törekszik, hogy hozzájáruljon a béke, rend és egyensuly fenntartásához.

VARSÓ

A lengyel fővárosban hallatlan feszültség uralkodik a szlovákiai és ruszin események miatt. A lapok különkiadást adnak a ruszin eseményekről.

A Kurjer Poranny első oldalán négyhasábos cimmel féloldalt befoglaló cimbetükkel közli a magyar ultimátumot, hogy a cseh katonaságnak a ruszin területről 24 órán belül ki kell vonulnia. A lap a továbbiak során azt jelenti, hogy a magyar honvédség benyomult Ruszinszkó területére. Ismerteti ezután a magyar kormánynak Prágához intézett jegyzékének rövid szövegét és jelenti, hogy a magyar katonaság Szolyvát is elfoglalta.

A lengyel fővárosban rendkivül lelkes hangulat fogadta a Ruszinszkóból érkező hireket. A város utcáin az emberek a lapok különkiadásait elkapkodták és lelkesen éltették Magyarországot.

Serédi Jusztinián hercegprimás hazaérkezett Rómából

Közel egy hónap előtt utazott el *Serédi Jusztinián* hercegprimás Rómába, hogy résztvegyen a pápaválasztáson. A pápaválasztással és a koronázással kapcsolatos ünnepségek lezajlása után a hercegprimás kiséretével együtt szerdán délelőtt érkezett haza Budapestre. A Déli pályaudvaron fogadására megjelent *Angelo Rotta* érsek, pápai nuncius, gróf *Zichy János* titkos tanácsos, *Sztojka Sándor* munkácsi görögkatolikus püspök, *Hász István* tábori püspök, *Mészáros János* érseki helytartó, *Karafiáth Jenő* főpolgármester, *Éliássy Sándor* rendőrfőkapitány, *Láner Kornél* MÁV. elnökigazgató és sokan mások a katolikus társadalom vezetői közül. A vonatból kiszálló főpásztort gróf *Zichy János* titkos tanácsos köszöntötte, egy kislány pedig hatalmas virágcsokrot nyujtott át a hercegprimásnak.

Serédi Jusztinián válaszában utalt arra, hogy magyar ember mindig a legnagyobb örömmel jön vissza hazájába. Hangsulyozta, hogy az a hónap, amelyet Rómában töltött, rendkivül nagyfontosságu eredményeket hozott, amelyek különösen ránknézve fontosak, mert az uj pápa jelszavában is a békét munkálja. Elmondotta a hercegprimás, hogy amikor bucsukihallgatáson volt XII. Pius pápánál, a *Szentatya ismételten különös szeretetének adott kifejezést a magyar nép iránt,* amelyet az eucharisztikus kongresszus alkalmával ismert meg közelebbről. Ezzel a minden országnak például állitható világkongresszussal — mondotta XII. Pius pápa —, további utmutatást adott Magyarország az elkövetkező kongresszusok rendezésére. A Szentatya végül különleges áldást küldött az egész magyar nemzetnek.

A hercegprimás az üdvözlések után a Rákóczi-induló hangjai mellett hagyta el a pályaudvart és kiséretével együtt a primási palotába hajtatott.

HITLER BEVONULT PRÁGÁBA

Hácha cseh államelnök a szerd ra virradó hajnalon Berlinben megállapodást irt alá Hitler kancellárral, amelyben a cseh é ép és ország sorsát a Német Birodalom vezérének kezébe helyezi — Hitler parancsot adot a német csapatoknak, hogy vonuljanak be Cseh- és Morvaország területére — A német ka tonaság reggel hat órától kezdve minden ellentállás nélkül megszállotta a birodalom két t tartományát — Hitler kiáltványában megállapitotta, hogy „Cse h-Szlovákia megszünt létezni!"

Illetékes német h ely megállapitásai a cseh és morva tartományok beolv asztásáról és Szlovákia önállóságáról

„Kárpátoroszország ügye kizárólag Magyarországra tartozik" — mondja a német hivatalos közlés

Csehország önállósága megszünt. Dr. Hacha Emil, a cseh köztársaság elnöke, Hitler Adolf kezébe tette le Csehország és a cseh nép sorsát. Hitler kancellár hajlandónak nyilatkozott arra, hogy a cseh népet Hacha elnök kérésének megfelelően a német birodalom védelme alá helyezze és megfelelően önkormányzatot biztositson számára. A német csapatok szerdán reggel hat órakor megkezdték a cseh köztársaság területének katonai megszállását.

Hacha elnök és Hitler kancellár történelmi tanácskozása éjjel közel öt óra hosszat tartott és annak eredményeképpen Hitler kancellár és Hacha elnök megállapodást irtak alá a német é a cseh nép jövőbeli együttműködéséről. *A m egállapodás a cseh népet a német birodalom v édelme alá helyezi és leszögezi, hogy a cseh n ép a német birodalom védnöksége alatt a maga n emzeti sajátosságainak megfelelően autonóm m ódon fejlesztheti népi életét.*

A prágai Hradzsin tornyára szerdán este n yolc órakor felröppent a Németbirodalom ve zérének lobogója. Hitler kancellár megérkezett P rágába s a város főbb utvonalain keresztül e gyenesen a Hradzsinba ment. Ez a mai törté nelmi nap mindent betetőző záró eseménye. I dőrendi sorrendben alább számolunk be az e seményekről.

Hajnalban 4 óra kor irták alá a Csehországot a Német Birodal omhoz csatoló megállapodást

Berlin, márc. 15. (Német Távirati Iroda.) Dr. *Hacha* cseh államelnök *Chvalkovszky* cseh külügyminiszter kiséretében éjjel egy óra tiz perckor érkezett az uj birodalmi kancelláriába, hogy megbeszélést folytasson Hitler vezér és kancellárral. A díszudvarban az államelnök ellépett a kivonult védőosztagos gárda arcéle előtt, miközben az őrség zeneszó mellett tisztelgett.

Hitler dolgozószobájában fogadta dr. Hacha-t. A megbeszélésen német részről *Göring* vezértábornagy vett részt, aki Hitler kivánságára megszakitotta olasz o rszági szabadságát és délután hat óra tájban érke zett meg Berlinbe, valamint jelen volt *Ribbentrop* bi rodalmi külügyminiszter.

Az első háromnegyedórás megbeszélés után Hacha á llamelnök és Chvalkovszky külügyminiszter tanács kozásra vonult vissza, majd külön-külön megbeszélést f olytatott Göring vezértábornagy, miniszterelnökkel é s Ribbentrop birodalmi külügyminiszterrel.

A Hitlernél folytatott tanácskozás után *hajnali 4 óra 55 perckor* a következő egyezményt irták alá:

„A Vezér ma Ribbentrop birodalmi k ülügyminiszter jelenlétében Berlinben fogadta dr. Hacha cseh-szlovák államelnököt és dr. Chvalkovszky cseh-szlovák külügyminisztert. A fogadás a cseh-szlovák áll amférfiak kivánságára történt. A megbeszélésen teljes nyiltsággal megvizsgálták az utóbbi hetek eseményei következtében az eddigi cseh-szlovák államterületen támad t komoly helyzetet.

Mind a két részen egybehangzóan an nak a meggyőződésnek adtak kifejezést, hogy minden fáradozásuk célja a rend, nyug alom és béke biztositása Európa e részében. A cseh-szlovák államelnök kijelentette, hogy e cél szolgálatában, valamint a végleges megbékélés elérése érdekében a cse h nép és ország sorsát bizalomteljesen a Német Birodalom Vezérének kezébe helyezi.

A Vezér ezt a nyilatkozatot elfogadta é s annak az elhatározásának adott kifejezést, hogy a cseh népet a Német Birodalom védelme alá veszi és biztositja számára népi életének autonóm fejlődését.

Berlin, 1939 március 15.

Aláirás:
Hitler Adolf, dr. Hacha,
Ribbentrop, dr. Chvalkovsky."

Hitler kiá ltványa

Hitler vezér és birodalmi kancellár a következő kiáltványt bocsátotta ki:

A német néphez!

Németország csak néhány hónappal ezelőtt volt kénytelen védelmébe venni zárt települési területen élő néptársait a cseh-szlovákiai elviselhetetlen terrorisztikus rendszerrel szemben s az elmult hetekben fokozódó mértékben ujból hasonló jelenségek mutatkoztak. Ennek elviselhetetlen következményekhez kellett vezetnie olyan területen, ahol oly sok nemzetiség él egymás mellett.

A népcsoportok élete és szabadsága ellen intézett emez ujabb támadások reakciójaként ezek a népcsoportok elszakadtak Prágától. *Cseh-Szlovákia ezzel megszünt létezni.*

Vasárnap óta sok helyen olyan vad kilengések fordultak elő, amelyeknek ismét sok német esett áldozatul. Óráról-órára nő az üldözöttek és nyomorsujtottak segélykiáltása. A sürünépességü német népszigetek felől, amelyeket a német nagylelküség az elmult ősszel Cseh-Szlovákiában hagyott meg, ismét elkezdődik a vagyonuktól és jószáguktól megfosztott menekülők özönlése a Birodalomba

Ezeknek az állapotoknak további fenntartása a rend maradványait is szétrombolná olyan területen, amelyhez Németországnak életbevágó érdekei füződnek, sőt *amely több mint ezer éven át a Német Birodalomhoz tartozott.*

A békefenyegetés végleges kiküszöbölése, valamint e terület szükséges ujjáépitése előfeltételeinek megteremtése érdekében elhatároztam, hogy a mai nappal *parancsot adok a német csapatoknak a bevonulásra Csehországba és Morvaországba. A német csapatok le fogják fegyverezni a terrorista bandákat* és az őket fedező cseh fegyveres erőket, védelmükbe veszik a fenyegetettek életét és igy biztositják annak az alapvető rendezésnek az alapjait, amely rendezés megfelel az ezeréves történelem értelmének és a német, valamint a cseh nép gyakorlati szükségleteinek.

Berlin, 1939 március 15.

Aláirás:
Hitler Adolf.

Hitler parancsa a véderőhöz

Hitler vezér és kancellár a német csapatok cseh országi és morvaországi bevonulásának napján a német véderőhöz a következő hadparancsot intézte:

— Cseh-Szlovákia a feloszlás állapotában van; Csehországban és Morvaországban elviselhetetlen a német néptársak elleni terror. Ezért 1939. március 15-étől kezdve a német hadsereg és német légi haderő alakulatai bevonulnak a cseh államterületre, hogy itt az ország minden lakosának életét és vagyonát egyformán biztositsák.

— Elvárom minden német katonától, hogy a megszállandó terület lakosait ne ellenségnek tekintse, hanem minden katona ugy lépjen fel, mint a német birodalmi kormány akaratának hordozója, hogy ezen a területen visszaállitsa az elviselhető rendet.

— Ahol a bevonulás ellenállásba ütközik, ezt azonnal minden eszközzel le kell törni. Egyébként legyetek tudatában annak, hogy ti Nagy-Németország képviselőiként léptek cseh földre.

Aláirás:
Hitler Adolf,
a véderő vezére és legfőbb parancsnoka.

Parancs: Senki se álljon ellent!

A prágai kormány parancsot adott, hogy a német csapatok bevonulásának senki se álljon ellen és minden esetben teljesitse a német csapatok rendelkezéseit.

Dr. Hacha és dr. Chvalkovszky 11 óra 16 perckor az anhalti pályaudvarról visszautaztak Prágába.

Dr. Meissner államminiszter, az elnökségi kancellária főnöke, Hitler gépkocsiján elkisérte dr. Hachát az Adlon-szállótól az anhalti pályaudvarig Chvalkovszky külügyminisztert Lörnberg követ, protokollfőnök kisérte el. A pályaudvaron dr. Hacha Seifert vezérőrnaggyal, Berlin parancsnokával együtt ellépett a díszszázad előtt. Dr. Meissner államminiszter és Dörnberg követ a szalonkocsi mellett bucsuzott el a vendégektől. Az elnöki osztály egy megbizottja és a véderő egy tisztje Prágáig kisérték az urakat.

Reggel megszólal a berlini rádió . . .

Göbbels birodalmi propagandaminiszter szerdán reggel hat órakor személyesen olvasta fel a német rádióban Hitler kancellárnak a német néphez intézett kiáltványát, amely bejelentette, hogy a német csapatok megkezdték a cseh és a morva tartomány megszállását. Igen sok berlini arra ébredt reggeli álmából, hogy az utcán különkiadásokat kiabálnak a rikkancsok. A munkába siető járókelők pillanatok alatt szétkapkodták a különkiadásokat s a legnagyobb meglepetéssel értesültek, hogy milyen gyors megoldást nyert a cseh válság. A legnagyobb szenzáció erejével hatott az a hir, hogy Hitler kancellár és Hacha elnök egész éjszaka tanácskoztak, majd a reggeli órákban egyezményt irtak alá, amelyhez hasonló jelentőségü okmányt a világháboru befejezése óta aligha produkált a történelem.

A német rádióhallgatók, akik reggel a szokásos tornagyakorlatok kedvéért csavarták fel rádiójukat, szintén a legnagyobb meglepetéssel hallották, hogy torna helyett proklamációt olvasnak fel a rádióban és hadparancsot közölnek a német haderő tagjaival. Alig hogy dr. Göbbels befejezte a német néphez intézett kiáltvány felolvasását, megindult a telefonostrom a rádió és a szerkesztőségek ellen. Ezer és ezer ember kért felvilágositást a történtekről és érdeklődött a részletek iránt.

Reggel nyolc órakor már ugy Berlinben, mint az egész birodalomban minden középületet és magánházat fellobogóztak. Alig huszonnégy órája, hogy bevonták a horogkeresztes zászlót, amelyet az Anschluss első évfordulója alkalmából tüztek ki s most már megint ujabb ünnepet ül a német birodalom. A közvéleményben főleg az keltett nagy örömet és megelégedést, hogy most már az utolsó szudétanémet is visszatért a birodalomba.

Prága tudomásul vette a döntést

Prága, márc. 15. (Német Távirati Iroda.) Prágában hajnali 3 óra óta minisztertanács ülésezett, hogy tudomásul vegye Hacha köztársasági elnök és Chvalkovsky külügyminiszter berlini tárgyalásainak eredményét. Miután választ küldtek a berlini megegyezésre, a minisztertanácsot befejezték.

Valamennyi üzemben, gyárban és műhelyben folytatni kell a munkát. Az összes iskolákban folytatni kell a tanitást és valamennyi tanulónak meg kell jelennie az előadáson. A vasutaknak és postahivataloknak működniök kell, ellenkező esetben személyes felelősségre vonják a tisztviselőket.

Hivatalos jelentés a német-cseh határátlépésről

Berlin, márc. 15. (Német Távirati Iroda.) A hadsereg főparancsnoksága közli:
A német hadsereg csapatai Blakovitz gyalogsági tábornok és List gyalogsági tábornok vezetésével szerdán reggel átlépték a német-cseh határt és előrenyomulóban vannak Csehországban és Morvaországban, hogy elérjék a mai napra kitüzött céljukat. A német hadsereg és Hitler Adolf testőrsége kedd este óta elfoglalták Morva-Osztravát és Witkowitzot, ugyanakkor Kesselring, Sperrle és Loehr tábornokok parancsnoksága alatt több légiraj átrepülte a német-cseh határt.

A német csapatok megszállták Szlovákia nyugati határvidékét is

Pozsony, márc. 15. (Inf.) A német csapatok a szerdai nap folyamán Szlovákia nyugati határvidékét is megszállták, hogy biztositsák a cseh-morva tartományt a Szlovákiában tartózkodó cseh katonaság és csendőrség esetleges akcióival szemben. A német megszállás kizárólag a szorosan vett nyugati határsávra terjed ki Zsolnától Pozsonyig, magát Pozsony városát azonban nem érinti. Zsolna, amely közvetlenül a határ közelében fekszik, átmenetileg német megszállás alá kerül. Pozsonytól a német csapatok több kilométer távolságra állottak meg. A Pozsony körül vont német gyürü északkeleten Bazinig terjed.

Vörös terroristák garázdálkodtak Morva-Osztravában

Morva-Osztrava, márc. 15. Morva-Osztrava városába már kedden este bevonultak a német haderő és a német rendőrség első osztagai, hogy biztositsák a rend és a nyugalom fenntartását. A német beavatkozás azért volt ilyen sürgős, mert kedden este kommunista terrorbandák és cseh soviniszták viharos tüntetéseket rendeztek a városban a németek ellen és megrohanták az ottani Német Házat. A Német Ház homlokzatát teljesen szétrombolták, az ablakokat beverték s kőzáporral sulyosan megsebesitették az épületet védelmező németeket. Ha a német rendőrség nem vonul be idejében, a csehek és kommunisták talán pogromot is rendeztek volna a német lakosság soraiban. Morva-Osztrava német lakossága felszabadultan lélegzett fel, amikor megjelentek az első német rendőrök és katonák a városban és átvették a közbiztonsági szolgálat ellátását. Éjfél után már mindenütt német őrszemek állottak. A kommunista terroruralomnak pillanatok alatt végeszakadt és az egész városban helyreállt a rend és a nyugalom. A kedd esti tüntetések és rombolások irányitói természetesen az utolsó pillanatban megszöktek, a német rendőrség azonban már nyomukban van. Éjféltől kezdve német rendőrjáratok cirkálnak az utcákon s az összes fontosabb épületek és ipartelepek német csapatok kezén vannak. Még több cseh iparvállalat tulajdonosa is köszönetét fejezte ki a bevonuló németeknek, hogy gondoskodtak vállalata védelméről és megmentették őt a vörös terroristák garázdálkodásától.

Prága megszállásának részletei

Prága, márc. 15. A prágai rádió szerdán reggel bejelentette, hogy Csehországnak és Morvaországnak a német csapatok által való megszállása folyamatban van. Gyakran, szabályos időközönként felhivást intéz a lakossághoz, hogy őrizze meg nyugalmát, fegyelmezettségét és bátorságát.

A német csapatok ma délelőtt 10 órakor bevonultak Prágába. Bevonulásuk a legnagyobb rendben történt. A németlakta házakat fellobogózták horogkeresztes lobogókkal. A kora reggeli óráktól kezdve élénkség uralkodik az utcákon. Hangszórók német és cseh nyelven adják a lakosság tudtára az intézkedéseket. A prágai német ifjuság a német csapatok bevonulási helyén összegyült, hogy fogadja a csapatok bevonulását. A cseh lakosság mindenütt nyugalmat tanusitott. A németek a bevonuló csapatokat Sieg-Heil! kiáltással fogadták és a „Wir danken unserem Führer"-t harsogta. A főbb utvonalakon nagy számban hullámzott a német és cseh tömeg.

Lefegyverzik a cseh haderőt

Prágának a német hadsereg által való megszállása befejeződött; a cseh fővárosba német hadosztályparancsnokság került. A német katonaság mindenekelőtt a rendőrfőnökség, a posta, a pénzügyminisztérium és a cseh nemzeti bank épületét szállotta meg.

A város utcáin szüntelenül német motorosjárőrök cirkálnak, harcikocsikkal és páncélos gépkocsikkal. A cseh haderő lefegyverzése megkezdődött s simán folyik. A hidakat német katonaság őrzi.

Az utcákon elhelyezett hangszórók német és cseh nyelven adnak hireket és utasitásokat. Prága utcáin egyenruhás német „Ordnerek" jelentek meg német felirásu karszalaggal.

A cseh fővárost az ország minden részéből menekülő nem árja és marxista elemek özönlötték el, akik valósággal ostrom alatt tartják a különböző követségek utlevélosztályait.

A lakosság a kora reggeli óráktól kezdve megrohanta az élelmiszerüzleteket, amelyek készlete órák alatt kifogyott. Ugyancsak óriási volt a bankok és a takarékpénztárak forgalma; a pénzintézetek ½12 órakor lezárták kapuikat a kivevők rohama elől.

A csehek tüntetnek

A nyilvánosság kezd magához térni kezdeti csüggedéséből s a rádió és sajtó utján terjesztett hivatalos figyelmeztetések ellenére az indulatok kirobbanására kerül sor. A városban cirkáló német autóoszlopokat és járőröket a német házak és pénzintézetek előtt a német lakosság kinyujtott karral és „Heil"-kiáltásokkal üdvözli, *amire a cseh tömeg füttyszóval, pfujozással és felemelt ököllel válaszol.*

Cseh politikai körök a helyzet minden tragikuma mellett sem vesztették el bizalmukat a cseh nép jövőjében. E bizakodás alapjául a Hitler és Hácha között létrejött megegyezésnek az a részlete szolgál, amely *a cseh nemzeti élet fejlődésének bizonyos önkormányzatot biztosit.* A csehek biznak nemzetük életerejében, amely nem sinylette meg az önálló állami élet hiányát a volt monarchiában sem. Feltételezik, hogy a birodalmi német védnökség sem fog sulyosabb *„elnyomást"* jelenteni, mint a Habsburg-uralom.

Henlein vezeti a polgári közigazgatást

Blaskowitz gyalogsági tábornok, a harmadik hadseregcsoport parancsnoka, mint a végrehajtó hatalom gyakorlója, Henlein Konrád birodalmi biztost és körzetvezetőt nevezte ki a harmadik hadseregcsoport körzetében a polgári igazgatás vezetőjévé. A közigazgatás zavartalanul folyik tovább. A rendőrség, a posta, a vasut és a közüzemek zavartalanul működnek. Hasonlóképpen zavartalanul folyik tovább a gazdasági élet is.

Figyelmeztetés a repülőgépeknek

A birodalmi légügyi miniszter és a légi haderő főparancsnoka 1939 március 15-iki rendelete értelmében további intézkedésig valamennyi repülőgép számára tilos a közlekedés a cseh-szlovák határ és a következő vonal között:

A birodalmi határtól kiinduló vasutvonal Ratiboron—Leobschützön — Neustadton — Neisse-n — Frankensteinon —Schweidnitzon — Liegnitzen — Bunzlaun — Görlitzen —Bautzenen — Drezdán—Feibergen—Chemnitzen—Zwickaun — Reichenbachon — Plaunenen — Hofon—Marktradwitzen—Weidenen át egészen Regensburgig. Regensburgtól a Duna jelzi a tilos terület határát a birodalmi határig.

Ez a rendelet nem érvényes a német véderő szolgálatában álló repülőgépekre.

A pozsony—morva—osztravai vonaltól nyugatra fekvő cseh államterület feletti légi tér veszélyterület, amelynek átrepülésétől óva intenek.

Dühöngő hóviharok

A prágai német megszálló csapatok a délután folyamán befejezték a fontosabb épületek megszállását. Estére az elővéd már teljesen berendezkedett Prágában s ugyanakkor a megszálló sereg törzse is egyre közeledik a cseh főváros felé. Az egyre erősebben dühöngő hóviharok ellenére is valamennyi csapattest pontosan betartja az előirt menetrendet.

Dr. Hacha Emil szerdán este visszaérkezett Prágába. A pályaudvaron a cseh polgári és katonai hatóságok vezetői, valamint a német követség tagjai fogadták. A német megszálló csapatok diszszázadot vezényeltek ki. Miután Hacha elnök vonata kétórás késéssel futott be, az este hét órára kitüzött minisztertanácsot nem tudták megtartani.

A német csapatok bevonulása óta egyre-másra tünnek fel a horogkeresztes zászlók a prágai házakon. A német lakosság a megadott helyeken gyülekezik s közösen nézi végig a német csapatok szakadatlanul tartó bevonulását. A prágai rádió a csehnyelvü adások mellett most már németül is közli a hivatalos felhivásokat és tájékoztatásokat.

Az első intézkedések

A cseh ügyvédi kamara szerdai ülésén elhatározták, hogy az összes zsidó ügyvédeknek azonnali hatállyal be kell szüntetniök praxisukat. A zsidó ügyvédeket felszólitották, hogy huszonnégy órán belül nevezzenek meg egy szin-árja ügyvédet, aki átveszi tőlük ügyeiket. Az ülésen egyuttal több uj tagot is választottak az ügyvédi kamara bizottságaiba, még pedig csupa német ügyvédet.

A prágai rendőrfőnökség a német hatóságokkal egyetértésben közhirré tette, hogy további intézkedésig minden nyilvános helyiségnek este kilenc órakor be kell zárnia. Este kilenc órától reggel hat óráig szigoruan tilos az utcákon tartózkodni. Kivételt csak azokkal tesznek, akiket hivatásuk kényszerit az utcákon való éjszakai közlekedésre. Este kilenc után a szinházak és mozik sem játszhatnak. Gyüléseket nem lehet tartani. A lakosságot felszólitják, hogy tartózkodjék minden provokációtól és vegye különösképpen tudomásul, *hogy a horogkeresztes zászló a Németbirodalom védelme alatt áll.*

Bevonulás Brünnbe

Brünn, márc. 15. Brünn reggel félhét óta német város. Hat óra harminc perckor a brünni rádió, amely éjfélkor még a cseh nemzeti himnusszal fejezte be csehnyelvü adásait, már mint a „német nép brünni rádiója" jelentkezett s közvetitését a Horst Wessel-indulóval és a német himnusszal kezdte meg. Ezután a következő bejelentés történt:

— A német csapatok utban vannak Brünn felé. Ezzel véget ért számunkra husz keserü év kálváriája. Mindnyájan ott leszünk, amikor csukaszürke egyenruhás testvéreinket kell fogadnunk, mámoros lelkesedésünkkel és szivünk minden örömével.

A bejelentés után a brünni volt cseh rádió a berlini műsorba kapcsolódott bele s német katonazenét közvetitett.

A brünni rádiót még az éjszaka folyamán a brünni német lakosság vezetői vették át s ugyanakkor az ő kezükbe került a brünni rendőrfőnökség épülete, a városháza, valamint a morva tartományi hivatal palotája is. Reggel félhét óra óta Brünnben német közigazgatás működik.

Német illetékes hely közlése a megszünt Cseh-Szlovákia jövő sorsáról

Berlin, márc. 15. (Magyar Távirati Iroda.) **Német illetékes helyen a mai nappal megszünt Cseh-Szlovákia jövő sorsára vonatkozólag a következőket jelentették ki:**

Morvaország és Bohemia. amelyet Németország eddig is német élettérnek tekintett, a mai naptól kezdve beolvad a Német Birodalomba. A két tartomány politikailag, katonailag, gazdaságilag és közigazgatásilag ezentul a Német Birodalomhoz tartozik. Polgárai német állampolgárokká válnak. Csehország függetlensége ezzel megszüntnek tekinthető.

A cseh községek és megyék bizonyos helyi autonómiát kapnak; csehek a jövőben is elnyerhetnek kisebb közigazgatási tisztségeket. A két tartomány hivatalos lobogója a horogkeresztes zászló, amint az a hivatalos lobogója valamennyi német tartománynak. A két tartománnyal a Német Birodalomhoz kerülő csehek, akár csak az 1938 októberében Németországhoz került 850.000 cseh, katonai szolgálatot nem teljesitenek.

Csehország eddigi diplomáciai képviseletei természetesen megszünnek és a két tartomány diplomáciai képviseletét a német külügyi képviseletek látják el.

Végeredményben tehát Morvaország és Bohémia helyi közigazgatási autonómiával beolvad a Német Birodalomba. A cseh népcsoport a nemzeti szocialista szellemnek megfelelően nyelvi alapon álló széleskörü kulturális autonómiát élvez.

Hácha, a volt cseh-szlovák köztársaság elnöke — hangoztatták illetékes helyen — megszünik államelnök lenni és csupán mint Morvaország és Bohemia képviselője szerepel a két tartomány végleges beolvadása után. A volt csehországi zsidókra ezentul a Német Birodalom törvényei vonatkoznak.

A német csapatak a két tartomány megszállását a legkorrektebb formák között hajtják végre, de minden esetleges ellenállást a legerősebb módon elnyomnak.

Szlovákia — hangoztatták illetékes helyen — teljesen független állam, ahol Németországot diplomáciai megbizott képviseli. Németország természetesen megköveteli a szlovákiai német kisebbség kulturális autonómiájának tiszteletbentartását. Német felfogás szerint Szlovákia lakosságának mintegy 41 százaléka a német népcsoporthoz tartozik.

Kárpát-Oroszország — hangoztatták illetékes helyen — csak annyiban érdekelte Németországot, mint a bécsi döntőbiróság egyik tagját. Minthogy Csehország megszünt létezni, a bécsi döntőbirósági itélet már csak történelmi okmánynak számit, éppen ezért kizárólag Magyarországra tartozik, hogy ezt az ügyet Kárpát-Oroszországgal miként intézi el. A kárpátorosz kérdés magyar üggyé vált. Ezzel kapcsolatban illetékes helyen hangoztatták, hogy semmitsem tudnak azokról a híresztelésekről, amelyek szerint Volosin ismételten távirati uton segitséget kért volna Németországtól.

Hitler szerdán este 8 órakor megjelent Prágában

Berlin, márc. 15. Hitler kancellár szerdán délután háromnegyed öt óra óta a cseh-morva tartomány területén tartózkodik. A kancellár a Prágától hetven kilométerre északra fekvő Böhmisch-Leipa mellett lépte át a leomlott német-cseh határt és megtekintette a cseh területre bevonult csapatokat. Hitler Adolf délután öt órakor érkezett a szudéta-kerülethez tartozó Böhmisch-Leipa városába. Vele jött a birodalmi haderő főparancsnokságának főnöke, Keitel vezérezredes, Ribbentrop külügyminiszter, Himmler birodalmi rendőrfőnök és Dietrich birodalmi sajtófőnök is. Böhmisch-Leipa utcáin ezrekre menő tömegek várták a kancellárt s mámoros lelkesedéssel ünnepelték őt. Kevéssel félöt után a kancellár elbucsuzott a leipaiaktól s 4 óra 45 perckor cseh területre lépett és Prága felé vette utját. Amerre automobilja elhaladt, mindenütt összegyült a falusi utcákon a környék német lakossága és lelkes ünneplésben részesitette a vezért.

A birodalmi vezér és kancellár Prágában

Prága, márc. 15. (Német Távirati Iroda.) Hitler birodalmi vezér és kancellár kiséretével 17 órakor elindult Böhmisch-Leipából, hogy a legrövidebb uton Prágába utazzon. Hitler szerdán 19 óra 45 perckor bevonult a Hradzsinba. Este 8 órakor egy német század felhuzta a Hradzsin tornyára a vezéri lobogót. A vezér az utat állandó havazásban tette meg.

Hitler birodalmi vezér utja Csehországon keresztül és megérkezése Prágába meglepetésszerüen érte a lakosságot.

A Hradzsin történelmi termeiben tartózkodik Hitler vezéren kivül Keitel vezérezredes, a birodalmi hadsereg vezérkarának főnöke, Ribbentrop külügyminiszter, Stülpnagel altábornagy, főszállásmester, Lammers birodalmi miniszter, Himmler birodalmi SS-vezető, dr. Dietrich birodalmi sajtófőnök és Stuckart államtitkár.

Hitler csütörtökön valószinüleg beszédet mond Prágában. Az elterjedt hirek szerint a prágai német főiskola diákjai előtt mondja el beszédét. A prágai német diákok vezetője, Meckel, szerdán este kihallgatáson jelent meg a kancellárnál.

Titokzatos cseh vendégek Londonban

London, márc. 15. (Inf.) Kedden este titokzatos vendégek érkeztek Csehországból Londonba. A szerda reggeli londoni lapok jelentése szerint tizenegy vezető cseh személyiség menekült bérelt repülőgépen Prágából. A titokzatos csehek, akiknek a személyazonosságát nem árulták el a sajtónak, a késöesti órákban érkeztek meg a bérelt repülőgépen a croydoni repülőtérre, ahonnan London egyik legelőkelőbb szállodájába, a Grosvenorba siettek. Állitólag vezető cseh politikusokról van szó, akik rendkivül fontos és sürgős tárgyalások céljából érkeztek Londonba.

Benes nyugtalan . . .

London, márc. 15. (Magyar Távirati Iroda.) Chicágóból jelentik: *Benes* a hozzáintézett kérdésekre ezt felelte:

— Tegnap államférfiu voltam, ma csak egyszerü tanár vagyok. Az Egyesült Államok vendége lévén, ennél többet nem mondhatok.

A lapok csak annyit irnak, hogy Benes az elmult éjjel nyugtalanul járkált fel és alá csikágói szállodájának szobájában.

A Memelvidék is csatlakozni akar

Berlin, márc. 15. A Memelvidékről érkező hirek szerint a memeli tartomány a legközelebbi napokban kifejezésre juttatja azt az elhatározását, hogy csatlakozni akar a Német Birodalomhoz. A memelvidéki németek vezére, dr. Neumann szerdán délután beszédet mondott a memelvidéki német párt képviselőinek értekezletén és leszögezte, hogy a memelvidéki németség önrendelkezési jogát a legsulyosabban megsértették, amikor elcsatolták a Memelvidéket a Német Birodalomtól. A litván kormány azóta többször megsértette a Memelvidék önkormányzati alkotmányát s az elcsatolás óta a Memelvidék gazdasági élete is elsenyvedt. Mint a memelvidéki német párt vezére, aki a legutóbbi tartománygyülési választások tanusága szerint a lakosság 87 százalékának bizalmából intézi a memeli németek ügyeit, feljogositva érzi magát arra, hogy különböző lépéseket tegyen — folytatta ezután dr. Neumann emelt hangon. — A pillanatnyi helyzet gyors döntést követel. A memelvidéki tartománygyülés választott képviselői jogot tartanak arra is, hogy közvetlenül tárgyaljanak kormányukkal is.

Az angol kormány lépése Berlinben

London, márc. 15. **A Reuter-iroda ugy értesült Londonból, hogy az angol kormány lépéseket tett Berlinben a német csapatoknak Cseh-Szlovákiába való bevonulása ügyében. Nem lehet tudni, vajjon a franciák is hasonló lépést tettek-e, de Corbin londoni francia nagykövet szerdán délután az angol külügyi hivatalban járt, nyilván azért, hogy a legujabb eseményekről tanácskozzék. A német kormányhoz intézett angol jegyzék a Reuter-iroda értesülése szerint aggodalmát fejezi ki Németország csehszlovákiai eljárása felett. A Reuter-iroda szerint valószinü, hogy elmaradnak azok a küszöbön álló kereskedelmi megbeszélések, amelyeket Stanley kereskedelmi miniszter és Hudson kereskedelmi államtitkár Berlinben folytattak volna. Hangsulyozza a jegyzék annak szükségességét, hogy Németország lehető mérsékletet tanusitson a cseh alattvalókkal szemben.**

Tavaszi muzsika

Irta Tamás Ernő

1.

A tizennyolc éves Nyir Bálint egy téli reggelen megbámulta a szines falragaszt, mely a „Faun és nimfa" cimü táncjátékot hirdette. Prof. Bosco és Tatjana szentpétervári táncművészek pantomimje: mithosi jelenet. Klasszikus táncjáték — ez uj volt még akkor Pesten, akár a mozi. Élményekre szomjas lelkében megmozdult a vágy: látni a mithost, ha csak szinpadon is! Este el is ment az orfeumba.

A falak, asztalok szines hangulatlámpái kialudtak, a nézőtér homályba borult. A függöny szétlibbent, kigyult az előtér lámpasora, a felső világitás fényszórói szikrázva hintették a szinpadra a fényt. A zene zümmögött, a vöröshaju, jázminbőrü nimfa — mintha vizcsöppek peregnének róla — megfürdött a mesterséges fényben. Képzelt fa zöld lombjai közt megmozdult a kecskelába faun. A háttérben egy szobor merengett mozdulatlanul. A zene zümmögött, a nimfa a görög áhitat imádkozó mozdulatával égnek tárta karját, sarutlan táncos lába fehéren tündökölt a zöld szinpadi gyepen. A faun előtört a lombok közül . . . Az iskolapadban forgatott mithológia képei megelevenültek a deszkákon és Nyir Bálint tekintete bámészan, sóváran csüngött a szinpadon. A szeme elhomályosult.

A mithosi alakok táncos mozdulatai elmosódtak előtte a fény párázatában. A zenekar Grieg „Manók táncát" dünnyögte andalitóan. Szinte félálomban látta csak, amint a kecskelábu félember játékosan kerülgeti az incselgő, csali mozdulatokkal menekülő hitregei tündért. Eszre sem vette, hogy amikor a faun elérné a nimfát — a függöny összehullt. A tapsvihar dörgésére eszmélt fel csupán és tétován, tántorogva botorkált ki az orfeumból.

A mithos eltünt, mint az álom és imhol idekünn a valóságos élet. Mégis tovább álmodozott a távoli országról, hol a Néva partját elboritja a hó és szánok ezüstharang-zengésü csengő-csilingelése muzsikál a villanyfényes téli párázatban. Anyéginból mormolt idézeteket és mint a rózsamézizü szörpöt vette nyelvére Bérczy Károly biedermeierbáju szavait:

„. . . én az orosz Terpsychorének
Lengését még ha láthatom?"

Reménytelen rajongás fonta körül képzeletében az idegen leányt és ugy érezte, megszakad a szive, mert akit imád — elérhetetlen!

2.

Két esztendő hullott az Idő végtelenébe. Nyir Bálint — mint mondani szokták — kilépett már az életbe. Uj benyomások egymásra torlódtak érzékeny idegéletében, de az orosz táncosnő emléke mindig visszajárt kisérteni a képzeletébe. Természetesen csak illanóan, mint ahogyan átvillan agyán egy eszmetársulás, vagy átsuhan lelkén egy tünő hangulat. A szinházak, kabarék, varieték szines falragaszait azonban még mindig szerette betüzgetni. Már hivatalba járt, de utban az iroda felé, reggelenkint most is meg-megállt a hirdetési oszlopok előtt. Egyszer egy plakát közölte vele, hogy uj, kabarészerü szinkör nyilt meg a Városligetben.

Májusi alkonyon kisétált a Hermina-utra, mert ott állt a „liget fenekén" az uj szinkör. A nagy fák lombjai susogtak az esti szellőben, sipládák muzsikája hallatszott a mutatványostér felől. A tavasz lihegve szaladt a fák között és muzsikált a huszéves fiu idegeiben. Nyir Bálint dudolva ült be a nézőtérre és a kapuban vásárolt szinlapot böngészte. A szeme megakadt az egyik műsorszámon. „Faun és nimfa." Különös — tünődött — az orosz táncosok némajátékának is ez volt a cime. Játsszák Toboz András és Fehér Lenke.

Egymásután pörögtek dalok, táncok, jelenetek. Fülében még zengtek a népszerü kabarédal ütemei, — de már ujra felvonják a függönyt. A szinlapra pillant — mi is következik. A végső szám: a „Faun és nimfa." Kigyultak a rivaldalámpák és a csillogó szinpadi fényben a fa mögül tipeg elő a „manók táncára" a kecskelábu és ime a vöröshaju, habfehérbőrü táncosnő is itt van. Ez ő, ez ő! Tatjana, Szentpétervárról, ifjuságában és szépségében változatlanul, tündérien. Képzeletben letérdelt eléje. Husz ifju évének minden rajongásával sóhajtott fel:

— Egyetlen csókjáért az életemet!

3.

Boldog volt, hogy ujra láthatta a vöröshaju táncosnőt, — az álomkép ime megvalósult. Milyen jó, hogy nem távoli ország leánya, hanem magyar nő! Itt élt, vele egy városban, Budapesten, egy levegőt szivtak, talán el is suhant mellette az utcán és ő nem tudott róla! Most azonban tudja, hogy itt él! Megcsillant a szeme és kihajtott lelkében a remény friss zöldje: megismerheti az „isteni" táncosnőt.

Mindennap elment a szinkörbe és bámulta, csodálta a gyönyörü leányt. Közben törte a fejét, hogyan ismerhetné meg. Hiszen most már nem elérhetetlen — pesti szinésznő, nem szentpétervári szinpadok tánccsillaga. Ó, Anyégin — és csilingelő szánok . . .

Előadás után mindig ott ácsorgott a szinészbejárónál, hogy egy pillanatra láthassa. Egyik este valaki rákiáltott:

— Szervusz, Bálint! Mit keresel itt?

— Szervusz! És te?

— Szinész lettem. Itt dolgozom!

Gróf Esterházy János nyilatkozata

Pozsony, márc. 15. *Gróf Esterházy János,* az Egyesült Magyar Párt elnöke, Szlovákia önállóságának kikiáltásával kapcsolatban a magyar ujságirók előtt a következő nyilatkozatot tette:

— A Szlovákiában élő magyarság *a legnagyobb örömmel* vette tudomásul Szlovákia önállóságának kikiáltását. Mi, magyarok, munkára jelentkezünk a szlovák kormánynál, mert tudjuk, hogy ma minden konstruktivan gondolkozó, őszinte jóakaratu munkaerőre szükség lesz itt. Biztosra veszem, hogy a szlovák kormány most, amikor tényleg önállóan intézi országa sorsát, *megértéssel lesz az itt élő magyarság és annak jogos követelései iránt,* aminek eredménye — azt hiszem — mindkét félnek csak hasznára fog válni.

— Mi magyarok mindig szabadságszerető nép voltunk és ezért fokozott mértékben tudjuk átérezni a szlovák nép boldogságát, hogy most végre elnyerte régen várt önállóságát. Ezért a Szlovákiában élő magyarságot a leghatározottabban arra utasitottam, hogy mindenütt jelentkezzék munkára a szlovákoknál, a legteljesebb nyugalommal várja az elkövetkező napok eseményeit, s ne hagyja magát félrevezetni különböző álhirektől és olyanoktól, akik esetleg a mai történelmi időkben szeretnének a zavarosban halászni.

Gróf *Esterházy János* kijelentette még, hogy az illetékes szlovák tényezőkkel a kapcsolatot állandóan fenntartja és megvan már az igéret a legteljesebb jóakaratukról a szlovákiai magyarság iránt. Biztosra veszik — mondotta gróf *Esterházy János* —, hogy rövidesen pozitiv eredményekről számolhat be az itteni magyarság jogviszonyai tekintetében.

Petrovich Gyula magyar konzul szerdán délután negyedhat órakor megjelent a szlovák külügyminisztériumban és Durcsánszky külügyminiszter távollétében Zvorskovec külügyi államtitkárnak a magyar kormány megbizásából irásbeli jegyzéket nyujtott át az önálló Szlovákia elismeréséről. A jegyzékben a magyar kormány szerencsekivánságait is tolmácsolja az önállóvá lett szlovák kormánynak.

Magyarország tiszteletben tartja Szlovákia határait

Dr. *Petrovich Gyula* pozsonyi magyar konzul ma délben felkereste *Durcsánszky* külügyminisztert és üdvözölte őt az önálló Szlovákia megalakulása alkalmából. Egyben közölte vele a magyar kormánynak azt a szándékát, hogy mielőbb követséget kiván felállitani Pozsonyban. Végül biztositotta a külügyminisztert arról, hogy *Magyarország a szlovák határt tiszteletben tartja.*

Durcsánszky külügyminiszter válaszában azt a kivánságát és reményét fejezte ki, hogy *Magyarország és Szlovákia között jószomszédi viszony fog fennállani.*

Sidor volt miniszterelnök — négyheti szabadságra ment

Sidor Károly belügyminiszter, a háromnapos átmeneti rendszer egyik volt miniszterelnöke, *kivált a Tiso-kormányból. Sidor* szerdán este *négyheti szabadságra* ment, amelyről nem tér többé vissza.

Szlovákia önálló vámterület

A szlovák kormány rendeletileg kimondotta, hogy *Szlovákia önálló vámterület.* A szlovák vámforgalmat a külfölddel az eddigi törvények és rendeletek alapján bonyolitják le. Az eddigi vámtörvény és vámtarifa életbenmarad. A külföldi államokkal kötött kereskedelempolitikai szerződések és megállapodások szintén érvényben maradnak.

Együtt jártak iskolába, de a pajtása kimaradt az érettségi előtt és most — ugy érezte — a Sors küldte ide.

Együtt töltötték az estét. A boros poharak mellett hajnalig beszélgettek. Pajtásától megtudta, hogy Toboz András, az ismert szinész, maga irta a táncos némajátékot és maga mellé véve az ifju szinésznőt, orosz álnéven lépett fel az orfeumban. Annyira titokban tartották kilétüket, hogy csak az igazgató meg a rendező tudta az igazat. A pesti siker után két évig külföldön szerepeltek és most hazatérve, letették az álnevet. Nyir Bálint végül megkérte pajtását, hogy mutassa be a táncosnőnek, mert imádja, amióta először látta.

— Mi sem könnyebb! — felelte a fiatal szinész. — Holnap este előadás után bemutatlak neki.

4.

Nyir Bálint másnap este a legjobbszabásu ruhájába öltözött és monoklit tüzött a szemébe. Boldogan sietett a szinházba. Ott aztán türelmetlenül várta az előadás végét. Gyulladtra tapsolta tenyerét, hogy izgalmát levezesse. Mikor a függöny végre lehullt, lelkendezve ment a művészbejáróhoz.

Pajtása már ott állt és idegesen szivta a cigarettáját. Hosszu orral várta.

— Szervusz, — szólt rekedten. — Nem lehet, pajtás . . .

— Nem lehet? Hogyan? Miért? Mi történt?

— Semmi. Semmi sem történt, barátom, csak — egyszerüen nem óhajt megismerkedni veled . . .

A szerelmes ifju magába görnyedve vágott neki a lilába játszó ligeti éjszakának. Messziről verkliszó muzsikált feléje. Milyen vigan szólt a sipláda, amikor idejött az este! Ujra diák lett, vacogó gyerek. Két könnycsepp gurult le sápadt arcán és felcsukló hangon, diákosan idézte a boldogtalan Csokonait az éjben:

— Földiekkel játszó . . . csalfa, vak remény!

A Pesti Hirlap kiküldött tudósitójának telefonjelentése a megszállt Prágából

Izgalmas utazás Pozsonyból Prágába az uj szlovák-cseh határon át Német tankok, gépjárműves osztagok, horogkeresztes zászlók a cseh városokban

Prága, márc. 15. Huszonnégy órával ezelőtt Pozsonyból diktáltam telefonba Közép-Európa történelmi jelentőségü eseményét, az önálló, a csehszlovák állam kötelékéből kiszakadt szlovák állam megalakulását és most, huszonnégy óra multán, ujabb hiradás tartja lázban az egész világ közvéleményét: *Prágába, Csehországba bevonultak a német csapatok.*

Amikor a kora reggeli órákban Pozsonyban izgatottan csomagolt a világsajtó, hogy a Carlton-szállóbeli főhadiszállását a szélrózsa minden irányában elhagyja, már jöttek az első, akkor még teljesen ellenőrizhetetlen hirek, hogy a német haderő megmozdult és megkezdte előnyomulását a szorosan vett cseh területen. Első pillanatban senki sem akart hitelt adni e jelentéseknek.

A szlovák-cseh határon . . .

Teljes zürzavar, tanácstalanság uralkodott; *Pozsony és az egész szlovák állam kezdetlegesen kapkodott a közigazgatásnak reázudult és elő nem készitett feladatai közepette.* Pár perccel a vonat indulása előtt még senki sem tudta, hogy egyáltalában van-e összeköttetés Prágába. A csehek visszatartották vasuti kocsijaikat, mindössze egyetlen német vagon állt a pályaudvaron, Prága-Berlin utirányra szánva. Ez előtt tolongott a várakozók nagy tömege. A vámvizsgálat is szinte mulatságosan kezdetleges volt. Kézitáskámat például egy fiatal karszalagos leány kutatta át. Kétségtelenül kedves, udvarias és előzékeny volt, *mint az uj szlovák hivatalos személyek általában.* Kedvesek és mulatságosak. Igy elszórakoztunk valamennyire, amig a vonat, amely végül mégis csak elindult, megállt *az uj szlovák-cseh határon.* Ez volt az utolsó szerelvény, amely az azóta életbeléptetett határzár előtt még átcsuszott.

Közben nemcsak a vonatokat, hanem a repülőjáratokat is leállitották a megszálló németek. A szlovák-cseh határon szigoru ellenőrzést léptettek életbe, *ötszáz koronánál többet nem szabad átvinni Szlovákiából Csehországba.* Felszállt a vonatra három vigyorgóképü, borostásarcu, civilruhás fiatalember. Éppen az étkezőkocsiban ültünk, de ez a tény korántsem akadályozza meg például azt, hogy néhány utasnak lehuzzák a cipőt a lábáról ott benn az étkezőben és megtapogassák a harisnya talpát, nincs-e alatta tilalmas pénzösszeg. Igaz viszont, hogy akinél nem találtak — és senkinél sem találtak, — azzal utána kezet fogtak, vállon veregették és bocsánatot kértek nem kellemes, de köteles eljárásukért.

A német felvonulás

A mosolygós hangulatnak azonban hamarosan vége szakadt, amint a vonat átjött Csehország területére. Itt már harciasabb kép várta az érkezőt. Amit Pozsonyban nemigen akartunk kezdetben elhinni, most beigazolódott; *az uttesten egymás után vonultak fel a motoros német csapatok, hosszu sorokban dübörögtek a páncélautók, tankok, majd a különféle lövegek, mögöttük a szerkocsik.* A vonat ablakából kitekintve, már láthattuk, hogy egyes csehországi városok, legalább is a pályatest mentén, horogkeresztes zászlódiszbe öltöztek. *Brünn egyik külvárosának vasuti állomásán már hatalmas horogkeresztes lobogót lengetett a szél.*

A brünni pályaudvaron a cseh csendőrség mellett horogkeresztes karszalagot viselő polgári ruhás bizalmiférfiak lépkedtek. Itt-ott feltüntek a német katonák is, rohamsisakban, teljes fegyverzetben. Hosszu német szerelvény várakozott mellékvágányra tolva; az ablakokból katonaarcok mosolyogtak. Brünnben szálltam ki a vonatból, amely előreláthatóan nagy késéssel, vagy egyáltalában sehogyan sem érkezett volna Prágába. Brünn főterén páncélautók és tankok sorakoznak. *Szuronyos német katonák és oldalfegyveres cseh rendőrök közösen ügyelnek a rendre.* Az utcákon fejvesztett sürgés-forgás, mindenki kitódul a házakból, ögyeleg, szaladgál, kiváncsian, sötét arccal nézik a félelmetes harcikocsikat, az előkanyarodó gépjárműves menetosztagokat.

Innen kezdve autón folytatom az utat. Valóságos itéletidő. Olyan a szörnyüséges hóvihar, hogy az az érzésem, menten lesöpri a sebesen száguldó kocsit az utról. Az egész táj jeges, havas, beköszöntött a tél. Nyüzsgő-zsibongó városokon robogunk keresztül, dermedt falvakon hatolunk át, előzzük a páncélgépkocsikat, ütegeket. A német csapatok minden oldalról vonulnak előre.

Csend és fegyelem a megszállt Prágában

Felejthetetlen benyomás marad a kép, amelylyel ezen a csodálatos, havas, viharos, csúf időben a Prágába érkező idegent fogadta a város. Hófuvás dühöng, a jeges szél marón csipi az arcot, az utcákon, tereken, gyalogjárókon beláthatatlan sürüségben hömpölyög a lakosság. Amióta az első német katonák beléptek a városba, ami reggel 9 óra 45 perckor történt, egyre özönlenek hosszu sorban a teherautók, páncélkocsik, ágyuk, tankok. *Feltünően sok katonaság szállta meg Prágát.* Német rendőrségi motorkerékpárok cirkálnak vakitó fényszórókkal az ólmosan sötét délutánban. *A városban alig lehet szobát kapni, a hadsereg a legtöbb szállodát lefoglalta.*

Rendzavarás nem történt, valósággal ostromállapot alatt levő megszállt város képét látja az ember. Hivatalos jelentés közölte a lakossággal a németek bevonulását, mindenkit rendre és fegyelemre intve. *Ez a fegyelmezett nép be is tartja a parancsot, mert érzi, mennyire igaz annak záró figyelmeztetése: az ellenszegülés beláthatatlan következményekkel járhatna.* A délelőtt folyamán csak itt-ott került sor kisebb tüntetésekre. A kommunisták lepisszegték a Hitler-üdvözléssel köszöntő németeket, de a bevonuló csapatok fölényes nyugalommal minderre ügyet sem vetettek. Igy azután komolyabb összetüzések itt Prágában nem is voltak.

A német gépfegyverek előtt

Érdekes, milyen fegyelmezetten viselkednek a csehek és vállalják az utolsó megsemmisitő csapást. A szörnyü dermedtség, elkeseredés, a városban és a lelkekben tehetetlen, fogcsikorgató düh, amely csak belülről izzik, kifelé szinte nyoma sincs. Hire jött, hogy a *Morva-Osztravába* bevonuló német katonaságot a főtéren a kivonult *cseh lakosok* fogadták. Nem tüntettek, nem zavarogtak, nem is tiltakoztak, csak *felálltak a gépfegyverekkel, könnyü ütegekkel szemben és énekelni kezdték himnuszukat.*

Prágában az utcák élénkek, mindenki csodálkozik és némán figyel. *Nézik, bámulják a bevonulást, amely alaposan lehetett előkészitve,* a megadott gombnyomásra minden német alapossággal vágott össze. A vidéki városokba a bevonuló csapatok már vitték magukkal a hamarosan kinyomtatott német és cseh nyelvü falragaszokat. Akik menekülni akarnának, elsősorban a zsidók és kommunisták, most megrohannák a vonatokat, de egyrészt megszünt a közlekedés, másrészt bankzárlat lépett életbe

Az esti órákban lassan kihal a város. *Kilenc órától kezdve tilos az utcára lépni,* szuronyos katonák őrjárata figyeli az utcákat, német bakancsok csattognak az uttesten. A cseh rendőrség csak a rend és forgalom fenntartására ügyel, német utasitások alapján. Este érkezett meg Berlinből *Hacha* volt elnök, akit német katonazenekar fogadott az állomáson. *Hacha pár szóval köszönetet mondott a németeknek a szives fogadtatásért.*

A telefonösszeköttetés a külvilággal az esti órákban megszakadt. Ismét gépkocsiba ülök és száguldok át a megirt jelentéssel a német-cseh határon. Jelentésemnek csak a keltezése Prága, *voltaképen egy német városból telefonálom e sorokat.* Közben már ráborul a hófutta, szélsöpörte prágai utcára a csend, amely nem is annyira a nyugalomnak, mint inkább már a halálnak csöndje. Mert ott is egész komolyságában átérzik az emberek a Németországban hivatalosan hangoztatott szavakat: Csehország megszünt létezni, beleolvadt a harmadik birodalomba.

Neller Mátyás.

A szovjethadsereg létszáma kétmillió fő

Moszkva, március 13. Berija, a GPU uj vezetője a pártkongresszuson kijelentette, hogy *Sztalin* utasitására mindenekelőtt az állam titkos ellenségeit akarja leleplezni és megsemmisiteni. A *„tisztogatási eljárás"* tehát *nem szünt meg. Vorosilov* hadügyi népbiztos részletesen beszámolt a vörös hadsereg szervezetéről.

A vörös hadsereget az utóbbi években teljesen átszervezték. A rövid szolgálati idejü ugynevezett teritoriális katonai rendszerről áttértek a *hosszu szolgálati idejü „kerethadseregre".* Oroszország határai mentén hatalmas erődvonalat épitettek ki. A hadsereg létszámára vonatkozólag kijelentette, hogy a hadsereg létszámát 1934 óta *több mint kétszeresére emelték. Az állandó hadsereg* eszerint kereken *kétmillió főt számlál. Vorosilov* szerint *a légi haderőt két és félszeresére fejlesztették.*

Chamberlain ismertette az angol kormány álláspontját a cseh-szlovák kérdésben

Az angol kormányra nézve nincs többé garancia-kötelezettség

London, márc. 15. (Inf.) Izgalmas hangulatban, zsufolt padsorok előtt kezdődött meg szerdán délután az angol parlament nagyjelentőségü ülése, amelyen a kormány leszögezte álláspontját a legutóbbi cseh-szlovákiai események ügyében. A délelőtti minisztertanácson megszövegezett kormánynyilatkozatot az alsóházban *Chamberlain* miniszterelnök, a felsőházban pedig *Halifax* külügyminiszter mondotta el. Az alsóház karzatai zsufolásig megteltek s a diplomáciai testület tagjai is teljes számban megjelentek.

Chamberlain miniszterelnök megjelenését munkáspárti részről gunyos felkiáltásokkal és pisszegésekkel fogadták, amire több kormánypárti képviselő az ellenzék felé kiáltotta: *„Fogják be a szájukat"*. A miniszterelnök rögtön az ülés megnyitása után szólásra emelkedett, hogy elmondja több mint egyórás beszédét. Mindenekelőtt röviden ismertette az elmult napok eseményeit a Tiso-kormány felfüggesztésétől kezdve egészen a német csapatok csehországi bevonulásáig.

Mindezeket az értesüléseket a lapokból szerezte — tette hozzá Chamberlain —, a végleges itéletet ezért csak a hivatalos jelentések beérkezése után mondhat.

Legelőször is három kérdéssel akar foglalkozni, amelyeket az uj helyzet tesz időszerüvé — folytatta a miniszterelnök. — Az első az a kérdés: milyen mértékben érintik az események a München után kialakult uj Cseh-Szlovákia határaira vonatkozóan vállalt angol szavatosságot. *Az angol kormány a müncheni értekezlet után megpróbálta pontosan megszövegezni ezt a szavatossági nyilatkozatot, ez azonban mindezideig nem sikerült.* Szlovákia függetlenségének kikiáltása gyökeresen megváltoztatta a helyzetet.

Azok a határok, amelyeket Nagy-Britanniának szavatolni kellett volna, nincsenek többé s ennélfogva az angol garanciakötelezettség sem áll fenn.

A második kérdés az uj Cseh-Szlovákiának megigért tiz millió font sterlinges angol kölcsön. Ebből a kölcsönből a cseh-szlovák kormány eddig mindössze 3,125.000 font sterlinget vett fel, mig az összeg hátralékos része az Angol Bank pincéiben fekszik. A változott körülmények között nem történnek ujabb folyósitások addig, amig a helyzet nem tisztázódik véglegesen.

A kereskedelmi miniszter és a külkereskedelmi államtitkár nem megy Berlinbe

A harmadik kérdésre áttérve, Chamberlain utalt arra, hogy a Ház bizonyára tudomást szerzett *Oliver Stanley* kereskedelmi miniszter és *Hudson* külkereskedelmi államtitkár küszöbönálló németországi utjáról, amely az angol-német gyáripari megbizottak folyamatban levő berlini tárgyalásával állott volna összefüggésben. A német-angol gyáripari megbizottak megbeszéléseit folytatják ugyan, még pedig valószinüleg továbbra is az eddigi kedvező szellemben, közben azonban az angol kormány arra a véleményre jutott, hogy

a jelen pillanat nem alkalmas a kereskedelmi miniszter és a külkereskedelmi államtitkár tervbevett látogatásának lebonyolitására,

mert a csehszlovákiai események kellemetlen kihatással vannak az általános európai állapotokra. A berlini látogatást ezért elhalasztották s a német kormányt megfelelő formában értesitették.

Nem akar részletekbe menő vádaskodásokkal előállni szószegés cimén, — folytatta ezután Chamberlain — *azt azonban mégsem ismerheti el, hogy a müncheni konferencia idején az angol kormány szeme előtt az lebegett volna, ami most végbement.* Azokat a határokat, amelyeken belül a német csapatok most megszállják a cseh-szlovák területet, Münchenben állapitották meg, s Németország is elfogadta azokat.

A német birodalom most, legalább is az ő értesülései szerint, a Münchenben megállapitott határokon tulra küldte csapatait, anélkül, hogy erről bármilyen formában is tájékoztatta volna a müncheni egyezmény valamelyik szignatárius hatalmát.

Bár az, ami történt, a cseh kormány hozzájárulásával történt, mégis összeegyeztethetetlennek kell tartania a müncheni egyezmény szellemével.

Faji kapcsolatok nélkül

— A birodalmi kormány katonai hatalmának kiterjesztésénél eddig mindig azzal indokolta eljárását, hogy kizárólag németfaju szomszédos népcsoportokat kebelezett be a birodalomba.

Most van szó először olyan terület katonai megszállásáról, amelynek lakosságát semmiféle faji kapcsolatok nem füzik össze a németekkel.

Az efajta események szükségképpen megzavarják a nemzetközi helyzetet és csorbitják a bizalmat. Ez annál is sajnálatosabb lenne, mert a bizalom éppen feltámadóban volt s kilátás nyilott arra, hogy bizonyos konkrét lépéseket lehet majd tenni. Amennyiben azonban nem áll be jelentős változás a mostani helyzethez képest, akkor ezeket a lépéseket mindenképpen el kell halasztani.

A miniszterelnök szavait az ellenzék ismételten gunyos szavakkal, kétkedő közbeszólásokkal és *„Miért nem mond le?"* felkiáltásokkal szakitotta félbe. A kormánypárt zajos ellentüntetésekkel igyekezett az ellenzék barátságtalan viselkedését ellensulyozni. A Ház minden oldalán egyhangu helyeslés fogadta azt a bejelentést, hogy a kereskedelmi miniszter és az államtitkár berlini utazását elhalasztották.

Chamberlain nyilatkozata csaknem teljesen egybehangzó volt azzal a nyilatkozattal, amelyet lord Halifax a Lordok Házában tett.

Ellenzéki támadás Chamberlain ellen

Chamberlain beszéde után *Greenfell* munkáspárti képviselő szólalt fel és szemére vetette Chamberlainnek, hogy minden közösséget megtagadott az egykori Cseh-Szlovákiával és egyetlen jó szava sem volt erről a megszünt államról.

Az utolsó tizenkét óra eseményei — Greenfell szerint — logikusan következtek abból a külpolitikából, amelyet a Chamberlain-kormány az elmult években, különösen pedig München óta folytatott.

Az elmult hónapok eseményei beigazolták a munkáspártnak azt az álláspontját, hogy a müncheni egyezményt nem lett volna szabad megkötni. Greenfellnek azt a kijelentését, hogy a mai nap a megaláztatás és a szégyen napja minden angolra nézve, a konzervativ padsorokban viharos tiltakozás fogadta. Greenfell egyébként sajnálatát fejezte ki afölött, hogy Stanley kereskedelmi miniszter lemondotta berlini utját. Nem lehet megoldani a problémákat azzal, hogy az ember kitér előlük, — mondotta Greenfell. — Angliának mindent meg kell tennie a nemzetközi árucsereforgalom fenntartása érdekében, ehhez pedig gazdaságpolitikai megállapodásokra van szükség.

Anglia vezető szerepe

A liberális ellenzék vezére, *Sir Archibald Sinclair*, csatlakozott Greenfell szemrehányásaihoz és azt fejtegette, hogy

Anglia nem engedheti át vezető szerepét más hatalmaknak. Szorosan együtt kell működnie Franciaországgal, Szovjet-Oroszországgal és az Egyesült Államokkal.

Eden volt külügyminiszter helyesnek mondotta, hogy Stanley kereskedelmi miniszter berlini utját elhalasztották, hozzátette azonban, hogy Hudson külkereskedelmi államtitkár reméihetőleg ennek ellenére is elmegy Moszkvába és Varsóba. Chamberlain igent intett a fejével.

Eden a továbbiakban felhivta a kormány figyelmét a Csehországból várható menekültek áradatára és azt kérdezte: milyen lépéseket akar tenni a kormány ennek a kérdésnek a rendezése érdekében.

A volt külügyminiszter végül felszólitotta a Ház valamennyi pártját, tartson össze, a kormányt pedig arra kérte, tartson fenn szoros érintkezést az összes békeszerető nemzetekkel. *Ha megengedik, hogy a jelenlegi európai módszereket a jövőben is alkalmazzák, akkor a világ teljes anarchiának megy elébe, ez az anarchia pedig általános és mindenkire kiterjedő tragédiával fog végződni.*

Viharos jelenetek a francia kamara külügyi bizottságában a cseh-szlovákiai események miatt

Bonnet szükségesnek mondotta a lengyel és a szovjetorosz szövetség szorosabbra füzését

Páris, márc. 15 (Inf.) A kamara külügyi bizottságában szerdán viharos jelenetek között vitatták meg a csehországi eseményeket. Balról és jobbról egyformán élesen támadták Bonnet külügyminisztert müncheni politikája miatt s *beavatott körök értesülése szerint egyáltalán nincs kizárva, hogy Bonnet kénytelen lesz távozni helyéről.*

Bonnet hangoztatta expozéjában, hogy Franciaország helyzete egyáltalán nem rossz, sőt határozottan jobb, mint volt a mult év szeptemberében.

Feltétlenül szükségesnek mondotta Bonnet a lengyel és a szovjetorosz szövetség szorosabbra füzését, valamint az angol-francia szolidaritás fenntartását.

Lengyelország és Szovjetoroszország, Bonnet szerint, bonyodalmak esetén Franciaország mellett fognak állani. Az uj Cseh-Szlovákiával szemben vállalt müncheni határgarancia kérdéséről Bonnet azt mondotta, hogy a nagyhatalmak tárgyaltak erről a kérdésről egymás között, de nem tudtak megegyezésre jutni.

A francia-olasz viszonyra vonatkozóan Bonnet kijelentette, hogy erről a kérdésről nem folynak tárgyalások, sőt ilyen tárgyalások terve föl sem merült.

Francia részről mindenesetre különböző katonai intézkedéseket foganatositottak bizonyos pontokon, amelyeket adott körülmények között veszély fenyegethet.

Bonnet állitólag olyan kijelentést is tett, hogy a francia kormány véleménye szerint a német kormány a csehországi beavatkozással megsértette a mult év december 6-án aláirt német-francia békenyilatkozatot.

Az expozéhoz füződő vitában *Pézet* középpárti képviselő *rendkivül hevesen támadta a külügyminisztert és kijelentette, hogy a müncheni politikából most már semmi sem maradt. De Keryllis*, a szélsőjobboldal egyik vezére, szintén azt hangoztatta, hogy Bonnet egész müncheni politikája hajótörést szenvedett.

Franciaország ma ugy érezheti magát, mint a boxoló, aki folyton csak ütéseket kap, de nem tudja viszonozni azokat.

„Önnek nincs helye többé a külügyminisztériumban!" — kiáltotta oda De Keryllis a külügyminiszternek, majd igy folytatta: *„Németország most Lengyelországot és Magyarországot segitette, legközelebb pedig Olaszországot fogja segiteni."*

Péry kommunista képviselő kapitulációs politikának mondotta Bonnet magatartását és olyan éles szavakat használt a külügyminiszterrel szemben, hogy Bonnet csak a legnagyobb önuralommal tudta visszatartani magát a hasonlóhangu választól.

Az ülés végén Ybarnégaray jobboldali képviselő felszólitotta a külügyminisztert, tüzesse már csütörtökön napirendre a középeurópai események tárgyában beterjesztett interpellációkat.

A külügyi bizottság végül egyhanguan kimondotta, hogy a középeurópai eseményekre való tekintettel elejti a szocialistapárt inditványát, amely kezdeményező lépésre szólitotta fel a francia kormányt nemzetközi értekezlet összehivásra érdekében. Ezen az értekezleten a függő politikai és gazdasági kérdéseket vitatták volna meg.

Ujoncok eskütétele a Károly-király laktanyában

(Felvételeink a Képes Pesti Hirlapban.)

Március 15-én, erős hóvihar közepette a kelenföldi laktanya udvarán, a József nádor 2. honvédgyalogezred, a 101. hiradóezred és a Villamos fényszóróiskola ujoncai diszoszlopban, négy zászlóaljba alakulva, várták a 2. gyalogezred tulajdonosát, *József* kir. herceg, tábornagyot, hogy letegyék előtte a katonai esküt.

A csapatokkal szemben fenyőgallyal diszitett emelvényt épitettek, amelyen páncéltörő ágyuk, géppuskák, aknavetők, nehézpuskák, fegyvergulák emlékeztették a közönséget a modern gyalogság fegyvereire, mig két rádiósautó a hiradókra hivta fel a megjelent vendégek figyelmét.

Az emelvénytől egyik oldalán az ujoncok hozzátartozói foglaltak helyet, másik oldalon a tisztek, altisztek és a meghivott vendégek. A sok városiruhás ember között feltüntek a fejkendős falusi nénik, kik szép számmal jöttek fel Pestre fiaik eskületételében gyönyörködni.

Mintha a természet ilyenkor szokatlan hózivatara is figyelmeztetni akarta volna az ifju honvédeket, hogy az idén katonáink egészen különös körülmények között esküsznek hüséget Haduruknak és Hazájuknak. Munkács és Ungvár körül véreink feltartóztathatatlanul nyomulnak előre, olykor uttalan utakon az ezeréves Kárpát-határ felé, mig Budapesten a fiatal katonák födetlen fővel mondták el a magyar honvéd hitvallását.

A fogadószárnyon vitéz *Horváth László* tábornok, gyalogdandár parancsnok és vitéz *Kolozsváry Imre* ezredes, ezredparancsnok várták *József* kir. herceg tábornagyot, ki pontosan 10 órakor érkezett meg szárnysegéde kiséretében. A komoly katonai ünnepély barátságos, szinte családias hangulatot kapott a hazafias program által, mely ezt megelőzte.

Kanyó János tizedes feltünő sikerrel adta elő Petőfi „Talpra magyar"-ját. Utána *Nádasy Oszkár* százados március 15-ét méltatta, majd *Náday Gyula* karpaszományos gyalogos szavalt el egy alkalmi ódát. Ezután a gyalogezred zenekara kurucnótákat játszott. Felhangzott a „Vigyázz"! . . . a sorok megmerevedtek, kivontkardu tiszt kiséretében a zászlótartó lépett az arcvonal elé, s a magasra tartott ezredzászlóra esküdött fel ezer fiatal katona.

Ezután *Barossy Tibor* őrnagy és vitéz *Gaál Kálmán* százados mellére tüzte fel az ezredparancsnok a kormányzó urtól érkezett kitüntetéseket.

Miután a zenekar eljátszotta a Szózatot, a kivonult katonai csapatok gyönyörü diszmenetben vonultak el ezredtulajdonosuk és a megjelent nagyszámu közönség előtt.

S. I.

A képviselőházat valószinüleg elnapolják

A képviselőház csütörtökön délelőtt 11 órakor ülést tart, melynek napirendjén a zsidójavaslat folytatólagos tárgyalása szerepel. Rupert Rezső kisebbségi előadónak zárszava következnék, de erre aligha kerül sor, mert politikai körökben elterjedt vélemény szerint *a Ház üléseit, tekintettel a külpolitikai eseményekre, valószinüleg elnapolják.*

Nagy lelkesedéssel ünnepelte a főváros közönsége március 15-ikét

(Felvételeink a Képes Pesti Hirlapban.)

Nagy lelkesedéssel és ünnepélyességgel ülte meg a főváros közönsége március 15-ét, amely a 91-ik évforduló alkalmával különös jelentőséget kapott a rendkívüli külpolitikai események következtében. Valamennyi középületen és házon nemzetiszinü zászlók lengtek. Az ünnepségek szerdán reggel istentiszteletekkel kezdődtek. A katolikus, református, evangélikus, unitárius és zsidó templomokban az egyházak lelkészei a szószékről méltatták a nap jelentőségét.

Az egyetemi ifjuság az idén is nagyszabásu felvonulást rendezett a szabadság napjának megünneplésére. A *Magyar Nemzeti Diákszövetség*, a *Turul Bajtársi Szövetség*, valamint a többi egyetemi és főiskolai szövetségek diákcsapatai az Egyetem-téren megkoszorúzták a hősi halott egyetemi ha'lgatócareful emlékművét, azután zászlóik alatt katonás rendben, hazafias dalokat énekelve vonultak először a Petőfi-szoborhoz. Rövid ünnepség keretében tették le koszoruikat a szabadságharc költőjének szobrára, azután a Kossuth-szoborhoz vonultak, majd díszmenetben léptek el a Rákóczi-szobor előtt a Felvidék és a Ruténföld visszaszerzésének örömére. A Kossuth Lajos-térről az ifjuság a Vigadóba vonult és a meghivott előkelőségek előtt tartották meg a hagyományos márciusi ünnepséget. Jelen voltak többek között *Szily Kálmán* államtitkár, *Rohringer Sándor* műegyetemi tanár, *Tiefenthaler József* pápai kamarás, a diákszövetség tanárelnökei, szenioriai és igen sokan mások.

Az ünnepi beszédet *Egyed István* egyetemi tanár, a Magyar Nemzeti Diákszövetség tanárelnöke mondotta.

— A nemzeti jellem ellen vétkezik mindenki, aki nem számol a nemzeti különbségekkel, hanem egyszerüen átmásol idegen rendszereket. Nekünk be kell tartanunk szent királyunk végrendeletét, hogy a hagyományok alapján, *magyar lélekkel lehet csak magyar jövőt építeni. Az ifjuság helyesen ismeri fel feladatát és idegen példák mellőzésével ezentul is magyar utat akar járni.* Ez azonban nehéz ut és az ifjuságnak össze kell szednie minden erejét az eljövendő nehéz harcokra.

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után a *Verhovina* énekkar adott elő kuruc, ruszin és őszláv dalokat. A lelkes hangulatu ünnepség a magyar és ruszin Himnusz hangjaival ért véget.

Ambrus Zoltán, a Turul országos vezére beszédében kijelentette, hogy a magyar ifjuság a mai történelmi pillanatban készen áll a harcra is.

Ünnepség az Országzászló előtt

Az *Ereklyés Országzászló Nagybizottság* lelkes hangulatu márciusi ünnepséget rendezett az országzászló előtt. A teret többezer főnyi közönség töltötte meg. Az ünnepélyes őrségváltás előtt *Földessy Gyula* felvidéki képviselő mondott ünnepi beszédet, amelyben a ruszin nép történetével foglalkozott. Hangsulyozta, hogy a ruszin nép a történelem folyamán mindig ott állott a magyar ügyek mellett, mindig csak az idegenek akarták elszakitani a ruszint a magyartól. Az ünnepség az országzászló őrségének díszmenetével és a Himnusz hangjaival ért véget.

A *Magyar Orvosok Nemzeti Egyesületének* hagyományos március 15-iki emlékvacsoráján rendkívül nagy számban jöttek össze az orvosi kar képviselői, egyetemi tanárok és a honvédorvosi tisztikar kiküldöttei. Az ünnepi beszédet *Petres József*, a MONE és az OTI alelnöke mondotta. Hangsulyozta, hogy az idei március 15-ike nemzetünk életében ugyanolyan sorsfordulót jelent, mint a kilencvenegy év előtti.

Jaross Andor Kassán

Kassa, márc. 15. Az Egyesült Magyar Párt kassai tisztujító közgyülésén megjelent *Jaross Andor* tárcanélküli miniszter, a párt országos elnöke is, aki *Tost Barna* felsőházi tag, kassai elnök megnyitója után hosszabb beszédet tartott, melyben hálás köszönetet mondott azoknak, akik támogatták azt a munkát, amely akkoriban nagyon ritkán termett valami előnyt az egyén és a család számára. Megköszönte *Kassa magyar tömegeinek és a magyarsággal mindig sorsközösségben élő szlovák nép fiainak támogatását.* Szinte sok is nekünk ma március idusa, amikor tökéletesen érlegendő volt az a örömnap, amely november 2-án köszöntött ránk. Ma egymillió magyar összefogására büszkén mondhatom, hogy egységes szellemmel, akaratban és politikai törekvéssel *a magyarság készen áll arra, hogy a maga történelmi feladatainak teljesitésére önmagát bármely pillanatban odaadja.* Megtanultuk és megtanittatjuk a felvidéki magyarságot, hogy a magyar vérközösséghez és nemzetközösséghez való tartozásunk kötelez. A felvidéki magyaroknak jutott a szerep, hogy *a teljes testvériség eszméjét igyekezzünk megvalósitani a magyar politikai globuson.* Uj erők kellettek, regeneráló forrásokat kellett találni, hogy előkészitsük Trianon revizióját. Nagy történelmi események küszöbén állunk. A cseh-szlovák köztársaság, mint történelmi tévedés, ma reggel sirjára hullott. Mi pedig *akkor leszünk urai a helyzetnek, ha a Kárpátok medencéjében élő népeket meggyőzzük arról, hogy a magyarsággal sorsközösségben, testvériségben élni Szent István birodalmában — valódi pajzs az ő számukra is.*

Ezután megtartották az Egyesült Magyar Párt kassai szervezetének tisztujitását, amelynek során elnökké *Tost Barna* prelátust, társelnökké dr. *Münster Tivadar* törvényszéki tanácselnököt, tiszteletbeli elnökké *Tost László* polgármestert, pártigazgatóvá *Wirth Gyulát* választották meg.

Kassa ünnepe

Kassa a huszéves cseh uralom alól való felszabadulás után kellő fénnyel ünnepelte meg ma *első március idusát*. *Buczkó Emil* premontrei gimnáziumi igazgató beszéde után itt is felszólalt *Jaross*, de beszédet mondott a *Magyar Vasutasok Országos Szövetsége helyi csoportjának alakuló ülésén is.*

— A mai haza — mondotta — még szük nekünk, de reméljük, hogy rövidesen ujabb ünnepet ülhetünk. Erős magyar nemzet alapját akkor vethetjük meg, ha ti, magyar vasutasok, bár szükreszabott anyagiakból is, erős magyar lelkeket neveltek itt, a Kárpátok medencéjében. Nekünk, magyaroknak, megvan az az előnyünk, hogy a Duna-Tisza medencéjének legértékesebb részét birtokoljuk. Ebben a medencében *magyar legyen a rend és a birtoklás.* Különféle törekvésü népek laknak körülöttünk és ezek erejével csak akkor tudunk megbirkózni, ha a magunk társadalmi megalapozottságából táplálkozó magyar katonai szellem fog érvényesülni.

Száz divatszalon

százötven gyönyörü női ruhája a magyaros tervek szerint készült női ruhák szépségversenyén

A külföld érdeklődése a magyar női divat iránt — Megnyilt a magyaros ruha-divatkiállítás

A *Baross Női Tábor*, a *Magyar Kulturszövetség*, a *Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetsége*, a *Vitézi Nemzetes Asszonyok Társasága*, a *Magyar Soroptimista Egyesület*, a *Lorántffy Zsuzsánna Egyesület*, az *Evangélikus Nőegyesületek Szövetsége*, a *MOVE Orvosnői Csoportja*, az *Egyetemet és Főiskolát Végzett Magyar Nők Egyesülete*, az *Országos Rákóczi Egyesület Nőcsoportja*, a *Katolikus Hölgyek Országos Egyesülete*, az *Izabella Háziipari Nőegyletek Magyar Munkát Védő Szövetsége*, a *Nagyenyedi Bethlen Asszonyok Társasága* és az *Elszakított Területekről Származó Nők Szövetsége* együttesen nagyszabásu *divatbemutatót és női magyar ruhaszépségversenyt* rendezett szerdán délelőtt a Baross Szövetség székházában.

Száz fővárosi és vidéki női szabóság, műhely és divatszalon mintegy százötven gyönyörü ruhát és kabátot mutatott be a női szervezetek ünnepsége alkalmából. A divatbemutatón *gyönyörü leányok és asszonyok óriási serege vonult fel anyagában, színében, díszitésében — magyaros ruhákban.* Csak az előcsarnok lépcsőin negyven leány állott *negyven különböző magyar népviselet színpompás öltözékében.* Általában megállapithatjuk, hogy ilyen érdekes, ennyire sokféle, méreteiben ilyen nagyszabásu divatbemutatót csak keveset rendeztek eddig Budapesten.

A ruhaszépségverseny bírálóbizottságában vitéz *Keresztes-Fischer Ferencné*, vitéz *Kárpáthy Kamilloné*, vitéz *Rátz Jenőné*, vitéz *Imrédy Béláné*, vitéz *Ottófy Ottóné* és vitéz *Bodóné Czeke Vilma* foglaltak helyet. A megjelent előkelőségek sorában ott láttuk vitéz *Keresztes-Fischer Ferenc* belügyminisztert, *Darányi Kálmánt* és feleségét, gróf *Károlyi Gyuláné*t, *Karafiáth Jenőnét*, *Petri Pálnét*, *Bernolák Nándornét*, vitéz *Endre László* alispánt, *Felkay Ferenc* székesfővárosi tanácsnokot, *Pesthy Pálnét*, gróf *Ráday Gedeonnét*, *Toperczer Ákosnét*, a főváros és a vidéki társadalmi élet több, ismert kiválóságát.

A *Riszekegy* eléneklése után *Ilovszky János*, a *Baross Szövetség* országos elnökének beszéde vezette be a programot. Hangoztatta, hogy a Baross Szövetség tagjai a magyar élet, a haladás emberei, a Szövetség erőteljes lépésekkel halad előre az uj magyar élet felé. Azután pompás magyarruhás hölgyek: *Mikolóné*, *Kiss Erzsi*, *Szalay Lászlóné*, vitéz *Köhler Andorné* és *Boné Tamásné* élén vitéz *Bodóné*, *Czeke Vilma*, az *Egyesült Baross Női Tábor* elnöknője köszöntötte az előkelőségeket, vitéz *Keresztes Fischer Ferencné* pedig ünnepi beszédet mondott. Elsősorban a szabadságharc ünnepének jelentőségéről beszélt, majd hálásan emlékezett meg nagybányai *Horthy Miklós* kormányzóról, aki husz esztendő óta erős kézzel vezeti a nemzetet egy boldogabb jövendő felé. Köszöntötte a *Felvidék* magyar városait, végül beszédében rámutatott arra, hogy *a nemzeti öntudatot kifejezésre juttató külső formák között az öltözködésnek és a divatnak milyen jelentős szerepe van.* A divat irányát összhangba kell hozni a nemzetgazdasági érdekekkel s hogy *öltözködésünk anyagában, színében, díszitésében, külsőségeiben és szellemében is magyar legyen!* A belügyminiszter feleségének nagy tapssal és éljenzéssel fogadott beszéde után *Garamszeghy Sándor*, a Nemzeti Szinház tagja hazafias verset szavalt, a fővárosi női ipariskolák énekkara pedig időszerü dalokat adott elő.

Azután felvonultak a magyaros ruhák. *Valóságos ruhacsodákat láttunk!* Különösen nagy feltünést keltett egy fehér csipkeruha világoskék alsóval. Ezt a ruhát, valamint egy velourssifonból készült, erdélyi ruhahimzéssel díszitett, kivágott estélyi ruhát az angol követség vette meg. Gyönyörü volt egy fehér gyapjuszövetből készült „együttes“ (komplé), amelynek köpenyét zöld szőlőfürtök díszitették. Egy pikébetétes, magyaros himzésü délutáni ruhát, egy modern selyemből készült, posztórátétes, ugynevezett „nyitrai“ ruhát, egy fehér sujtásos gallérral és kézelővel ellátott délutáni ruhát kétszer is be kellett mutatni. Az egyiptomi királyné számára megvettek egy kivágott fehér estélyi ruhát, amelyet „erdélyi uri himzés“ díszitett. Egy simba fekete, eléggé zárt estélyi ruhát eredeti boldogi kendő tett különösen érdekessé! A meglepő ujdonságok közé tartozott egy fehér transzparent anyagból készült estélyi ruha, amelyen füzérszerüen posztó tulipánok sorakoztak fel, a kék pruszlikot és a kék pártát is magyaros virágok díszitették. Egy angol nadrágszoknyás sportruha simavászon alsószéhez háziszőttes csikokból összeállított kabátka tartozott. Nagyon érdekes volt egy csikósfajta háziszőttesből készült délutáni ruha is rakott szoknyával, magyaros mellényszabásu felső részével. Szép volt a matyós délutáni ruha ellenkező szinü köténybetétes rakottszoknyával.

— *A magyar női egyesületek közös mozgalma* — hallottuk a felvilágositást — *nem a női díszmagyart kívánja kötelezővé, vagy általános ruhaviseletté avatni, nem is az a célja, hogy a fővárosi hölgyek falusi népviseletbe öltözzenek. Azt akarjuk elérni, hogy a megszokott mindennapi ruha díszitése magyaros legyen, hogy a modern nő használja a népviseletben előforduló, gyakorlatilag is hasznos, különböző magyaros díszitéseket, hogy a női ruha — magyaros vonalakat kapjon. Olyan magyaros női ruhákat tervezünk, olyanokat szeretnénk forgalomban látni, amelyeket a magyar nők délelőtt, délután, utcán, estélyen vagy akár sportalkalmakkor használhatnak.* Tudjuk, hogy a közönség izlését még nevelni kell, mert ma még a jelmezszerü magyaros ruhák iránt mutatkozik a legnagyobb érdeklődés! Olyan magyaros ruhadivat elérésére törekszünk, amely — *európai* divattá fejlődhetik . .

A nagyszabásu ruhadivatbemutató után megnyilt *a magyaros ruhadivat-kiállítás*, amely április 1-ig lesz nyitva a Baross Szövetség termeiben. A kiállítás tartama alatt minden délután fél 6 órai kezdettel a magyaros ruhadivat érdekében műsoros előadásokat és divatbemutatókat tartanak.

Kelemen Ernő.

Vitéz Bonczos Miklós államtitkár Hódmezővásárhelyen

Az uj magyar március három programpontja

Hódmezővásárhely, márc. 15. Az Országos Frontharcos Szövetség hódmezővásárhelyi főcsoportja szabadságvacsoráján dr. vitéz *Bonczos Miklós* belügyi államtitkár mondotta az ünnepi beszédet. Feleségé társaságában érkezett, nagy dísszel fogadták, egész csomó küldöttség tisztelgett előtte, tea volt a tiszteletére, ben élő többi nemzetiség becsületes kezét is, amig őksuth-szoborhoz vonult és azt megkoszoruzta. A szabadságlakomán vitéz *Endrey Antal* felsőházi tag üdvözölte az államtitkárt, aki ünnepi beszédében a többi között ezeket mondotta:

— Nem vagyok reformere a mai kornak — mondotta —, csak hitvallója vagyok egy gondolatnak, a megujulására váró magyar életnek és hirdetője egy uj márciusnak. Ugy érzem, hogy Kossuth és Széchenyi szelleme tetemre hív most bennünket és azt kérdezi, mi történt az ő eszméikkel, igazságaikkal, hol vannak a teremtő gondolatok? Megmaradtak az igazságok, de bizony eltorzultak az eredmények. Sértetlenül megmaradt a nacionalizmus, amely örök, és sértetlenül megmaradt a márciusi lélek, a feltámadásba vetett fanatikus hit. Ez is örök és elpusztithatatlan. Mit tegyünk ezzel a birtokállományval? A nacionalizmust kössük össze a liberalizmus helyett a szociális gondolattal és a kettőt inditsuk el együtt egy uj építő és alkotó utra. *Fogalmazzuk meg az uj magyar március három pontját a régi igazság alapján, uj tartalommal.* 1. Szabadság helyett nemzeti öncélúság és a közösség életlehetőségének szabad megnyilvánulása. 2. Testvériség helyett *a népi gondolat*, a népi egység és közösség. 3. Egyenlőség helyett a mai modern megfogalmazásban a *szociális gondolat* a vezéreszme. Meggyőződésem, hogy csakis ezeknek a gondolatoknak és ennek a három igazságnak segitségével tudunk eljutni az uj magyar márciushoz, csak ez a program képes arra, hogy a robbanással fenyegető társadalmi és gazdasági problémákat nemcsak itt, de egész Európában megoldja. *Mit jelent a szabadság a magyarság számára Európában politikai és közjogi vonatkozásban?* Vegye tudomásul mindenki, hogy *nekünk jogunk van itt a Dunavölgyében szabadon, önállóan nemzeti életet élni*, sőt nemcsak jogunk, de parancsoló kötelességünk is. Mi nem vagyunk egy kiveszó, halálra itélt faj, jelentőségünk és küldetésünk van itt és *tudunk és fogunk gondoskodni arról, hogy ezen a földön mindig magyar élet és csakis magyar élet maradjon.* Szép dolog az egyéni szabadság, de még szebb a közösségnek, a tömegeknek szabad életlehetősége. Testvériség alatt a népi egységet, a népi közösséget érjük. Ebben a testvériségben meg kell találnunk a velünk állami közösségben élő többi nmeztiség becsületes kezét is, amig ők velünk szemben családtagként viselkednek. Tökéletes egyenlőség nincs, nem volt és nem is lesz a földi életben. De igenis van egy ideálisan szolgálható egyenlő emberi elbánás. Ez a három márciusi igazság uj megfogalmazása. Az uj márciushoz hozzátartozik a hit, a mindent lenyügöző hit, amire Kossuth Lajos adott példát. De hozzátartozik még valami. Az, hogy ne késlekedjünk, ne tétlenkedjünk, hanem legyünk korszerüek, *menjünk elébe az eseményeknek és idejében cselekedjünk.*

— Nem elég a busongás korunk állapotján, nem elég a negativ tiltakozás, hogy „Nem, nem, soha“, mert ebből még nem lesz feltámadás és nem lesz uj magyar élet. Ennél több kell, bizalom, erős hit, céltudatos és kitartó munka, nevelés, felkészülés, áldozat és kezdeményezés. *Most, amikor hallom honvédeink menetelésének dobogását, már érzem, hogy benne is vagyunk az uj magyar márciusban.*

Az államtitkár beszédét sürün szakította félbe a vacsora résztvevőinek meg-megujuló éljenzése és lelkes tapsa.

NAPI HIREK

Krumplicukor

Amit itt elmondok, kérem, ne adják tovább, — maradjon meg közös titkunknak.

A multkor egy társaságban egészségi dolgokról beszélgettek a hölgyek és urak, ami annyit jelent, hogy csupa betegségről folyt a szó. Itt hallottam, csak ugy félfüllel, mert már untam egy kicsit a dolgot, hogy a krumplicukor jó a szivnek, megnyugtatja az idegeket és általában nagyon egészséges eledel.

Azok közé az emberek közé tartozom — sajnos —, akiket „hipokonder"-nek neveznek és mint ilyen ember, minden orvosságot, amelyről beszélni hallok, azonnal beszerzek és beveszek, nem fontos, mi ellen jó, valami ellen biztos hogy használ. Vagy legalább is nem árt. Könnyü kitalálni, hogy másnap rohantam az első cukrosboltba és husz deka krumplicukrot vettem, — erős dohányos vagyok, már nem is egészen mai gyerek, eléggé rendszertelenül is élek . . . az ördög nem alszik, gyerünk a krumplicukorral!

A krumplicukor mindig az édességek, a csemegék proletárja volt egy kicsit, sohasem értettem, miért. Talán, hogy olyan olcsó, azért. Gyerekkoromban nagyon szerettem, van-e gyerek, aki a krumplicukrot ne szeretné, sőt ne helyezné fölébe bármely finom és drága édességnek? Ha otthon egy krajcárt kaptam, rohantam a füszereshez és krumplicukrot vettem, többre becsültem a legfinomabb csokoládénál is. Azóta — pedig, hajh, hány év mult el közben! — most ettem először, nem csemegének, csak orvosságnak és ha nem is tudom biztosan, használt-e a szivemnek és idegeimnek, annyi bizonyos: tőle, a krumplicukortól is tanultam valamit, valami egészen kicsiny, de mégis nagy bölcseséget.

A krumplicukor izlett, éppugy izlett, mint valaha, gyermekségem ködös hajdankorában. Pedig azóta mennyi finom és drága csemegében volt részem, mennyire elkényeztették inyemet a nemes és választékos izek, zamatok. Egyszer-egyszer a gyomromat is elrontottam tőlük. De ime: az olcsó, szegényes zamatu, szappanizü krumplicukor ma is az, ami (majdnem azt irtam: aki) valaha volt. Nem változott azóta sem, nem lett divatosabb, fényüzőbb, drágább, igényesebb, mindössze annyi a különbség, hogy ma már nemcsak csemege, hanem orvosság is, vagy talán helyesebb, ha ugy mondom: nemcsak orvosság, hanem csemege is, mert használ vagy nem használ, jó a szivnek vagy nem jó... — szeretem. A tanulságot ebből mindenki ugy szürje le magának, ahogy akarja, én csak azt mondhatom: minden cserbenhagyhatja az embert az életben, minden megcsalhatja, csak az olcsó, édes, apró örömök maradnak meg számára mindig és a gyermekkor emlékei, hogy ezek a kis örömök, kis emlékek, amelyeket ugy kóstolt régen, mint a csemegét, idővel orvossággá váljanak... — talán a sziv, talán a lélek orvosságává.

. . . De mondom, ne adják ezt tovább, nem szeretném, ha kinevetnének az emberek . . .

(—óth—)

— **A kormányzó elismerése.** A kormányzó a honvédelmi miniszter előterjesztésére megengedte, hogy *Fazekas János* nyugalmazott járásbirósági elnöknek a honvédelmi érdekek szolgálatában több mint egy évtizeden át kifejtett értékes munkásságáért elismerését tudtul adják; megengedte továbbá, hogy a honvédség érdekében kifejtett eredményes tevékenységükért *Prágai István* és *Bökény János* államvasuti felügyelőknek ujbóli elismerését, *Bronts Lajos* államvasuti müszaki tanácsosnak, *Fodor Gábor* államvasuti müszaki tanácsosi cimmel és jelleggel felruházott államvasuti főmérnöknek, *Mádi Károly, Prosonics Nándor, Farkas Kamill* és *Lázár Béla* államvasuti felügyelőknek, *Kondor János* és *Somlai Béla* államvasuti főintézőknek, dr. vitéz *Bártfay Emil* MÁV segédtitkárnak, *Vass László* MÁV főmérnöknek és *Hámori Imre* MÁV főtisztnek elismerését tudtul adják.

— **József Ferenc kir. herceg és Anna kir. hercegasszony a pápánál.** Rómából jelentik: XII. Pius pápa szerdán délelőtt magánkihallgatáson fogadta *József Ferenc* kir. herceget és *Anna* kir. hercegasszonyt, akiket báró *Apor Gábor* szentszéki magyar követ, báró *Thierry Heribertné* és *Luttor Ferenc* kánonjogi tanácsos kisért. A Szentatya szivélyesen elbeszélgetett a királyi hercegi párral, majd megszólitásával tüntette ki kiséretük tagjait.

— **A perzsa trónörökös esküvője az egyiptomi király hugával.** Kairóból jelentik: Káprázatos fénnyel és keleti pompával történt meg szerdán délelőtt *Risa Pahlavi* perzsa trónörökös esküvője *Faruk* egyiptomi király hugával, *Fauzija* királyi hercegnővel. A házassági szerződést huga nevében *Faruk* király irta alá. A szerződés szövegét a hires kairói arab egyetem, az *El Ahzar* rektora, *El Maraghi* sejk készitette. Az esketési szertartáson mintegy száz meghivott vendég vett részt. Az egyiptomi főváros a királyi esküvő alkalmából zászlódiszt öltött. A házakat virágfüzérekkel és keleti szőnyegekkel diszitették fel. Az ország minden részéből közel *százezer ember gyült össze Kairóban,* hogy jelen lehessen az esküvő alkalmából rendezett népünnepségeken.

TAVASZI TÁRLAT

(Gáspár Antal rajza.)

Költők figyelmébe

Napsugaras, szent kikeletről
Ne irjon még verseket senki;
A tél egyelőre itt maradt,
A havas-ügynökség jelenti.

(sima)

— **Vitézi várományosok szemléje.** Vitéz tiszabeői *Hellebronth Antal* m. kir. táborszernagy, a vitézek főkapitányának helyettese március 16-án, csütörtökön délután hat órakor a vitézi rendházban szemlét tart a budapesti vitézi várományos ifjuság felett. Ezen a szemlén minden budapesti várományosnak vitézi formaruhában, vagy sötét ruhában pontosan meg kell jelennie.

— **Magyarok finn kitüntetése.** A finn köztársaság elnöke a finn *Rehér Rózsa* rendjelet adományozta *Cziegler Gusztáv* tábornoknak, dr. *Görgey István* országgyülési képviselőnek, *Zsilinszky Gábor* vezérigazgatónak és *Justy Emil* ezredesnek. Finnország budapesti követe, *Onni Talas* adta át a kitüntetteknek a rendjeleket a részükre rendezett ebéden.

— **Tatán temetik el gróf Esterházy Ferencet.** A Stockholmban tragikus körülmények közt elhunyt gróf *Esterházy Ferencet* felesége hazaszállittatta. Földi maradványait Tatán adják át az örök nyugalomnak, a hitbizományi birtokhoz tartozó festői városkában. Ott fog megpihenni a müvészlelkü, alkotó tehetséggel is megáldott mágnás, aki a tatai szabadtéri játékok tevékeny támogatásával is érdemet szerzett a magyar operakultura körül. Március 18-án szombaton délután három órakor Tatán a plébániatemplomból fogják eltemetni.

— **Chamberlain hetvenéves.** Chamberlain angol miniszterelnök március tizennyolcadikán, szombaton tölti be hetvenedik életévét. A nevezetes évfordulót Birminghamban tölti, ahol beszédet mond az Unionist Association közgyülésén, melynek ő az elnöke. Választókerülete nagy lelkesedéssel fogja ünnepelni Chamberlaint, aki Campbell-Bannerman óta az első angol miniszterelnök, aki hetvenéves korban még hivatalban van. Baldwin három hónappal hetvenedik születésnapja előtt vonult vissza a miniszterelnökségtől.

— **Apátválasztás lesz Zircen.** E hét pénteken és szombatján választják meg a ciszterci rend magyarországi fejét: a zirci, pilisi, pásztói és szentgotthárdi egyesitett ciszterci apátságok apátját és egyben a magyar ciszterci kongregáció prézesét. Az apátválasztáson a rend minden örökfogadalmas tagja résztvehet. A választás elnöki tisztét *Nots Hubert*, a premontrei rend generális apátja és a ciszterci rend apostoli vizitátora fogja betölteni. Pénteken a különböző választási tisztségeket töltik be, az apátválasztásra pedig szombaton kerül sor és az eredményt valószinüen még aznap délben kihirdetik.

— **Felavatták a debreceni országzászlót.** Debrecenből jelentik: Szerdán avatták fel ünnepies keretek között a Magoss György-téren a három bronzszoborral diszitett országzászlót. Az ünnepségen megjelentek az egyházi, katonai és polgári hatóságok vezetői is. Dr. *Tunyoghy Szücs Géza* megnyitója után dr. *Makkay Sándor* egyetemi tanár mondott ünnepi beszédet. Ezután dr. *Javornitzky Jenő*, az *Ereklyés Országzászló Nagybizottság* társelnöke avatóbeszéd kiséretében átadta rendeltetésének az országzászlót, amelyet a város közönsége nevében *Zöld József* helyettes polgármester vett át.

— **Tüntetés az Operában a cserkész-diszelőadáson.** Március 15-én este az Operaházban a Magyar Cserkész Szövetség diszelőadást rendezett, amelyen *Horthy Miklós* kormányzó is megjelent és ott volt gróf *Teleki Pál* miniszterelnök is. Az előadás megkezdése előtt egy kis cserkész a szinpadról üdvözölte a kormányzót. Beszéde közben az egyik II. emeleti erkélyen néhány nyilas rendbontó Szálasi Ferencet éltette. Kiabálásukat a közönség lelkes éljenzése és tapsa, amellyel a kormányzó mellett tüntettek, teljesen elnyomta. A rendőrség a rendbontókat azonnal eltávolitotta az erkélyről. Az üdvözlés és az előadás pedig zavartalanul folyt tovább. Mint a rendőri vizsgálat megállapitotta, *a feloszlatott nyilaspárt egyik budapesti szervezetének csoportja rendezte a tüntetést.* Történt pedig ez ugyanaznap, amikor a kormányzó, államfői funkciójának messzemenő méltányossággal való gyakorlásában, fogadta ennek a mozgalomnak parlamenti képviselőit, *Hubay Kálmánt, Rátz Kálmánt* és *Haám Arturt.*

— **Benda Jenő előadása.** Az Uránia Filmszinházban vasárnap délelőtt tizenegy órakor dr. *Benda Jenő „A ruténföld tragédiája"* cimmel vetitett képekkel kisért előadást tart. *Benda Jenő* a rutén föld és a rutén nép alapos ismerője nemcsak azért, mert *Máramarosban* született, hanem a publicista éleslátásával tárja hallgatósága elé ezt a rendkivülien időszerü kérdést. Aki tehát ezt a kérdést a maga valóságában akarja megismerni, annak a legjobb alkalmat nyujtja erre dr. *Benda Jenő* előadása, amely iránt rendkivüli az érdeklődés.

— **A kormányzó arcképének leleplezése a Magyar Élet Pártja terézvárosi párthelyiségében.** A Magyar Élet Pártja hatodik kerületi szervezete szerdán márciusi ünnepséget rendezett, amelynek keretében leleplezték *Horthy Miklós* kormányzó arcképét, *Lázár János* festőművész alkotását. Március 15-ike jelentőségét dr. *Szwoboda Béla* és dr. *Schilling Endre* ügyvezető elnökök méltatták. A pártértekezlet hódoló táviratot küldött a kormányzónak.

— **Halálozás.** *Suciu János* román királyi közjegyző, volt román miniszter, a román politikai élet egyik jelentős egyénisége, 77 éves korában az aradmegyei Kisjenő községben meghalt. *Suciu János* mint a kisjenői kerület román nemzetiségi képviselője 1905-től 1910-ig tagja volt a magyar képviselőháznak.

Özv. *Kalix Ödönné* szül. *Weisinger Teréz* 69 éves korában *Budapesten* meghalt. Csütörtökön délután négy órakor temetik a Kerepesi-uti temetőben.

irka-firka

Charles Edison, ha nem is örökölte apja lángelméjét, kitünő üzletember és vezetése alatt tovább virágzanak azok a vállalatok, amelyeknek alapját a nagy Alva Thomas rakta. Lelkes hive Roosevelt politikájának és valahányszor nehézségek tünnek fel a gazdasági élet egén, az elsők között van, akik az uj rendszer segitségére sietnek. Amikor a munkanélküliség hirtelen ijesztő számokban emelkedett, az ő elgondolásai hidalták át a termelésben és fogyasztásban mutatkozó zökkenőket. Először West Orangeban, az apjától örökölt gyárban próbálták ki tervét. Plakátok jelentek meg a gyár falain, amelyekben felhivta alkalmazottait: „Vásárolj valamit, akármit, akárhol. Festesd ki a konyhádat. Küldj táviratot. Hivd meg ismerőseidet vacsorára. Vegyél autót. Fizesd ki a tartozásodat. Bérelj lakást. Ha házad van, javittasd meg a tetejét. Nyirasd le a hajad. Menj szinházba. Épits házat. Utazz. Énekelj. Légy jókedvü. Nősülj meg... De ne ülj otthon és ne kuporgasd a pénzedet a ládafiában." Nemcsak tanácsot adott azonban az alkalmazottainak, hanem megadta az eszközöket is hozzá. Öt dollár költőpénzt kapott fejenként mindenki. És ennek a háromezer embernek a költekezése elinditotta a prosperitást, amely aztán magával ragadta egész Amerikát. Most megint olyan helyen van Charles Edison, ahol tehet valamit a fellendülésért. A tengeri haderő fejlesztését bizta rá Roosevelt. Mert Amerikában a legnagyobb feladatokra képesit az, ha valaki jól ért a — businesshez.

Uj gyógyitó eljárással kisérletezik az orvostudomány, az osmotherapiával, amely a szaglóérzékekkel kiván hatást gyakorolni a betegre. Az eddigi eredmények igen biztatóak és azt hiszik, hogy az uj módszert hamarosan sikerrel fogják alkalmazni bizonyos betegségek gyógyitásánál. Az osmotherapia azon alapszik, hogy egyes anyagok szaga különböző hatásokat vált ki az agyban és az idegrendszerben. A különböző sóknak és illó anyagoknak hatását az emberi idegállapotra és hangulatra már régen felismerték és a tömjénillat századok óta szerepel különböző népek vallásos szertartásaiban. Az osmotherapia kikeresi azokat a szagokat, amelyek a legmegnyugtatóbb hatást gyakorolják bizonyos betegségeknél, emellett uj illatok előállitását kutatja, amely alkalmazásától gyógyitó erőt vár. A vegyi uton előállitott illatokat épp ugy elemzik, mint a psichologusok a spektrum szineit. A tudósok azt mondják, nincs messze az idő, amikor ezeknek a légies anyagoknak felfrissitő, élénkitő és erősitő hatásait a therapeutica sikerrel fogja alkalmazni.

Amerika nagy városaiban patronázsok, jótékony intézmények védik az életbe kikerülő fiatal lányokat, de még igy is igen nagy azoknak a száma, akik eltünnek a családi élet köréből. New Yorkban külön hivatal foglalkozik az eltüntek felkutatásával, a Newyork City's Missing Persons Bureau, amelynek az esetek nagy részében sikerül megtalálni az elbolyongó családtagot. Nagy segitségére van e hivatalnak a rádió: New York egyik leadóállomásának állandó műsorszáma az eltüntek névsorának közlése. Sok-sokezer fiatal leányt kérdezett ki a hivatal, miért hagyták el a szülői házat és e tapasztalatok alapján a leggyakoribb okokat a következőkben látja: Unják az iskolát. Családi egyenetlenség a szülői házban. Rossz környezet, amely titkos klubokba, sejtalapon szervezkedő mozgalmakba tereli őket. Menekülés a zaklatások elől. Ponyvairodalom, bűnrecsábitó darabok kártékony hatása. A régi és uj világfelfogás összeütközése a családban. A bizalom megrendülése az emberek iránt. Házasság ellenzése a szülők részéről. És végül: kalandvágy. De nem olvasunk a statisztikában szerelmi bánatról. Az okok, ugy látszik, koronkint lényegbevágó változásnak vannak alávetve. **(—mény)**

— **Házasság.** *Gencsy Sárikát* eljegyezte *Toroczkay Dezső* (Debrecen). (Minden külön értesités helyett.)

— **A legmodernebb felszerelésü buvárok kisérlik meg az elsüllyedt Merida kincseinek kiemelését.** Milánóból jelentik: A legjobb olasz buvárok kisérlik meg az északamerikai partok közelében, *Norfoolknál* elsüllyedt *Merida* nevü hajó kincseinek kiemelését. A *Falco* nevü olasz buvárhajót *Spezia* kikötőjében a legmodernebb emelőkészülékekkel szerelték fel, hogy ujra megkisérelhesse a *Merida* kincseinek kiemelését, amelyről a mult tavasszal a viharos időjárás következtében le kellett mondania. A hajót olyan világitókészülékekkel látták el, amelyek lehetővé teszik, hogy buvárai *száz méteresnél is nagyobb mélységben dolgozhassanak.* A kincs kiemelése nagyon nehéz, mert a *Merida roncsai hetven méter mélységben feküsznek* a tenger fenekén és azon a helyen a tenger erősen viharos szokott lenni. A buvár-expedició most *tiz tonna robbanóanyagot is visz magával,* hogy a hajóroncsot felrobbanthassa és a rakományhoz könnyebben hozzáférhessen. Kétségtelen, hogy a *Merida* kincsei megérik a fáradságot. Az elsüllyedt hajón *harminc tonna ezüst* és *negyvenmillió lira értékü aranyrakomány van.* A hajón több politikai menekült is tartózkodott, akik *Mexicóból* menekültek el. Valószinü, hogy szintén sok értéket vittek magukkal és az is az elsüllyedt hajó trezorjaiban van.

— **Miskolcon szerdán labdarugómérkőzés volt.** A visszacsatolt Felvidékről jött *Russj SK* a diósgyőri Mávag ellen szerepelt, amelyet 4 : 1 (2 : 0) arányban legyőzött. A mérkőzést zászlócsere előzte meg.

— **Halálragázolta a villamos.** Pestszentlőrincen az Üllői-ut és a Gyöngyvirág-utca sarkán egy 50-es jelzésü villamos elütötte *Bábel Miklós* mozdonyvezetőt, aki motorkerékpáron haladt át a sinen. A mentők a kórházba akarták vinni, de utközben meghalt.

— **Emlékezzünk...**

Március 10.

1915 *E napon kezdődtek az oroszoknak egy teljes héten át napról-napra megismételt támadásai, amelyekkel a brassói 24. honvédgyalogezrednek az Uzsok-környéki Oblazcse magaslaton szivósan védett állásait akarták elfoglalni. Valamennyi támadásuk összeomlott székely honvédeink vitéz ellentámadásán.*

Március 16.

1849 *E napon Ihász Dániel alezredes honvédcsapataival az erdélyi Vöröstoronyi-szoros előtt védőállásban volt császáriakat megtámadta és heves harc árán visszavetette az akkori Oláhország földjére.*

— **A katonai szolgálatra bevonult tanitók szabadsága és illetménye.** A katolikus felekezeti iskolai főhatóságok elrendelték, hogy a róm. kat. jellegü iskolák tanszemélyzete tényleges katonai szolgálata idejére a bevonulás napjától kezdve a katonai szolgálat valószinü tartama szerint illetékes hatósága által szabadságolandó. Az igy szabadságolt tanerő állását rendes (elsőizbeni) katonai szolgálat esetén részére 24 hónapig fenn kell tartani. Fegyvergyakorlatokra való behivás esetén a leszerelést követő második napon tartozik állásbeli kötelességeinek ellátására jelentkezni. A tényleges katonai szolgálatban töltött idő a magasabb fizetésü osztályba vagy fokozatba való előléséhez megkivánt várakozási időbe beszámit. A rendes (elsőizbeni) katonai szolgálatra való bevonuláskor a tanerő illetményeit a bevonulást követő 60 napra a szabályszerü esedékességi időpontokban ki kell fizetni. A fegyvergyakorlatokra való bevonulás egész ideje alatt ugy a családos, mint a nőtlen tanerőknek igényük van minden illetményükre, amely őket megilletné abban az esetben, ha nem kellene bevonulniok.

— **A „Tisza" tengerjáró magyar motoroshajó,** amint *Pozsonyból* jelentik, vasárnap este 8 órakor odaérkezett és a hid melletti kikötőrészben vetett horgonyt. A hajót sok magyar látogatta meg, de később, mikor mindig többen és többen igyekeztek a hajóra, a rendőrség és a gárdisták elzárták az utat és nem engedték a magyarokat a hajóra. Azok, akik a hajót meglátogatták, elragadtatással nyilatkoztak a magyar gépipar nagyszerü teljesitményéről. A hajó Pozsonyba nagy borszállitmánnyal érkezett, amelyet ott a téli kikötőben kiraknak. A motoros csütörtökre visszatér Budapestre.

— **Leugrott a második emeletről egy nyugalmazott törvényszéki biró.** Andreanszky István 52 éves nyugalmazott törvényszéki biró több mint két évtizede szenvedett szivbajban. Betegsége egyre sulyosodott, ami nagyon megviselte az idegeit. Andreanszky István szerdán reggel hét órakor az Angyal-utca 7. számu ház második emeletéről az udvarra ugrott. Összetört tagokkal, *holtan* terült el a földön. A IX. kerületi kapitányság rendőri bizottsága megállapitotta, hogy a nyugalmazott biró *gyógyithatatlan betegsége miatt* követte el az öngyilkosságot.

Szeles, lassan melegedő idő...

Közép-Európa időjárása nem tud nyugvópontra jutni. A márciusi tél egyre tart. Vastag hótakaró boritja be a Kárpátokat, Alpokat és Szudétákat, de nemcsak a hegyeket, hanem sokfelé a sikságokon is fehérlik a hó. A havazáshoz járult még Németországban a rendkivül erős, néhol viharzó szél. Berlinben a délelőtti órákban a hőmérséklet csak 0 fok volt és viharos szél mellett havazott. Prágában napközben a hőmérséklet nem emelkedett a —3 fok fölé. A rendkivüli időjárási eseményeket mozgató ok egy igen alacsony nyomásu viharciklon, amelyik Németország szivében keletkezett. Hazánkban is ez okozta a havazást, majd ez teszi rendkivül szelessé, néhol viharossá időjárásunkat.

Hazánk nagy részében március 15-én reggel teljesen télies kép fogadta a szabadság ünnepére ébredőket. A Dunántul és Felvidék nagy részét 5—6 centiméteres hó boritotta. Csaknem egész nap hullott a hó. Erősebb éjszakai fagy már csak az Alföld keleti részében tudott kialakulni, ahol szerda reggel még derült volt az éjszaka egy része. A déli órákban legmelegebb az ország déli részein volt, de ott is csak 4—5 fokot mértek. Az ország nagy részében a hőmérő higanyszála egész nap a fagypont közelében tartózkodott. A napközben hullott hó az ország nagy részében megmaradt, a főváros alacsonyabb részein azonban elolvadt. Most már magas hegyeinkben félmétert meghaladó hó fekszik és alacsonyabb hegyeinken is van sportolásra alkalmas hó. Nagymennyiségü hó esett Kárpátalján is, ami sulyos gondot okoz bevonuló honvédségünknek.

Budapesten 15-én reggel —1 fok (normális +1 fok), délben 1 fok (normális 9 fok) volt. Tegnap —5, +2 fok volt). Időjárásunk további alakulásánál arra kell számitani, hogy a felhőzet felszakadozik és ez kissé barátságosabbá fogja tenni időjárásunkat. Az élénk északnyugati szél azonban átterjed az ország keleti részére is és erős, néhol viharos marad. A hideg ma még tovább tart, holnapra azonban már javulásra van kilátás. Kisebb futó havazás még többfelé lehet (Z. A.)

*

A *Meteorológiai Intézet* jelenti: Várható időjárás a következő huszonnégy órára: Élénk északnyugati-északi szél. Változó felhőzet. Több helyen, főleg keleten még csapadék (eső, hó). Éjjel gyenge fagy. A nappali hőmérséklet alig változik.

*

Vizállás. *Duna:* Paksig apad, lejebb árad, Pozsonyig alacsony, lejebb közepes vizállásu. Pozsony 222, Komárom 353, Budapest 326, Paks 240, Baja 346, Mohács 366. *Rába:* Szentgotthárd —42. *Dráva:* Barcs —132, Drávaszabolcs —18, Eszék 78. *Száva:* Brod 285. *Tisza:* Tiszafüredig apad, lejebb árad. Alacsony vizállásu. Tiszaujlak —94, Vásárosnamény —70, Tokaj 68, Tiszafüred 72, Szolnok 74, Csongrád 18, Szeged 62. *Szamos:* Csenger 10. *Kőrös:* Kőrösszakáll —12, Békés 38, Gyoma 32. *Maros:* Makó 11. *Balaton:* Siófok 79. *Velencei tó:* Agárd 40.

Fényképmodell

A „modell" szóhoz még mindig tapad valami Murger és a párisi padlásszobák romantikájából. Bársonybarettet és felleghajtót viselő, kurta fapipát szivó, kecskeszakállas, nagyhaju festők ugyan már nincsenek, a pittoreszk bohém-nyomor valahogy belészürkült az általános kispolgári szegénységbe. De bizonyára van még ma is műteremhangulat, festékszag, ecsetmosás, lázas vagy ábrándos pepecselés az állványra feszitett vásznon. És van modell is, akinek az a kenyérkereső mestersége, hogy testi létével nyers anyagot, esetleg ihletet is szolgáltasson a művész alkotó képzeletének. Jóllehet szakkörökben azt hallom, hogy a mai gyakorlatban az élő modell jelentősége erősen lehanyatlott. A festő, ha nem pingálhat arcképet rendelésre, akkor rendszerint a természet tájait vagy tárgyait örökiti meg, esetleg szabadon, fantáziából komponál. A modell-foglalkozásnak azonban uj területe nyilt a világvárosokban. Főként Londonban, ahol a képes ábrázolást óriási mértékben használja hirdetési célokra a kereskedelem. Nagy ott a kereslet alkalmas külsejü nők és férfiak után, akik hajlandók kivánat szerinti pózban lefényképeztetni magukat s a róluk készült fotografiákat a reklámüzem rendelkezésére bocsátani. Egy szép nő, aki májpástétomot tud étvágygerjesztően ajánlani, vagy egy daliás férfi, aki a legujabb uridivat alkotásaira hivhatja fel a figyelmet, a hirdetési szakmában tisztességes megélhetést talál. Ezek a mai idők fénykép-modelljei. Én emlékszem a régiekre, akik „anno dazumal" a divatos képeslevelezőlapokon diszelegtek. Hová lett a bájmosolyu leányzó a nefelejts-bokrétával s az alája irt négysoros emlékversikével? Hová lett a kunkori bajszos gavallér, aki magas kemény gallérban feszengve, cilinderét megemelve sugott kecses bókokat a holdas éjben vele karonfogva sétáló hölgy fülébe, az ezüstvizü tó partján? Ezer változatban, milliónyi példányban szállitotta őket „anziksz"-alakban öt világrész postája. Eltüntek, a divatjuk is kimult. Vajjon mi lett a békebeli fényképmodellekkel? Ki tudja? Ha nagyon keresnénk, föl tudnánk fedezni elfonnyadt vonásaikat egy képes ujsághirdetés mellett, amely azt állitja, hogy: „Öregkori tagfájdalmakat legjobban enyhit a Herkules-balzsam . . ."

(—tor.)

— **Uj női divatszinek az angol udvari estélyen.** *Londonból* irják nekünk: A társadalmi élet legnagyobb érdeklődése kisérte az első udvari fogadást, amelyet a királyi pár kanadai és amerikai utja miatt az idén a szokottnál jóval előbb tartottak meg. A divatnak is mindig nagy eseménye a királyi pár estélye, amelyre a legelőkelőbb hölgyközönség a női ruhadivat legfrissebb kreációiban vonul fel. Az idén két uj pasztellszin volt az uralkodó a pazar eleganciáju női ruhákban, a hamukék és a halvány cyklamen. Az előbbi a halványkék és a halványzöld kombinációja, az utóbbi pedig a mályva és a lila keverékének halvány árnyalata. Ilyen szinü ruhákban jelentek meg az angol arisztokrácia leányai, akiket most mutattak be az udvarnál, mig az asszonyok fehér, ezüst, arany és egész halvány cyklamen szinekben pompáztak. A királynénak azt a megjegyzését, amelyet a brit ipari vásár megtekintésekor tett, hogy a sötétkék és piros estélyi ruhák rosszul hatnának, mert szinük megegyezik a katonai egyenruhák hasonló szineivel, szigoruan szem előtt tartotta a meghivott közönség. Érdekes ujitása a divatnak a vászonból készült fehér keztyü és az ugyanolyan anyagu himzett szandál. Művésziesen hatottak a nyakláncon függő kis virágcsokrok és a legyezőszerüen összeállitott élővirág csokrok. Az angol himzés, amely kezdi tulszárnyalni a kontinens hires kézimunkáit, szintén jól érvényesült egyes ruhastilusoknál. Gyöngyök, szines kövek, kristályok és vékony aranykarperecek egészitették ki a pompás toaletteket. Arany- és ezüstfonalu himzéseket mind többet alkalmaznak szoknyákon is. A király a Cameron Highlanders ezredtulajdonosi egyenruháját viselte az estélyen, amely a Buckingham-palota trónteremében zajlott le.

— **Halálra gyötörte négyéves nevelt fiát.** Konyicsák Sándor alsódabasi földmives házába fogadta, majd később örökbe fogadta kis unokaöccsét, Kelemen Imrét. 1937 októberében Konyicsák felesége bálba ment. Konyicsák egyedül maradt a lakásban a négyéves kisfiuval, aki bélhurutban szenvedett és nyöszörgésével zavarta Konyicsák álmát. Konyicsák erre könyörtelenül gyötörni kezdte a beteg kisfiut. Fel- és leugráltatta az ágyban és minden ugrás között ujra és ujra megverte. Mire felesége hazatért, a gyerek már önkivületi állapotban volt, az orvos megérkezése előtt pedig meghalt. A boncolás több mint ötven sérülést talált a kis holttesten. A pestvidéki törvényszék *halált okozó sulyos testisértés bűntettéért tizévi fegyházra itélte Konyicsák Sándort.* Ezt az itéletet a Kuria *Bolla-tanácsa* most jogerőre emelte.

SZINHÁZ ÉS ZENE

Március 15-ike a szinházakban

Az *Operaházban* szerdán este diszelőadás volt a *Magyar Cserkész Szövetség* legfőbb védnöke, vitéz nagybányai *Horthy Miklós*, Magyarország kormányzója tiszteletére. Az előadás előtt a zenekar eljátszotta a *Himnuszt*, amelyet a közönség állva hallgatott végig, majd egy magyar cserkész keresetlen szavakkal köszöntötte a kormányzót.

A *Nemzeti Szinházban* az Egyetemi Énekkarok *Vaszy Viktor* vezényletével elénekelték a Himnuszt és a Rákóczi-indulót, majd a *Bánk bán* előadása következett. Az egyetemi énekesek egy félórával később a *Nemzeti Szinház Kamaraszinházában* vezették be a Himnusz és a Rákóczi-induló előadásával *Az utolsó tánc* előadását.

A *Vigszinházban* a *Havasi napsütés* délutáni és a *Grófkisasszony* esti előadása előtt *Greguss Zoltán* szavalta el a Szózatot.

A *Belvárosi Szinházban* a *Földindulás* előadása előtt *Mécs László*, a felvidéki papköltő, néhány keresetlen bevezető szó után, „Megjött a ló..." és „Parasztok" cimü versét adta elő, majd a közönség lelkes kérésének engedve ráadásképpen elmondotta „Piros virág a pusztán" cimü megkapó költeményét is.

A *Magyar Szinházban* a Himnusz és a Rákóczi-induló vezette be az *Erzsébet* előadását.

Az *Andrássy-uti Szinházban* a Himnusz, a Rákóczi-induló, továbbá *Pataky Miklós* „Talpra magyar"-ja után a *Mondj igazat* előadása következett.

A *Városi Szinházban* a Himnusz és a Rákóczi-induló után *Solthy György* szavalta a Szózatot, majd a *Cigánybáró* előadása következett.

A *Royal Szinházban* a Himnusz és a Rákóczi-induló után *Nagyajthay György* szavalta a „Talpra magyar"-t, majd az *Egy bolond százat csinál* került szinre.

* **Giorgio Ciompi hegedüestje.** A kitünő Francescatti után nyomban egy másik, ugyancsak rendkivül tehetséges olasz hegedüművész méltatására nyilik alkalom. Stradivari és Paganini hazájának fiai mintha vissza akarnák szerezni a hegedü művészetében kivivott régi dicsőségüket. Ez a sugárzó fiatalságával is megnyerő *Ciompi Giorgio* tökéletesen birja az évszázados hagyományokból kivirágzott, leghaladottabb játéktudás minden mesterfogását, amellett oly gyönyörü, szinpompás, széles és finom árnyalatokban gazdag hangot zendit meg, hogy öröm hallani. Vonója, akár ha könnyedén siklik és szökdel a hurokon, akár szivből áradó meleg kantilénát csal ki a hangszerből, mindig a lelkes, eleven, igen sokszor szellemes megszólalás varázseszközének tünik fel. Balkéztechnikája is tündöklő, egyébként szinte egész testi és lelki szervezete együtt zeng a muzsikával. Komoly zenei élményeit, magasrendü mondanivalóit egy Respighi-átiratu Vivaldi-szonátában és Bach g-moll fugája révén nemes és választékos fölfogásban közölte. A második rész finom virtuóz-modorban előadott apróságaival is meleg sikert aratott. *lv.*

Devi Dja és társulata nem nagyon érti a Lambeth-Walkot...

Sajtóteán a Városi Szinház vendégeivel

Az egyik nagy köruti szálló különtermében szerdán délután mutatkozott be a magyar sajtó képviselőinek a *Jáva-Bali tánccsoport*, primadonnájával, *Devi Dja*-val. Különös érzés volt elnézni ezeket a szines selymekbe burkolt, aprótermetü, mandulaszemü, barnabőrü, merevmosolyu, kecses nőket, akik egy messzi világ üdvözletét hozzák. A férfiak éppoly kicsik, mint ők; különböző formáju, hol turbán-, hol fövegszerü kalapokat hordanak, *aszerint, hogy melyik jávai kasztnak a tagjai.* Az egész csoport *tizenkét nőből* és *tizenegy férfiból* áll. Mind *nemesi családból* valók, mert odahaza Jávában szent dolog a tánc, csak *kiváltságos származásuak* foglalkozhatnak vele. Igaz, hogy ezek aztán kora gyermekségükben kezdik megtanulni az évezredes hagyományok által szentesitett lépéseket és mozdulatokat.

Maga a „primadonna" 23 éves, tiz éve hivatásos táncosnő. *Surabaya*-ból való: ez a város Jáva tánckultuszának egyik legősibb fészke. *Devi Dja* nagyon bájos, csak kicsit félénk. Ámbár társulatával már *négy éve* járja a világot — megfordultak Kinában, Indiában, az Egyesült Államokban, Észak-Afrikában s keresztül-kasul járták Európát —, azért még most sem szokta meg, hogy fehér emberek üljenek köréje és kérdésekkel ostromolják. Tört angolsággal elmondja, hogy programjuk *klasszikus és hősi táncokból* áll. A zenekari kiséretet saját maguk szolgáltatják, *gamelan* nevü hangszerükön, amely a *xilofon* őse. Most Bukarestből jöttek, ahol nagy sikerük volt. Európában természetesen főkép az *itteni zene- és tánckultura* érdekli őket; nagyon érdekesnek találják, csak nem nagyon értik, hogyan vigadhatunk és szomorkodhatunk mi ilyen különös hangokra és *hogyan vihetünk véghez olyan furcsa mórikálást, mint például a „Lambeth Walk..."* De azért alapjában el vannak ragadtatva Európától ezek a kis férfi és női babák, csak eggyel nincsenek kibékülve: *a hideggel. Rettentően fáznak.*

Bucsuzás közben örök mosolyukkal megmondják neveiket: *Avi, Eszma, Dia, Mada, Eddo, Mima, Vani, Ijem...* Csupa *szanszkrit* szó. *(g.—l.)*

* **A „Falstaff" diszletei.** Az operaházi felujitásról irt beszámolónkból technikai hiba folytán maradt ki az a rész, amelyben a biráló *Oláh Gusztáv* diszlettervező művészetét méltatta. A remekbe készült, korhü és rendkivül hangulatos szinpadi képek szépsége egyik főtényezője az előadás forró sikerének.

* **Tessitori Nóra előadóestje.** Tessitori Nóra előadóművésznő, Erdély magyar kulturájának elismert harcosa március 20-án, hétfőn este félkilenc órakor a *Zeneakadémián* előadóestet rendez. A műsor első felében a legkiválóbb erdélyi magyar költők műveit adja elő, a második részben pedig a modern magyar költők műveit szavalja. Az est iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg.

* **W. T.** Ezekkel a kezdőbetükkel jelölik Lewis May-Ateer találmányát, a Wrong Talkert, vagyis az álbeszélőt. Ez annyit tesz, hogy a találmány segitségével mindenki tetszés szerint megváltoztathatja hangját, amelyen telefonon diskurál. Mély basszus, zsenge szoprán, érces bariton, vagy bármely más hangszinezés érhető el a W. T. utján. Az amerikai szinészvilág lelkesedéssel fogadja a találmányt, mert épen a szinészeket zaklatják legtöbbször alkalmatlan telefonhivásokkal.

Nagyapó

Irta M. W. Cathcart

Cynthia becsengetett a park kapuján. A kastély felől, amint a kertész beengedte a lányt, öreg komornyik jött a kapuhoz.

— Ugy-e, maga Peter? Az anyám annyiszor beszélt magáról, hogy az ő leirásából rögtön megismertem — mondta Cynthia és barátságosan mosolygott az öregre.

— Kihez van szerencsém? — kérdezte a komornyik udvariasan.

— Cynthia vagyok, Sir Osborne William unokája.

— Ó . . . drága Miss Cynthia! És mi járatban van nálunk?

A terraszra előkelő megjelenésü öreg ur lépett ki és hideg hangon rászólt a komornyikra:

— Peter, mit akar az a hölgy?

Cynthia odalépett az öreg ur elé, tizenkilenc évének rettenthetetlen bátorságával szembenézett vele és igy szólt:

— Jó reggelt, nagyapó . . . Cynthia vagyok, az unokája.

Az öreg ur szigoru hangon felelte:

— A családomban Cynthia név nem fordul elő.

— Ez meglep, kedves nagyapó . . . talán a Christine névre sem emlékezik? Christinere, aki huszonegy év előtt kénytelen volt ezt a házat elhagyni? De nem hallgathatom el, hogy az apám, aki miatt nagyapó szegény anyámat elüzte, sokkal udvariasabb, mint nagyapó . . . ő nem hagyna egy hölgyet a lépcső előtt állni.

Ezzel Cynthia a választ sem várta be, hanem gyors léptekkel felszaladt a lépcsőn, bement az onnan nyiló márvánnyal burkolt hallba és leült egy karosszékbe. Az öreg ur nagy érdeklődéssel nézte, de az arca már nem árult el bosszuságot, inkább kiváncsi érdeklődést. A lány nagy önuralommal igyekezett a bátorságát megőrizni, de igy, szemtől szembe látva az öregurat, akinek ridegségéről és anyja iránti könyörtelenségéről annyit hallott, kissé megszeppent. Sir Osborne William leült és nyugodt hangon kérdezte:

— És minek köszönhetem a látogatást?

— Nagyapó — felelte a lány kedvesen mosolygva —, nem anyám küldött, hanem a magam dolgában jöttem. A segitségét akarom kérni, mert anélkül nem mehetek férjhez.

A lány ezt olyan gyermekes egyszerüséggel és annyi bizalommal mondta, hogy az öreg ur önkéntelenül elmosolyodott és megenyhülve mondta:

— Fejtsd ki bővebben, hogy milyen szerepet szántál nekem a férjhezmeneteled ügyében? Mert az anyád nem volt kiváncsi a véleményemre, amikor annakidején . . .

Félbehagyta a mondatot és Cynthia vette át a szót:

— Anyám azt mondja, hogy nem hasonlitok hozzá, sem édesapámhoz, hanem nagyanyámhoz. Igaz ez?

— Mutasd a kezedet, kislányom — mondta az öreg ur, a tenyerére fektette a lány kezét, megsimogatta szép, hosszu ujjait és igy szólt:

— Még a kezed is egészen olyan, mint szegény, jó feleségemé volt, hosszu, zongoraművész-ujjak. Te is zongorázol?

— Ó . . . sőt azt mondják, hogy művészi szinvonalat értem már el. Anyám nagy sulyt helyezett erre, mindig azt mondta, hogy nagyapó szenvedélyesen szereti a zongorát. Bizony, nagy áldozatába került, hogy zenére tanittatott . . .

— Emlitetted, hogy vőlegényed van.

— Igen . . . Jerome . . . Az anyja és a nővére ellenzik a házasságot, mert azt akarják, hogy gazdag lányt vegyen feleségül.

— Ki a vőlegényed?

— Egy nyugdijas ezredes fia . . . mérnök, de még csak egy év előtt szerezte az oklevelét és kis fizetést kap egy gyárban. Az anyja azt mondja, hogy ha ilyen szegény lányt vesz el, amilyen én vagyok, veszélyezteti egész pályáját.

— Miért nem mondtad nekik, hogy nem vagy szegény lány? — fakadt ki az öreg ur, hirtelen nekimelegedve, de az elszólásán maga is mosolygott és igy folytatta:

— Miért olyan sürgős a házasságtok? Hiszen mindketten még nagyon fiatalok vagytok.

— Nem akarok addig várni, mig valami kacér teremtés elcsavarja a fejét és elhóditja tőlem. Anyus is azt mondja, hogy ha az ember szeret valakit, ne tétovázzon, hanem igyekezzék megtartani.

Az öreg ur hallgatott. Arra a szomoru időre gondolt, amikor egyetlen lánya fejét egy fiatal festő elcsavarta, akivel az akadémián ismerkedett meg, és a lány megszökött hazulról, hogy a felesége lehessen. Halkan kérdezte:

— Boldog volt Christine házasélete?

— Apám és az anyám nagyon szerették egymást, de valahogy nem voltak boldogok. De én érzem, hogy Jerome-al boldog tudnék lenni. Ezért kérem a segitségét. Ha ismerné Jerome-ot, helyeselné, hogy őt választottam. Elegáns, barna, magas termetü fiu, nagyon okos és kedves . . .

— Olyan leirást adtál arról a fiuról, hogy szinte kiváncsi vagyok rá.

Cynthia boldogan, hizelegve felelte:

— Tudtam, hogy nagyapó jó lesz hozzám és Jerome-ot magammal hoztam. A pályaudvaron vár.

Sir George hangosan elnevette magát, talán huszonegy év óta először. Becsengette a komornyikot és igy szólt:

— Peter, menj ki a vasuthoz és . . .

Az unokájához fordult és mosolyogva folytatta:

— Kislánykám, te add meg Peternek a részletes utasitást.

— Drága Peter bácsi — mondta a lány —, a váróteremben egy szép, magas, barna urat talál. Kérdezze meg, hogy Blackmore mérnök-e és ha igennel felel, hozza el ide.

Peter a jól nevelt komornyik kifürkészhetetlenül komoly arcával hallgatta végig az utasitást, meghajtotta magát és távozott.

Amikor Cynthia a nagyapjával ujra egyedül maradt, meghatottan csókolta meg, amit az öreg ur enyhe morgással „tűrt" és igy szólt:

— Milyen végtelenül jó vagy, nagyapó! Ugy-e megengeded, hogy ilyen bizalmasan szólitsalak.

Az öreg ur bólintott és ezt kérdezte:

— Tehát jónak tartasz engem? Az anyádtól is ezt hallottad?

— Sohasem mondott rólad olyant, ami a bizalmamat megingatta volna. Ha nem igy lenne, nem jöttem volna el hozzád. Mindig az volt a meggyőződésem, hogy anyámnak is el kellett volna jönnie, de a büszkesége visszatartotta. Én nem kételkedtem benned, előre tudtam, hogy szivesen fogsz fogadni, ha eljövök hozzád.

Sir George teljesen megváltozott. Amikor egy hónappal később Cynthia esküvőjét tartották, Sir George a vendégeket a lánya, Christine társaságában fogadta. Amikor a vendégek elszéledtek, az öreg ur elment a temetőbe és a családi kriptában nagy virágcsokrot helyezett a felesége sirjára. Azután halkan sugta:

„ . . . visszahoztam a gyermekeket a házba . . . most már nyugodtan pihenhetsz."

* **A Népművelési Bizottság emlékestje.** A székesfőváros *Iskolánkivüli Népművelési Bizottsága* szerdán este a *Zeneakadémián* ünnepi emlékestet rendezett. Az est keretében többek közt *Kiss Ferenc, Basilides Mária* és *R. Simonffy Margó* szerepeltek sikeresen. Az ünnepi beszédet *Szabó Lőrinc* iró mondotta.

* **Jó és tiszta.** Good and Proper cimmel uj vigjátékot irt Gerald Savory. Első müve, a George and Margaret, amelyet Édes otthon cimmel nálunk is adtak, harmadik éve van müsoron és müsoron lesz akkor is, amikor az uj komédia a brightoni próbapremier után bevonul a West Endbe. Savory ezuttal is családi történetet irt. Egy házaspárról regél, amely látszólag boldogan él, de egyszerre csak arra ébred, hogy legjobb lesz elválni. Az egész környezet összeesküszik ez ellen és végül is létrejön a boldog kibékülés. Judy Campbell és Patrick Waddington kedves házaspárt vitt a szinpadra. Nagy sikere volt Edward Robsonnak, aki egy eredeti svéd komornyikot játszik.

A cigánybáró a Városi Szinházban

Márkus Dezső klasszikus operettciklusának szerdai estje ujabb bizonysága volt a budapesti közönség operettszomjuságának, — ezen az ólomesős, zimankós estén olyan zsufolásig megtelt a *Városi Szinház* óriási nézőtere, mint valami nagy külföldi művész vendégszereplésekor. Pedig csak a ciklus állandó együttese játszott egy régi operettet, apáink korának bűbájos szinpadi remekművét, *A cigánybárót*, amely a mi csodálatos *Jókaink* romantikáját egyesiti *Strauss János* muzsikájának varázsával. Valóságos jótéteményt köszönhet a közönség *Márkus Dezsőnek*, hogy életrehivta és megszólaltatta ezt az elragadó operettet, amelyet — a hagyományokhoz hiven — olyan művészekre bizott, akik elsősorban énekelni tudnak. *Zoltán Irén*, mint Szaffi, *Barabás Sári*, mint Arzéna és *Rácz Tilda*, mint Cipra, igazán komoly igényü és szép énekesalakitásokat adtak nagy sikerrel, *Angyal-Nagy Gyula* játszotta Barinkayt, de nemcsak jó megjelenése és játéka, hanem értékes operett-tenorja is kellemes meglepetést szerzett a közönségnek, amely sokat kacagott *Sziklay Szeréna* és *Fodor Artur* mulatságos alakitásain. A *Szimfónikus Zenekar*, a kitünő karmester pálcája alatt, erős pillérje volt a sikerült és különösen zenei szempontból friss előadásnak.

(—y)

Beküldött hirek

* **Lengyel bemutatók a Filharmóniában.** A Filharmóniai Társaság a német, francia, olasz esték után március 20-iki hangversenyét teljesen a régebbi és ujabb lengyel zenének szenteli és müsorának az a külön érdekessége, hogy a nálunk ismert Chopin zongoraversenyen kivül a többi szimfónikus művek mind bemutatók. A Filharmóniai Társaság meghivásaiban is arra törekszik, hogy uj művészeket, eddig még Budapesten ismeretleneket mutasson be. Természetesen biztositékát csak e művészekkel a közvetlen ismeretség adja meg. Igy pl. *Mierzejewski Miecyslawot* sikeres együttműködés után kérte fel fenti hangversenyének vezénylésére. *Malcuzynski Witoldot*, az 1937 évi Chopin-dij nyertesét a Társaságban már ismert vendégkarmester, Mierzejewski ajánlotta, aki a mai lengyel pianistáknak egyik reprezentativ fiatal művésze. A nagyközönség joggal nézhet érdeklődéssel a Filharmóniai Társaság legközelebbi, március 20-iki lengyel hangversenye elé, amely egy nemzet zeneművészetéről nyujt képet.

* **A Turul Szövetség Ady-emlékünnepély sorozata.** A Turul Szövetség több társadalmi és kulturális tényező támogatásával akciót inditott *Ady Endre szobrának felállitására.* A szoboralap előteremtésének mozgalma rövidesen megkezdődik az egész országban s a Turul ehhez kéri az irodalmi, kulturális és közéleti tényezők támogatását. Ady-emlékünnepélysorozatot is indit a Turul „Szobrot Ady Endrének" jeligével. Ezeken az estéken azt fejtegetik az előadók, hogy Ady költészetéből és iránymutatásából mennyit lehet a mai és a jövő magyar élet számára elfogadni. Április 15-én este nyolc órakor a pesti Vigadó nagytermében nagy demonstrációt rendez a Turul s ennek keretében fellépnek *Móricz Zsigmond, Szabó Lőrinc, Gulyás Pál, Simonffy Margot, Nagy Alice, Érsek Mária, Pataky Jenő*, a Turul szavalókórusa és *Endre Béla* énekkara. Ezen a demonstráción az akció célját *Natkó Gyula* országos vezér fogja kifejteni, a záróbeszédet pedig ifj. *Fitos Vilmos*, a Turul országos vezére mondja.

MOZI

* **Szabadság!** „Szólaljon meg a szabadság szava" cimmel a Metro olyan filmet késztett, amely Amerikában bizonyára rekordsikert fog elérni, de másutt is jó fogadtatásra számithat. Ügyesen férkőzik a mai lelkekhez azzal, hogy egy kitünő népvezér győzelmét mutatja be a mult század hatvanas éveiben grasszált munkaadók és telekspekulánsok ellen. Jó gondolat volt a hős szerepét a népszerü *Nelson Eddyre* bizni, aki öklével és agyával egyaránt jeleskedik, még pedig a nóták egész tömegével cifrázva fel szerepét. *Virginia Bruce* a női főszereplő; játszik *Lionel Barrymore* is, de sztár jelzőt a szinlapon csak Nelson kap.

* **Film és turf.** Hollywood közelében, Santa Anitában, több filmesnek van futtató istállója. Az eredményességben *Louis B. Mayer* igazgató vezet, akinek lovai eddig 16.800 dollárt nyertek. Második helyen *Bing Crosby* énekes következik, de az ő lovai csak 3600 dollárt nyertek. *Howard Hawk* Kék hold istállója van a harmadik helyen, 2950 dollár nyereséggel.

* **1,025.300 dollár.** Ennyit vettek be a Broadwayn az *Angyalt vettem el feleségül* 336 előadásával. Ez körülbelül öt millió pengőnek felel meg. Ha *Vaszary János* nem adja el a szerzői jogát potom áron, most ő lehetne a leggazdagabb magyar szerző. A newyorki sorozat után az egész társulat vidéki körutra indul. És meglehet, hogy aztán megint New Yorkban játsszák a magyar komédiát.

* **Tragédia az életből.** Herbert Mundin angol szinész, aki egyike volt a legjobb kómikusoknak, Los Angelesben autóbaleset következtében életét vesztette. Anyja London egyik külvárosában lakik és egészen véletlenül, a rádió hiradásából tudta meg fia halálát. Elájult és alig lehetett életrekelteni.

A P. H. OLCSÓ JEGYAKCIÓJA

Ma Utolsó tánc és még hét előadás —
Az eheti szombat — Makrancos hölgy

A müsor mai szenzációja a diadalmas *Herczeg-darab*. A *jávai exotikus* tánc-csoport ma kezdi meg háromnapos vendégjátékát a *Városi Szinházban*.

A szenzációs *vigszinházi sorozat* végig megy, épp ugy, mint az *Andrássy Szinház* és a *Royal Szinházé*. Szombaton *hat előadás*, vasárnap *tizennégy*, *az akciós operaházi délutánnal*, mely három gyönyörü egyfelvonásost hoz. Vasárnap este első izben a *Makrancos hölgy*.

*

Jegyakciós előadásaink rendjét a müsortáblázatban vastag betükkel emeljük ki.

*

Jegyárusitás: Vilmos császár-ut 78. (Telefon: 1—122—93—94—95). — Apponyi-tér 5. (Telefon: 1—833—99). — Erzsébet-körut 1. (Telefon: 1—352—96). — József-körut 30. (Tel.: 1—343—71). — Krisztina-körut 133. (T. 1—509—24). — Horthy Miklós-ut 29. (Tel.: 2—695—95). — Margit-körut 8. (Telefon: 1—520—25).

SZINHÁZAK		OPERAHÁZ (3, ½8)	NEMZETI (½4, ½8)	VIG (½4, 8)	MAGYAR (½4, 8)	KAMARA (4, 8)	ROYAL (4, ½9)	ANDRÁSSY (½4, 8)	PESTI (4, 8)	BELVÁROSI (4, 8)	VÁROSI (4, 8)
Csütörtök.		Falstaff B. 19.	Ludas M. XII. 13.	**Havasi naps.**	**Erzsébet**	**Utolsó tánc**	**Egy bolond**	**Mondj igazat!**	—	**Földindulás**	**Java-Bali**
Péntek . .		Hoffmann C. 19.	Ludas M. VI. 13.	**Grófkisassz. L.**	**Erzsébet**	Utolsó tánc	**Egy bolond**	**Mondj igazat!**	—	**Földindulás**	**Java-Bali**
Szombat .		Parsifal D 19 (½7	Makrancos I. 14.	**Havasi naps.**	Erzsébet	Utolsó tánc	**Egy bolond**	**Mondj igazat!**	Az Angol Bank	Földindulás	**Java-Bali**
Vas.	d. u.	**Pesti. Poloveci**	Amphitryon	**Francia szobal.**	Erzsébet	**Hajnalb. délben**	**Egy bolond**	**Bubus**	—	Földindulás	**Katinka**
	este	A végzet hat. B 3	**Makr. VIII. 14**	**Grófkisasszony**	**Erzsébet**	Utolsó tánc	**Egy bolond**	**Mondj igazat!**	Az Angol Bank	**Földindulás**	**Katinka**

Terézköruti (½5, 9). Naponta: Elő az okmányokkal! (A Pódium vendégjátéka.) — **Komédia** (½5, ½9). Naponta: Esti átképzés. — Csütörtök, péntek: **akcióban.** — Zeneakadémia. Szombat: **Gellért Lajos szinművész előadóestje** (½9).

SZINHÁZAK MŰSORA

CSÜTÖRTÖK, MÁRCIUS 16.

Operaház. Falstaff. Verdi 3 fv. vigoperája (Palló, Gere L., Dobay L., Tamás I., Hámory, Sárdy, Laurisin, Szügyi) (B. 19. bérl.) (½8). — **Nemzeti.** Ludas Matyi. Dékány András 3 fv. vidám zenés játéka (Jávor, Lukács M., Abonyi, Dévényi, Ághy E., Pethes, Makláry, Olty M.) (XII., 13. bérl.) (½8). — **Vig.** Havasi napsütés. Hunyady Sándor 5 képes szinjátéka (Muráti L., Makay M., Ajtay, Ráday, Tolnay K., Vértess, Ladomerszky M.) (8). — **Magyar.** Erzsébet. Szilágyi László, Huszka Jenő 3 fv. daljátéka (Lázár M., Fejes T., Zimonyi M., Földényi, Szilassy, ifj. Latabár Á., Szakáts, Somogyi N.) (8). — **Kamara.** Utolsó tánc. Herczeg Ferenc 4 fv. szinjátéka (Bajor G., Petheő, Szabó M., Rajnai, Ungvári, Tassi, Pethes) (8). — **Royal.** Egy bolond százat csinál. Szüle Mihály, Walter László 3 fv. zenés bolondsága (Kertész D., Latabár K., id. Latabár Á., Lantos I., Libertini É., Berky, Major) (½9). — **Andrássy.** Mondj igazat! Vaszary János 3 fv. komédiája (Törzs, Sennyei V., Kiss M., Bilicsi, Z. Molnár, Hajmássy, Haraszthy M., Földényi, Pártos) (8). — **Pesti.** Nincs előadás. — **Belvárosi.** Földindulás. Kodolányi János 3 fv. szinműve (Páger, Vaszary P., Eszenyi O., Mihályfi, Boray, Szende M., Egyed I., Bacsányi P.) (8). — **Városi.** Java-Bali. Holland-India exotikus szinháza (8). — **Teréz-köruti.** Elő az okmányokkal! (A Pódium vendégjátéka) (9). — **Komédia.** Esti átképzés (½9).

MOZIK MŰSORA

Átrium Filmszinház, II., Margit-krt. 55. Tel. 153—034, 154—024). **A kisértés órája** (Metro-Goldwyn világfilmje). Fősz.: Joan Crawford, Margaret Sullavan, R Young, Melvyn Douglas. — **Éneklő sasok.** Világhiradók. Előadások: ¼6, ½8, ½10; szomb., vas. ünnepen: ¼4, ½6, ½8, ¼10.

City, V., Vilmos császár-ut 36—38. Tel. 111—140. **Éjféli tangó.** Fősz.: Pola Negri. Hiradók. Előadások: ¾6, ¾8, ¾10. Szomb., vas. és ünnepnap ¾4-kor is.

Corsó, IV., Váci-u. 8. Tel. 13—28—18. Biró Lajos vigjátéka: **A válóperes leány** (Merle Oberon). Hiradók. Előadások szombat, vasár- és ünnepnap: ½4, ½6, ½8, ½10; a többi napon: ½6, ½8, ½10.

Décsi Filmszinház, VI., Teréz-krt. 28. T. 125—952. **Válóperes lány** (Merle Oberon, Laurence Olivier). Hiradók. Előadások: 6, 8, 10; szomb., vas., ünnep: 4, 6, 8, 10.

Fórum, Kossuth Lajos-utca 18. T. 189—543; 189—707. **Engadini kaland.** Főszereplő: Luis Trenker. Előadások: ¼6, ½8, ¾10; szombat, vasár- és ünnepnap: ½4, ½6, ¾8, 10.

Kamara mozgó. T. 144—027. **A kisértés órája.** Előadások: 6, 8, 10; szombat, vasárnap: 4, 6, 8, 10.

Palace, VII., Erzsébet-körut 3. Tel. 136—523. **Ködös utak.** Fősz.: Jean Gabin, Michéle Morgan, Michel Simon. Hiradók. Előadások: 4, 6, 8, 10; szomb., vas. és ünnepnap: 2, 4, 6, 8, 10. Az első előadás mérsékelt. Vasárnap délelőtt 11 órakor matiné: **Az ember néha téved.** Félhelyárakkal.

Rádius Filmszinház, VI., Nagymező-u. 22—24. Tel. 122—098, 129—564. **Egy pesti éjszaka** Danielle Darrieux Budapesten készült világfilmje. Amerikai és magyar hiradók. Előadások: ¾6, ¾8, ¾10; szomb., vas., ünnep: ¾4, ¾6, ¾8, ¾10.

Royal Apolló. Tel. 141—952, 342—946. 3-ik hétre prolongálva! **A nagy keringő** (Luise Rainer, Miliza Korjus, Fernand Graveyl). Előadások ¼6, ½8, ¾10; szom., vas., ü.: 4, 6, 8, 10.

Savoy, Üllői-ut 2. Tel. 146—040. **Csodák csodája** (Sonja Hennie). — **Ismeretlen Katona** (Trükkfilm). Előadások: ½4, ½6, ½8, ½10. Vas. ½2-kor is.

Scala, Teréz-krt. 60. T. 114—411. **Szajnaparti szerelem.** Rendező Duvivier. Vivian Ronanc, Jean Galin. Világhiradók. Előadások: ¼6, ½8, ¾10; szomb., v. és ü. 3-kor is.

Uránia Filmszinház, VIII., Rákóczi-ut 21. Tel. 146—046. Utolsó hétre prolongálva! **Bors István** (Páger Antal, Tolnay Klári). Magyar és Fox világhiradók. Előadások 3, ¼8, ½10; szombat, vasárnap és ünnepnap: ¾3, 5, ¼8, ½10. Vas. d. e. 11-kor: dr. Benda Jenő előadása: Ruszinszkó tragédiája.

MÁSODHETES MOZIK

Admiral. Táncolj és szeress. Kisérő müsor (½4, ½6, ½8, ½10). V. d. e. ½10 és ½12: Az örvény. **Alkotás.** Kék róka. Madárszerelem. Hiradó (½4, ¼6, ¼8, ½10). **Astra.** Rozmaring (¼4, ¼6, ¼8, ¼10). V. d. e. 11: A hét pofon. **Belvárosi.** Gyimesi vadvirág (4, 6, 8, 10). **Budai Apolló.** Gyimesi vadvirág (Tolnay K., Timár, Mály). Aranyrablók (Bob Baker) (½5, ¾7, 9). **Capitol.** Szerelmes századok. Végig a Champs Elyséen (Sacha Guitry) (½4, ½6, ½8, ½10). **Elit.** Süt a nap (Nagy Aliz, Mály, Rózsahegyi). Uj Zeeland (4, 6, 8, 10). **Homeros** (Hermina-ut 7. Tel. 296—178). Az aréna hősei (3 Ritz Brothers). Az álarcos grófnő (Hétk.: ¾5, 7, ¼10; v. és ü.: ½2-től folyt). **Józsefvárosi.** Gyimesi vadvirág. A motorsport rabjai (½4 ½6, ½8, ½10). **Lloyd.** Réztábla a kapu alatt (3, ¼6, ½8, ¾10). **Nyugat.** Gyimesi vadvirág. Stan és Pan válik (½5, 7. ½10) **Odeon.** Gyimési vadvirág. Kisérő müsor (¼5, ¾7, ¼10). V. d. e. ½11: Koldus és királyfi. **Orient.** Nehéz apának lenni. Charlie Chan Montecarloban (¼5 ¾7, ¼10). **Otthon.** Táncolj és szeress! Hiradó (¼4, ¼6, ¼8, ¼10). **Rialtó.** Táncolj és szeress! Kisérő müsor (½11, ½1, ¾3, 5, ¼8, ½10). **Simplon.** Süt a nap. A pápa koronázása. Fényes kisérő müsor (½4, ½6, ½8, ½10). **Stu-dió.** 7-ik hétre prolongálva! Alexander's Ragtime Band (Alice Faye, Tyrone, Power). Hiradó (Naponta 11, 2, 4, 6, 8, 10). Hétk. első 3, vas. és ü. első 2 előadás félhelyárakkal. **Tiszti Kaszinó zártkörü filmszinháza.** Márc. 16. és 19-én: Marco Polo kalandjai. 21. és 22-én: Süt a nap (½5, ¾7, 9). **Tivoli.** Gyimesi vadvirág. Kisérő müsor (¼5, 7, ½10). V. d. e. 11: Koldus és királyfi. **Turán.** Táncolj és szeress! (Fred Astaire, Ginger Rogers). Kisérő müsor (4, 6, 8, 10) V. d. e. 11: Walewska grófnő (Greta Garbo).

RÁDIÓ MŰSORA

Budapest I. csütörtöki müsora. **6.45** Torna, hirek, lemezek. **10** Hirek. **10.20** és **10.45** Felolv. **11.10** Vizjelzés. **12** Harangszó, Himnusz, időjárás. **12.10** Szalonzene, közben hirek. **1.30** Cigányzene. **2.35** Hirek. **2.50** Müsorok. **3** Árak. **4.10** Később rádión közölt müsorszám. • **4.55** Magyar-francia válogatott labdarugómérkőzés II. félideje Párisból. **5** Hirek szlovák és ruszin nyelven. **5.10** Előadás. **5.40** Időjelzés, időjárás, hirek. **5.55** Cigányzene, közben **6.30** Kertészeti tanácsadó. **7.15** Beszélgetés a kassai főutcáról. **7.45** Előadás zenei példákkal. **9.10** Cigányzene, közben **9.40** Hirek, időjárás. **10.30** Lemezek, közben **10.40** Hirek német, olasz angol és francia nyelven. **12.05** Hirek. — **Budapest II. müsora.** **6.25** Angol lecke. **7.10** Lemezek. **8** Hirek. **8.20** Lemezek.

SPORT

A Kispest labdarugói 3:0 arányban győztek a Bocskai ellen

Szeles időben, gyenge havazás mellett folyt le szerdán délután Kispesten a *Kispest—Bocskai* nemzeti bajnoki labdarugómérkőzés, amely a várakozásnak megfelelően a Kispest biztos győzelmével végződött.

Kezdettől a Kispest volt fölényben, de elég sokáig tartott, mig az első gól megszületett. *Kertes*, a debreceniek kitünő kapusa, jó ideig minden kapura küldött labdát elfogott. Végre a 28. percben *Páli* és *Olajkár II.* összjátéka után *Déri* hat méterről megszerzi Kispest vezető gólját. Közvetlenül szünet előtt *Páli* is lő gólt, de egy pillanattal előbb a játékvezető egy megelőző szabálytalanság folytán félbeszakitotta a játékot és igy a gól érvénytelen volt.

Ujrakezdés után jó tiz percen át a vendégcsapat csatárai rohamozták meg Kispest kapuját. *Markos* és *Horvath* lefutása után *Palotás* ismételten hibázott a kapu előtt. A félidő közepén *Horváth* megsérült és kiállt, mire a hátralevő időben a Bocskai csak megcsonkult csapattal szerepelt. A 32. percben *Kincses* átadásából *Nemes*, majd öt perccel később *Olajkár II.* átadásából ugyancsak *Nemes* lő gólt s igy *a végeredmény 3:0 a Kispest javára.*

A nemzeti bajnokságban Kispest, amely vasárnap a kolozsvári Victoriát látja vendégül, a szerdai győzelemmel egy pontig megközelitette a harmadik helyezett Hungáriát.

Sporthirek

A Felvidéknek a Magyar Szent Koronához történt visszacsatolása alkalmából elhatározta a MAC, hogy hagyományos *Hősök*-emlékkardvivó versenyét Kassán rendezi meg. A viadal legmagasabb védnökségét a *Kormányzó Ur Őfőméltósága* elvállalta. A Magyar Athletikai Club sport és társadalmi erejének megfelelő módon óhajtja viadalát megrendezni és ezért motorsportosztálya által szervezett autókirándulás keretében a klubtagok nagy számát viszi fel Kassára. A verseny helyszini megrendezésébe belekapcsolódott a Kassai Athletikai Club és a Kassai Sport Club is, amelyek lelkes vezetősége önfeláldozó munkájával sietett a versennyel kapcsolatos helyszini kérdések megoldására.

A Ganzgyári TE vasárnap országos junior birkózóversenyt rendezett a következő eredményekkel. Légsulyban 1. Tajszi Kaposvár, 2. Sárosi UTE, 3. Szücs Ganz. Pehelysulyban: 1. Strozek TSE, 2. Berde B. Levente, 3. Simon Vasas. Könnyüsulyban: 1. Mettner Ganz, 2. Ványi Ceglédi Vasutas, 3. Erdős Ceglédi Vasutas. Kisközépsulyban: 1. Horváth WMTK, 2. Gárdonyi Dorog, 3. Nagy MÁVAG. Nagyközépsulyban: 1. Varga B. Levente, 2. Kovács PSE, 3. Sólymosi B. Levente. Kisnehézsulyban: 1. Temesvári MAC, 2 Balázs WMTK. 3. Németh Ganz. Nehézsulyban: 1. Magyar Ganz, 2. Liszt Ferenc B. Levente, 3. Zachmeister B. Vasutas.

A Kőbányai Kaszinó Schmidt Ervin tekeversenyére 12 csapat nevezett, amelyek 10—10 játékossal kilenc menetes tarolási versenyben mérkőznek egymással.

A Magyar Tekéző Szövetségnek vasárnap két nyolcas válogatott kisérleti csapata bemutató mérkőzést játszik. Utána pedig dijverseny lesz, amelynek bevételét a magyar-német válogatott mérkőzés költségeinek fedezésére forditják.

A Magyar Ökölvivó Szövetség április nyolcadikára meghivta a jugoszláv szövetség válogatott csapatát.

A legutóbb megtartott tekebajnoki mérkőzések eredményei: Hatos „A"-csoport: Kőbányai Kaszinó—Hüvösvölgy 2254—2135. A dijversenyben 1. Szilágyi (Előre) 20 fa, 2. Répássy (Weiss M.) 20, 3. Katona (o. k.) 19, 4. Golavits (Weiss M.) 19, 5. Juhász (Weiss M.) 19, 6. Benkő (Mávag) 18, 7. Bibor (Előre) 17 fa. — A kéthetes edzőmérkőzések eredményei alapján dr. Kacsó országos szövetségi kapitány a következő válogatott csapatokat állitotta össze: „A"-csapat: Sárosi (Előre), Vig (Weiss M.), Répássy (Weiss M.), Dévaványai (HÉV), Radócz (HÉV), Táborszky (Beszkárt), Nováki (Mávag), dr. Rácz (Kőb. Kaszinó). — „B"-csapat: Farkas (Előre), Kemerle (Előre), Helyes (Előre), Gosztolay (Beszkárt), Donkó (Beszkárt), Sárvári (Corvin), Vecsernyés (Kecskeméti MÁV), Szücs (Ceglédi MOVE). Az „A"-csapat tartaléka: Farkas (Előre) és Szücs (Ceglédi MOVE). A „B"-csapat tartaléka: Csapody (Kőb. Kaszinó) és Ládonyi (Mávag).

A szerdára kiirt ökölvivóbajnoki középdöntő mérkőzések a rossz időjárás miatt elmaradtak. A küzdelmekre vasárnap kerül a sor.

Budapest KISOK ketületének kard- és tőrversenyét a kegyesrendi gimnázium vivói nyerték. A kardversenyben veretlenül *Gorjup*, a tőrversenyben pedig *Telegdy* győzött.

A Magyar Vivó Szövetség pénteken tanácsülést tart, amelyen most már véglegesen kitüzik a közgyülés határidejét.

Pécs város vivóbajnokságát kardban Somos Pécsi HTVK, tőrben Szőcs Pécsi HTVK és párbajtőrben Székelyhidy Pécsi HTVK nyerte. Mindhárman a Pécsi Honvédtiszti Vivó Klub tagjai.

A MOATSz Szabados Miklóst, Kelen Istvánt és Bellák Lászlót profivá nyilvánitotta. Megállapitották, hogy *Barna Gy.* is profi, de mivel a sokszoros világbajnokot a szövetség egy évre egy angol egyesület rendelkezésére bocsátotta, amit az idő leteltéig meg nem változtathat, gondoskodott arról, hogy a világbajnokok, köztük Barna is, magyar szinekben nem indulhatnak.

A pécsi KISOK tornászbajnoki versenyén az I. oszt csapatbajnokságban a gróf Széchenyi gyak. gimn. csapata győzött. A szövetségi dijat szintén ez a középiskola nyerte.

A tiszti siversenyek 18 kilométeres futamát Tassonyi Edömér főhadnagy nyerte Falkay gyöngyösi tüzérhadnagy és az öttusázó Bolgár hadnagy előtt. A 12 kilométeres futást vitéz Pataky Gyula főhadnagy nyerte.

Ökölvivók figyelmébe

Uj stilus lesz az ökölvivásban.
Előzetes közlésünk ennyi:
A legjobb stilusu boxolótól
Fogunk majd egy — novellát venni.

(sima.)

LÓVERSENY

A szerdai ügetőversenyek

Rossz időben, aránylag nagyszámu közönség előtt bonyolitották le a szerdai ügetőversenyek programját. Kilenc futamban — *Grlica* kivételével — valamennyi favorit kikapott. Különösen *Perun, Demetra* és *W. Aladár* veresége érintette érzékenyen a fogadókat. A *Márciusi-dijat Kuno* nyerte meg és győzelmére mintegy tizenhétszeres osztalékot fizetett a géppénztár. Mögötte *Demetra* és *Jósnő* foglalták el a helyeket. Az *Edgar F.-dijban Uly* hosszabb betegség után startolt és mingyárt — győzött is. A *Hendikep* nagy mezőnyében, amint vártuk, a *Gyalla—Utóda* befutó aratott sikert. *Gyalla* kocsijában *Vári* idomár ült, aki visszakapta hajtási engedélyét. Részletes eredmények:

Hatodik nap. Március 15. I. Háromévesek versenye. 1. Angyalka (Marschall), 2. Zala (Kovács I.). F. m.: Durcás II., Ebredő, Rianó, Zircz (mint 2-ik diszkv.). Idő: 36.6. Tot.: 10:48, 15, 16, befutó 308. — **II. Edgar F.-dij.** 1. Uly (Kovács II.), 2. Uranos (Feiser), 3. Orchid Lady (Simkó). F. m.: Sirocco, Gin, Lármás, Ulica, Doba, Beata L. Idő: 30.7. Tot.: 10:61, 21, 16, 15, befutók: 215 és 250. — **A harmadik és a negyedik futam elmaradt.** — **V. Mechanikus hendikep.** 1. Makfilkó (Kovács F.), 2. Perun (Feiser), 3. Lutri (Marek). F. m.: Csibész, Alpár G., Napsugár, Rubintom. Idő: 34.1. Tot.: 10:23, 13, 12, 11, befutó 93. — **VI. Márciusi dij.** 1. Kunó (Kovács J.), 2. Demetra (Feiser), 3. Jósnő (Wiesner). F. m.: Bakafántos, U. S. A., Udikó, Csapláros, Simba. Idő: 28.1. Tot.: 10:168, 21, 12, 17, befutók: 292 és 807. — **VII. Hendikep.** 1. Gyalla (Vári), 2. Utóda (Kovács J.), 3. Dundi (Balk). F. m.: Edömér, Lord of Pamuk, Ultra, Egyetlen, Kelevéz, America, Árvalegeny, Marina, Lasta, Törzsfőnök, Triumpf. Idő: 30.2. Tot.: 10:53, 15, 12, 20, befutók: 70 és 201. — **VIII. Kikelet dij.** 1. **Miss Magyarország** (Zwillinger Tibor), 2. Rozál (Tomann). F. m.: Elöljáró, W. Aladár, Matador. Idő: 33.9. Tot.: 10:31, 18, 31, befutó 200. — **IX. Hendikep.** 1. **Varázs** (Kovács J.), 2. Orgona (Vári), 3. Tóni (Marschall). F. m.: Leo, Kálmán, Siheder, Lenke, Imréd II., Főur. Idő: 32.1. Tot.: 10:52, 18, 18, 29, befutók: 108 és 237. — **X. Hendikep.** 1. **Grlica** (Feiser), 2. Urpéter (Vári), 3. Vakarcs (Marschall). F. m.: Sybill, Zarándok, Léha, Utalvány, Hyperol, Kati. Idő: 35.1. Tot.: 10:21, 11, 14, 17, befutók: 45 és 56. — **XI. Nyitravölgyi dij.** 1. **Dusán** (Benkő), 2. Etes (Jónás F.). F. m.: Szőke Szubrett, Dália, Dinóra, Thymian. Idő: 35.3. Tot.: 10:39, 25, 36, befutó 285.

Az ügetőversenypálya pénztárai. Mikor a magyar lóversenyzés galopp-pályáin megszólal a startot jelző csengő, *a fogadási pénztárak gépei azonnal lezáródnak.* A galopp-pályákénál kisebb forgalmat lebonyolitó ügetőpálya pénztárait még csak részben szerelték fel ugynevezett totalizatőrgépekkel. *Az ügetőpályán a startcsengőre a pénztárak üvegablakait a pénztárosok bezárják és megszünik a fogadás lehetősége.* Megirtuk azonban, hogy az elmult vasárnap lebonyolitott Amatőrverseny alkalmával a különfogadási helyen dolgozó egyik bookmaker-alkalmazott még akkor is vett át ticketteket, amikor a versenyben résztvett lovak már egy kört lefutottak. A közönség hangosan tiltakozott, mire a kivezényelt rendőri karhatalom parancsnokának kérdésére a totalizatőr főnöksége azt a felvilágositást adta, hogy az öt lóból álló mezőny futása alkalmával az első helyen 5300 pengő *(a „pengő" szó tudósitásunkból nyomdai hiba folytán kimaradt!)* helyfogadást helyeztek el — elsősorban a bookmakerek. Az esettel kapcsolatban dr. *Rakovszky Iván* titkos tanácsos, a BÜE miniszteri biztosa kijelentette, hogy *az ügetőversenypályán a start pillanatától kezdve senki tickettet nem vásárolhat, ellenben a szóbanforgó Amatőrverseny alkalmával — mint ahogy máskor is előfordulhatott és előfordulhat ez az eset* — a start előtt megvásárolt és kifizetett tickettek kiállitása a start utáni időre is kihuzódott, mindez azonban teljesen szabályos, a közönség érdekeivel megegyező eljárás.

ARANYKAPU

IRTA KOSÁRYNÉ RÉZ LOLA (42)

— Bocsásson meg, nagysád, — mondta fogatlan szájával és hunyorgatott. Olyan volt, mint valami öreg-öreg svábbogár. — Nem kérek árut, de nagyon fázom odakint. Az nem kerül semmibe, ha kicsit megmelegszem, nem igaz?

Hordár volt szegény. Bözsi, mert éppen üres volt a trafik, beszélgetést kezdett vele és nagyon összebarátkoztak. Az öreg elmondta, hogy vagy husz év előtt elhagyta a felesége és azóta egyedül él.

A házban lakott, valami hátsó zugban, de csak éjszakára volt az övé az ágy. Nappal nem mehetett be a lakásába. Hamarosan megalkudtak, hogy Schnupf bácsi segit befüteni a trafikban, ha kialszik a tüz és ha Bözsi hazamegy délben, felhozza a pincéből a lakásba a szenet és fát. Ha sürgősen vásárolni kell menni, azért is elszalad. Ezért addig melegedhet a trafikban, vagy, ha Bözsi hazamegy, a lakásban, amig ideje van. Kis maradék ételt is kapott.

— Azt mondom, nagyságám — bölcselkedett a vaskályha mellől — mindenkinek türni kell valamit az életben. Miért ne türje Isten nevében az asszony a férjét, a férfi a feleségét? Talán ő tökéletes? Nem. És ha széjjelmennek, mire megöregszenek, mind a kettő rosszul jár. Most én itt vagyok egyedül, a feleségem meg ki tudja, hol. Nem volna jobb szépen együtt lenni valami meleg szobában? De mikor fiatal voltam, nekem is hiába beszéltek az okosabbak.

Ravaszul pislogott, mint a nyul és Bözsire nézett, ha bejött az a csinos hadnagy, aki gyakran járt a trafikba. Bözsit bántotta ez a gyanusitás és bántotta, hogy az öreg szándékosan mond neki ilyen tanulságos eseteket.

— Tudja — mondta egy napon, mikor odakint nagyon esett a hó és jó volt a kályha mellett üldögélni, — tudja Schnupf bácsi, éppen azon gondolkoztam, hol kaphatnék valami olcsó varrógépet. Nem tud alkalmas helyet ajánlani? A férjem fehérnemüjét alaposan át kellene javitani és kézzel varrni nem érek rá. Varrógép mindig kell otthon.

Arra is gondolt, hogy ha a trafikban vége a munkának, varrni fog. Eleinte gyermekruhát, aztán később esetleg nagyobbakat is.

— Ugy, ugy? — bólogatott Schnupf bácsi. — Hát varrógépet. Az nagy szó a mai világban.

Láthatóan megkönnyebbült. Aki a fehérneműjét javitgatja, annak nem jár kaland az eszében.

— Hm... hol is lehetne kapni? Na, még ma utánanézek, ne tessék félni semmit.

— Hiszen nem olyan sürgős — nyugtatta meg Bözsi.

— Az én feleségemnek is volt varrógépe — mesélte az öreg hordár és megcsóválta a fejét. — Három fiunk született és öt leányunk, kellett a ruha. De sorra mind meg is haltak. Egy leányunk maradt és két fiunk. Hogy hol lehetnek, az asszony talán tudja.

Tenyere mögül hunyorgatva sugta oda Bözsinek:

— Tetszik tudni, kicsinyt ittam. Aztán ültem egy hónapot valamiért. És mire kijöttem, fuccs! Se asszony, se gyerek. De hát az életben meg kell vezekelni mindenért. Már csak türöm. — Feltápászkodott a kályha mellől és odaintett Bözsinek:

— Megyek a Teleki-térre, varrógépet nézni.

— De ne vegyen! — kiáltotta utána Bözsi. — Csak nézzen körül, mennyi az ára.

Megcsendült a trafikajtó és bejött rajta a tulajdonosnő. Meghizott, szinte megnőtt. Büszke volt az operációjára és azt várta, hogy az egész világ ujjongjon, amiért egészséges és vissza akarja foglalni régi helyét a pult mögött.

Másnap még bement Bözsi a trafikba, leszámoltak, mindent elintéztek. De harmadnap már nem kellett bemennie.

23.

Elsején nagyon hiányzott öt pengő, amit Bözsi egy szegény gyümölcsáruló asszonynak adott kölcsön még a trafikban. Szenet kellett venni és erre az anyósa nyugdijából szedett ki kölcsön. De ugy nyomta a lelkét, mint valami kő. Nem tudnak hát megélni a maguk emberségéből?

Az öt pengő távolról sem lett volna elég mindenre, ami kellett. De Bözsi ugy érezte, hogy ez mindennek az oka. És ha elment a gyümölcsös asszony mellett a sarkon, nem valami barátságosan nézett rá. Az többször mentegetődzött:

— El fogom küldeni, nagyságám, a pénzt, vagy elviszem magam.

Bözsi napról-napra várta. Nagy szó volt az, különösen most, hogy elmaradt a trafik. Napkölben ujra babaszobákat, meg kicsi iskolai ruhákat a szegényeknek. De sajnálta rá a sok időt. Alig néhány fillért kapott érte.

Egy reggel azután csengettek az ajtón.

Bözsi azt hitte, Schnupf bácsi jön. De nem ő volt.

Kerekképü fiu nyitott be. Két szatyrot hozott. Az egyikben alma volt, a másikban naspolya. Karján vedlett rókaboa csüngött.

— A nagyanyám öt pengővel tartozik a hölgynek — tért azonnal a tárgyra. Vörös csuklója kilátszott a kabát kurta ujjából.

— Tessék két pengő hatvan ára alma és egy pengő negyven ára naspolya és egy pengő a boa, az összesen öt pengő.

Bözsi bosszankodott. Megnézte az almát, meg naspolyát és látta, hogy a vásárcsarnokban több bet és szebbet kaphatott volna ezen az áron. A boáról pedig beszélni sem volt jó. Néhol mintha megbotráltak volna.

— Kérek valamit, amibe belerakjam a naspolyát. A szatyrokat vissza kell vinnem és nyolcra már iskolába fogok menni.

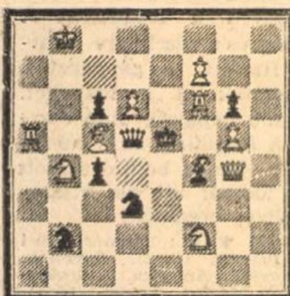
Kint valahol hetet ütött az óra. Bözsi tudta, hogy sietni kell szegény fiunak. Kihozott egy tálcát, meg egy kosárkát. A fiu lelkiismeretesen átrakott mindent. Bözsi nehéz lélekkel, félszemmel nézte.

(Folytatjuk.)

SAKK

Rovatvezető: MARÓCZY GÉZA

Eredeti 2 lépéses feladványok.
Dr. Hank Józseftől, Budapest.

10 + 8 = 18.

11 + 7 = 18.

*

A helyes megfejtést beküldők között minden hónapban 15—20 sakkművet sorsolunk ki. Elegendő egy feladvány megfejtésének — az első lépésnek — beküldése. Beküldési határidő mindenkor a következő hónap 15-ike. A dijat nyerők neveit közöljük. A megfejtéseket legcélszerűbb levelezőlapon „Sakk“ jelzéssel küldeni.

Játszották a kémeri versenyen március 4-én. Világos: *Szabó László.* Sötét: *Dr. R. Hasenfuss.* 1. c4 f5, 2. g3 Hf6, 3. Hf3 g6, 4. d4 Fg7, 5. Fg2 0—0, 6. 0—0 d6, 7. Hc3 c6, 8. Fg5 Hbd7, 9. Vd2 é5, 10. dé5 dé5, 11. Fh6 é4, 12. F:g7 K:g7, 13. Hé1 Hé5, 14. Vc1! Fé6, 15. b3 Va5 (sötét most igen jól áll) 16. Vb2! (az egyetlen helyes ellenjáték, a vezér, az „a—h“ vonalon kitünően érvényesül). Bad8, 17. Hc2 Bd2, 18. Bad1 Bfd8, 19. B:d2 B:d2, 20. Bd1 B:d1†, 21. H:d1 Kf7, (most látható, hogy a sötét vezér c7-en jobban állott volna). 22. Hc3 Vd8, 23. Hé3 Vd4, 24. Ha4 c5? (a vezércsere kiegyenlitett), 25. V:d4 cd4, 26. Hc2 Hc6, 27. f3! b6, 28. Kf2 Ké7 (sötét rosszabbul áll, előretolt gyalogosállása nem tartható; a végjátékot világos kitünően vezeti), 29. é3 d3, (jobb volt cserélni a függő gyalogosokat), 30. Hd4 Fd7, 31. Hc3 éf3, 32. F:f3 Hé5, 33. Ké1! Hég4, 34. F:g4 H:g4, 35. Hd5† Kd6, 36. h3 Hé5, 37. Hf6 h6, 38. Kd2 a6, 39. Kc3 h5, 40. h4 Fc8, 41. Hd5 b5, 42. Hb6 Fb7, 43. cb5 ab5, 44. H:b5† Kc5, 45. Hc4! H:c4, 46. bc4 Fg2, 47. Hd4 sötét feladta.

Játszották a kémeri versenyen 1939 március 5-én. Világos: *W. Mikenas.* Sötét: *L. Dreiberg.* 1. é4 c5, 2. Hf3 é6, 3. d4 cd4, 4. H:d4 Hf6, 5. Hc3 Fb4, Hdb5 d5, 7. é5 Hfd7, 8. Vg4 Ff8, 9. Fg5 Va5, 10. Va4 Vb6, 11. 0—0—0 Fc5, 12. b4 Fé7, 13. F:é7 K:é7, 14. B:d5! V:f2, 15. Hc7 éd5, 16. H3:d5† Kd8, 17. Fb5 Vd4, 18. é6! Va1†, 19. Kd2 Vd4†, 20. Fd3 Hc6, 21. V:c6! Vf2†, 22. Kd1 Bé8, 23. éd7 F:d7, 24. V:b7 Fg4†, 25. Kc1 Bé1†, 26. Kb2 Bc8, 27. B:é1 V:é1, 28. V:a7 Vé5†, 29. c3 Vé1, 30. Vc5 Vd2†, 31. Fc2, sötét feladta; érdekes és ötletes agyonverés.

Sakkhirek

A husvéti margatei versenyre még nem végleges a névsor. Capablanca és Keres játszanak, ugyszintén Sir G. Thomas, Milner-Barry, Vera Menchik, H. Golombek és S. A. Wheatcroft az angolok közül. Simonson és Botwinnik lemondták a versenyt, valószinüleg Flohrt hivják meg, szó van Najdorf és Szabó meghivásáról is. A főtornákra nagyon sok a jelentkező, az eddigi névsor a következő: Prins, van Seters, Hönlinger, Sämisch, Mieses, Luckis, van Doesburgh, Blum, Perlmutter, Landau, Rubinstein, List, Raud, van Scheltinga, Mulder, Opocenszky, Schenk, Szigeti és Zays; ezekhez jön azután körülbelül ugyanennyi angol játszó.

A Kémeriben megkezdett versenyt a hetedik fordulótól kezdve Rigában folytatják. *Szabó László* még mindig az elsők között van. Szerdán a függőben maradt játszmákat fejezték be, majd lejátszották a tizedik fordulót. A függő játszmákban *Mikenas* legyőzte *Melngailist, Bogoljubov Stahlberget,* döntetlen a Dreibergs—Bezrucko és petrov—Feigins játszma. A tizedik fordulóban Dreibergs nyert Szabó ellen, Mikenas Apsenieks ellen. A Feigins—Solmanis és a Stahlberg—Boeoek játszma döntetlen lett. A Hazenfuss—Petrov, Bezrucko—Ozols és a Melngailis—Bogoljubov játszmákat félbeszakitották. A verseny állása: Stahlberg, Mikenas 7½, Flohr 7 (1), Szabó 7, Feigins, Boeoek 6, Dreibergs 5½, Bogoljubov 5 (1), Petrov 4½ (1), Apsenieks 4½, Melngailis 4 (1), Koblenc 3½ (1), Solmanis 3, Hazenfuss 2½ (1), Ozols 1½ (1), Bezrucko 1 (1).

Az egyetemi és főiskolai hallgatók 1939. évi egyéni sakkbajnoksága pénteken este kezdődött meg a Hadik-kávéházban. A verseny *Maróczy Géza,* dr. *Vécsey Zoltán, Balogh László* tornavezető és *Hunyady László,* a Mefhosz elnökének méltató beszéde nyitotta meg. A verseny állása a negyedik forduló után: Djogov, Krumpholz és Varga 3 (1), Bóka-Papp 2½ (1), Halász 2 (2), Kovács, Matskásy és Tury 1 (2), Bérczi 1 (1), Balla és Major 1, Petró ½ (1), Drobnits 0 (2) és ifj. Gál 0 egységgel. A verseny naponta este fél 8 órakor kezdődik a Hadik-kávéházban.

A párisi versenyen Capablanca, dr. Tartakower, Hönlinger és Grob játszanak a párisi mesterek ellen.

A szerkesztésért felelős:
Dr. LÉGRÁDY OTTÓ főszerkesztő.

KÖZGAZDASÁG

Kereskedelempolitikai helyzetünk Csehország beolvadása után

A nagy esemény, amely Csehországnak a német birodalomba való beolvadásával bekövetkezett, ismét jelentős eltolódást idéz elő Magyarország kereskedelempolitikai helyzetében. Ami kivitelünk eddig Csehszlovákiába irányult, jórészben most már a német birodalomba fog irányulni, ugyhogy némely agrár nyersanyagunkkal és élelmiszerünkkel majdnem teljes egészében a német piacra leszünk utalva.

A tegnap megjelent kimutatás a februári külkereskedelmi forgalomról azt tünteti fel, hogy szarvasmarha- és sertéskivitelünknek több mint 80 százalékát vette fel a piac. Ugyanennyi zsirkivitelünk aránya. Ez a százalék ezután tovább nő, amig az olasz piac ismét fölvevőképes nem lesz magyar szarvasmarhában.

Februárban sertés- és sertészsirkivitelünk 12 százaléka esett Csehszlovákiára, ennek egy része ezután a német százalékarányt fogja növelni megközelitően száz százalékra, ha nagyobb méretben meg nem nyitják zsirkivitelünknek az angol piacot.

Még egy évtizeddel előbb, 1929-ben 170 millióért vittünk ki Csehszlovákiába magyar agrárterméket s ez a szám a csehektől inditott vámháboru óta lecsökkent körülbelül 20 millióra. Vámháborut inditott ellenünk Benes, noha ezzel a 170 millióval szemben mi 223 millió pengőért vásároltunk cseh iparcikket. Elégszer rámutattunk arra, hogy ez a benesi politika segitett aláásni a csehszlovák állam épületét és idézte elő mai bukását.

Ugyanakkor, amikor a kicsiny csehszlovák állam még 170 millióért vett tőlünk agrárterméket és a dunai állapotok feldulásához a vámháboruval nem fogott hozzá, a német birodalom 121 millióért volt agrártermékeinkre vevő. Micsoda változás tiz esztendő alatt.

Ugyanebben az esztendőben (1929-ben) Ausztria 315 millióért vett tőlünk árut, Ausztria és Csehszlovákia együtt[illegible]en 485 millióért. Most már mindez elmult, ezek a [illegible]acaink beolvadtak a hatalmas német birodalomba.

Csehország, amelynek beolvadása most megy végbe, erősen mezőgazdasági jellegüvé vált a szudétanémet ipar leválása óta, ami most a német ellátáson valamit javitani fog. Azért nem sokat, mert az agrárfölösleget eddig is nagyobb részben Németország vette fel.

Szlovenszkó és Ruszinszkó ezután erősen Magyarországra lesznek utalva, mert a termékeny cseh, morva területek minden fölöslegét a német piac veszi fel.

Bizonyos könnyebbség a magyar agrárértékesitésben ebből folyóan be fog következni.

Uj tervezet készült svájci borkivitelünk megfelelő alátámasztására

Ismét téritéseket engedélyez a kormány a német piacra kiszállitott párlási bor számára

A belföldi borpiacon a tömegfogyasztásra alkalmas borok mennyisége már csak egészen elenyésző mennyiségü, a minőségi borokban azonban viszonylag még jelentősebb készletek tárolnak. Legujabban illetékes tényezők oly tervet dolgoztak ki, mely lehetővé teszi minőségi borkészleteink erőteljesebb kivitelét és pedig elsősorban a svájci piacokra. Az elkészült tervezet szerint a kivitel számára elsősorban azok a készletek jönnek tekintetbe, amiket annak idején a Magyar Szőlősgazdák Borértékesitő Szövetkezete utján intervenciós célzattal felvásároltak. Ezeket a mennyiségeket a kiviteli kereskedelem oly árban kapja meg, hogy a hosszabb idő óta szünetelő svájci borszállitásokat — amelyek éppen a pillanatnyilag át nem hidalható árkülönbség miatt szakadtak meg —, ujból sikerrel megkezdheti. A kiviteli törekvéseket megfelelő szállitási kedvezményekkel is igyekszik a kormányzat alátámasztani.

Gondoskodás történt az illetékes tényezők részéről, hogy a német piacra irányuló párlási bor szállitása — hosszabb szünet után — ismét jelentősebb keretek között meginduljon. Ennek érdekében a kormány megfelelő téritéseket engedélyez a Németországba kiszállitott párlási borok számára.

A belföldi piacon állandóan jóltartottak a borárak. A 10 százalékos, tömegfogyasztásra alkalmas borok legkisebb termelési ára 30—32 pengő hektóliterenként, mig az ennél valamivel magasabb szeszfoku borok ára 40 pengő körül mozog hektóliterenként.

A Házbirtokosok Országos Egyesületének megalakulása

Március 29-én alakul meg a Házbirtokosok Országos Egyesülete. Az előkészitő bizottság elnökségi tagokul jelölte Homonnay Tivadar, Bornemisza Géza, Csik József, Boczonádi Szabó Imre, Lázár Andor, Drobni Lajos, Eckhardt Tibor, Czirják Antal, Pinezits István és vitéz Shvoy Kálmán országgyülési képviselőket, Jeszenszky Pált és Jankovich Oszkár nyug. ezredest. A Házbirtokosok Országos Egyesülete ugyanolyan területi beosztással fog működni, mint a Kereskedelmi és Iparkamara. Minden kerület beküld az országos egyesületbe egy társ- és alelnököt. A március 29-iki alakuló közgyülésen 60 rendes és 20 póttválasztmányi tagot, 30 rendes és kilenc pótigazgatósági tagot választanak. Az egyesület teljesen politikamentes, célja a háztulajdonnak mai elhagyatottságából való kiemelése.

A Felvidék agrárkiviteli jelentősége a mezőgazdasági kiállitáson. A M. Kir. Külkereskedelmi Hivatal az idén a visszacsatolt Felvidék gazdatársadalmának tanulságos tájékoztatót ad arra vonatkozólag, hogy hol mit termeljenek. Bemutatja azután a Felvidék kiviteli feleslegeit és végül ismerteti, mennyivel bővült kivitelünk a Felvidék visszacsatolásával. Ezzel párhuzamosan bemutatja a Felvidék gazdatársadalmának, hogyan fejlődött a csonka ország mezőgazdasági kivitele és hogyan kapcsolódhatnak be a felvidéki gazdák a minőségi termelés utján az immár világhirü magyar mezőgazdasági kivitelbe. Bemutatja a hivatal kiállitása a *kisebb birtokok szerepét* a kivitel fokozásában is. Amint tavaly főleg a gabonaféleségek termelési és minőségi kérdéseivel foglalkozott, ugy az idén a baromfitenyésztés nemzetgazdasági szempontból igen fontos minőségi és kiviteli kérdéseit világitja meg.

Hitel az állatkereskedelemnek. Az állatértékesitő és hizlalási tevékenység előmozditása céljából a Magyar Állat és Állati Termékek Kiviteli Szövetkezet a szarvasmarha és sertéskereskedelemmel foglalkozó kereskedők és szövetkezetek részére, részletesen megokolt üzletek lebonyolithatása céljaira, megfelelő biztositékok mellett, kereskedelmi hitelt folyósit. Részletes felvilágositást ad a Magyar Állat és Állati Termékek Kiviteli Szövetkezet, **Budapest, V., Aulich-utca 8.**

A kertészeti ujdonságok áresése

Jobb burgonyaforgalom

A hideg miatt kevesebb volt az ujdonság, azonban vevő is alig akadt, mire délelőtt feleáron kinálták. A tömegáruk közül jól fogyott a vegyes zöldség szilárduló árak mellett. A tiszta zöldséget 9—12, a vegyes zöldséget 7—11, a levesbe való sárgarépát 4—8.50, a hosszu karottát 6—10, az apró párisi fajut 18—34 pengőért árusitották. A fejeskáposzta minőség szerint 16—18, a kelkáposzta 5—16, a vöröskáposzta 12—24 fillér. A paraj és a sóska a hideg miatt drágult. A tisztitott paraj 24—45, a gyökeres 18—36, a mezei sóska 70—90 fillér. A makói Ia. vöröshagyma 13—14.50, az egyéb minőség 10—12.50, a fokhagyma 6—17 pengő. A csiperkegomba 1.40—2.40 pengőig szilárdult. Burgonyában a hidegebb időre jobb forgalom volt, a Gülbabát 9.20—10.50, a nyári rózsát 10—20—10.80, az őszi rózsát 7.80—8.80, az Ellát 7.60—8.20, a kifliburgonyát 17—21.50, az étkezési Krügert 6—10—6.20, a fojtott ujburgonyát 12—18 pengőért értékesitették. A baromfipiacon az élő tyukot 130—140, a rántanivaló csirkét 180—260, a sütnivalót 180—220, a csirkeujdonságot darabonként 300 fillérért adták. Az élő ruca 155—160, a lud 150—165, a pulyka 130—160 fillér. A tisztitott tyukot 125—170, a rántanivaló csirkét 190—280, a **sütnivalót 170—240, a hizott rucát 150—175,** a hizott ludat 130—175, a hizott pulykát 140—180 fillérért értékesitették. A tojáspiacon friss áruban kisebb szilárdulás volt. Az eredeti ládaárut 108—116, a kosárárut 114—120, a lámpázott tojást 117—122, az apró és főzőt 105—108, a selejtes minőségüt 104—106 fillérért adták kilónként. A szárazfőzelékpiacon a hideg időre jobb forgalom volt tartott árak mellett.

A kaposvári export-lóvásárról 150 hidegvérü lovat visznek ki Olaszországba. Az Alsódunántuli Mezőgazdasági Kamara által rendezett luxus- és igáslóvásár iránt nagy az érdeklődés ugy kül-, mint belföldi vevők részéről. Több nagy olasz importőr bejelentette részvételét, ugyhogy a kamara számitása szerint mintegy *150 drb. hidegvérü ló olaszországi kivitele biztosra vehető az exportvásárral kapcsolatosan.* A kamara felhivta az olasz kereskedők figyelmét arra is, hogy e vásáron a katonaság által fizetett remonda- és pótlovak áránál magasabb értékü *melegvérü lovak kivitelét is engedélyezi majd a kormány.*

Kényszerfelszámolás. A budapesti királyi törvényszék mint csődbiróság elrendelte a kényszerfelszámolási eljárás megindítását a következő cégek ellen: *Nagybevásárló és Értékesitő r.-t.* (Rákóczi-ut 42.), *Tüzelőszer és Épitőanyag r.-t.* (Rákóczi-ut 42.) és *Hajnal Ipari r.-t.* (Rákóczi-ut 42.) bejegyzett cégek ellen. Kényszerfelszámolóul a törvényszék mind a három ügyben a Pénzintézeti Központot, a hitelező-bizottság hivatalból kirendelt tagjául dr. Sprung János (Rottenbiller-utca 4/a.) ügyvédet rendelte ki.

Külföldi tőzsdék

Newyorki gyapottőzsdezárlat. Eszakamerikai fully middling loko 9.08 (9.09), márc. 8.74 (8.74), ápr. 8.53 (8.54), máj. 8.33—8.34 (8.34), jun. 8.23 (8.23) jul. 8.13 (8.12—8.13), aug. 7.86 (7.85), szept. 7.76 (7.75), okt. 7.76 (7.75), nov. 7.72 (7.72), dec. 7.69—7.70 (7.69), jan. 7.67 (7.69) cent per libra. Az irányzat tartott.

Chicagói sertés- és zsirpiac. Sertészsir irányzata tartott. Márc. 6.60, máj. 6.65, jul. 6.80, szept. 6.97½, élő sertés könnyü 7.50—7.90, nehéz 7.00—7.40 cent per libra.

Délamerikai terménytőzsdék zárlata. Buenos Ayres: buza márc., ápr. 7.00, máj. 7.02, tengeri márc. 7.05, ápr. 6.28, máj. 5.82, zab márc. 4.55, lenmag 13.59, ápr. 13.77, máj. 13.97 peso. Az irányzat nyugodt. — Rosario: buza márc., ápr. 6.90, tengeri márc. 6.50, ápr. 5.70, lenmag márc. 13.55, ápr. 13.60 peso.

Londoni fémtőzsdezárlat. Az irányzat rézben, ónban, horganyban tartott, ólomban **jól tartott. Vörösréz standard** 43½—43 9/16, 3 hóra 43¾—43 13/16, lesz. árf. 43½, elektrolyt 48¼—49¼, best. sel. 47¾—49, ón standard 216¼—216½, 3 hónapra 215⅓—215¾, lesz. árf. 216¼, straits 221½, ólom külf. prompt 14 15/16—15, 3 hónapra 15 3/16—15¼, lesz. árf. 15, horgany prompt 13 13/16—13⅞, 3 hóra 14 1/16—14⅛, lesz. árf. 13⅞.

Chicagói terménytőzsdezárlat. (Zárjelben előző zárlat.) Buza máj. 67⅝—67¾ (67¼—67⅜), jul. 67⅞—68 (67⅝—67½), szept. 68⅝—68¾ (68⅜—68½), tengeri máj. 47¾ (48), jul. 49½ (49½), szept. 50¼ (50⅜), zab máj. 28⅝ (28⅝), jul. 27⅛ (26⅞), szept. 26⅝ (26), rozs máj. 42¼ (42¼) jul. 43¾ (43⅝—43½), szept. 45—44⅞ (44¾) cent per bushel.

Pesti Hirlap R. T. kiadása Légrády Testvérek R. T. nyomása Budapest, V. ker. Vilmos császár-ut 78. szám. A kiadásért dr. K o v á c s D e z s ő, a nyomdáért **K e r t é s z Á r p á d felelős.**